

STRATEGIJA RAZVOJA

OPĆINE HUM NA SUTLI

ZA RAZDOBLJE
2014. – 2020.

IMPRESSUM

Izdavač:

Općina Hum na Sutli

Glavni urednik:

Zvonko Jutriša

Uredništvo:

Rajko Jutriša, Ivana Čuček, Gordana Špoljar, Verica Krklec, Rozalija Miklaužić, Anica Kovačić, Mira Klasić, Josip Vuk, Narcisa Brezinščak

Autori tekstova: Zvonko Jutriša, Nataša Hlaban, Helena Matuša, Matija Čičko,
Alen Hutinović

Sadržaj

1 UVODNA RIJEČ NAČELNIKA.....	1
2 SAŽETAK	2
3 SMJEŠTAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE.....	7
3.1 GEOGRAFSKO-KOMUNIKACIJSKE KARAKTERISTIKE	7
3.2 PRIRODNA OBILJEŽJA I RESURSI.....	8
3.3 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA.....	9
3.4 TRŽIŠTE RADA	13
3.4.1 ZAPOSLENOST	14
3.4.2 NEZAPOSLENOST	15
3.4.3 KORISNICI MIROVINA.....	16
3.5 DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA	18
3.5.1 OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA.....	18
3.5.2. SUSTAV OBRAZOVANJA.....	18
3.5.3 PREDŠKOLSKI ODGOJ.....	20
3.5.4 ZDRAVSTVO	21
3.5.4 SOCIJALNA SKRB	21
3.5.6 KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA	22
3.5.6.1. POVIJESNA BAŠTINA	23
3.5.6.2. SAKRALNA BAŠTINA	24
3.5.6.3. NARODNA KNJIŽNICA HUM NA SUTLI	25
3.5.7 SPORT	26
3.5.8 VATROGASTVO.....	27
3.5.9 CIVILNO DRUŠTVO	27
3.6 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA.....	28
3.6.1 CESTOVNI PROMET	28
3.6.2 TELEKOMUNIKACIJE	30
3.6.3 OPSKRBA ENERGIJOM	31
3.6.4 GOSPODARENJE OTPADOM.....	31
3.6.5 VODOOPSKRBA	32
3.6.6 ODVODNJA.....	33
3.7 LOKALNO GOSPODARSTVO.....	33
3.7.1 PODUZETNIŠTVO I OBRTI	33
3.7.2 LOKACIJSKI KVOCIJENT	36
3.7.3 POSLOVNA ZONA	37
3.7.4 OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE.....	39
3.7.5 POLJOPRIVREDA.....	40
3.7.6. TURIZAM.....	42

3.8 INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM.....	43
3.8.1. DRUGA PODRUČJA RELEVANTNA ZA RAZVOJ.....	43
3.9. FINANCIJSKI IZVORI ZA RAZVOJNE PROJEKTE.....	45
4 SWOT ANALIZA.....	46
5 CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA.....	55
6 USKLAĐENOST CILJEVA RAZVOJA S EUROPSKIM, NACIONALNIM I REGIONALNIM STARTEŠKIM DOKUMENTIMA.....	65
7 INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA STRATEGIJOM.....	70
8 PROVEDBA STRATEGIJE	72
9 PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE	74
10 KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN.....	80
Prilog I – Partnersko vijeće za izradu Strategije razvoja općine Hum na Sutli.....	83
Prilog II – Akcijski plan.....	84
Prilog III – Prijedlog obrasca za prikupljanje projekata	86
PRILOG IV - Minimalni sadržaj Baze projekta.....	90
PRILOG V – FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ O PROVEDBI.....	91
Grafikon 1 Aktivno stanovništvo općine Hum na Sutli, 2013.	14
Grafikon 2 Osiguranici prema osnovama mirovinskog osiguranja (31.12.2013.)	14
Grafikon 3 Osiguranici mirovinskog osiguranja s obzirom na osnovu osiguranja, 2010.-2013.....	15
Grafikon 4 Nezaposleni u općini Hum na Sutli prema stručnoj spremi, 2013. godina	16
Grafikon 5 Obrazovna struktura stanovništva općine Hum na Sutli.....	18
Grafikon 6 Kretanje broja učenika u OŠ Viktora Kovačića, Hum na Sutli	19
Grafikon 7 Izdvajanje sredstava iz proračuna općine za potrebe socijalne skrbi (2009. – 2013.)	21
Grafikon 8 Iznosi socijalnih pomoći iz proračuna općine Hum na Sutli u razdoblju od 2011. do 2013. godine	22
Grafikon 9 Obrtnici prema djelatnosti na području općine Hum na Sutli, 2011.-2013.	34
Grafikon 10. Broj poduzeća prema djelatnostima na području općine Hum na Sutli tijekom 2012. i 2013. godine	36
Grafikon 11 Lokacijski kvocijent za djelatnosti općine Hum na Sutli u odnosu na KZZ i RH, 2014. godina	37
Grafikon 12 Udio pojedinih oblika korištenja poljoprivrednog zemljišta	41
Grafikon 13 Ostvarenje proračuna prema godišnjem obračunu proračuna od 2002. do 2013. godine te planskom veličinom za 2014. godinu	45
Grafikon 14 Raspodjela sredstava unutar Plana razvojnih programa 2014.....	45
Slika 1 Geografski položaj općine Hum na Sutli.....	7
Slika 2 Dobno-spolna piramida općine Hum na Sutli.....	11
Slika 3 Kretanje broja stanovnika općine Hum na Sutli	13
Slika 4 Širokopolasni pristup internetu u općini Hum na Sutli.....	31
Tablica 1. Naselja općine Hum na Sutli prema broju stanovnika, Popis 2011. godine	10
Tabela 2 Kretanje broja stipendiranih učenika i studenata s područja općine Hum na Sutli, 2011.-2013.	20
Tabela 3 Sufinanciranje predškolskog obrazovanja od strane općine Hum na Sutli	20
Tabela 4 Proračunsko izdvajanje općine Hum na sutli za potrebe zdravstva	22

Tabela 5 Iznos financijskih sredstava općine Hum na Sutli za potrebe sporta	26
Tabela 6 Iznos financijskih sredstava općine Hum na Sutli po pojediniim sportskim udrugama	26
Tabela 7 Udruge na području općine Hum na Sutli	27
Tabela 8 Državne ceste na području općine Hum na Sutli	28
Tabela 9 Županijske ceste na području općine Hum na Sutli	29
Tabela 10 Lokalne ceste na području općine Hum na Sutli	29
Tabela 11 Financijski izdaci općine Hum na Sutli za uređenje cesta (2011.-2013.)	29
Tabela 12 Kućanstva prema posjedovanju računala i korištenju interneta	30
Tabela 13 Ukupna duljina vodovoda na području općine Hum na Sutli	33
Tabela 14 Poslovni rezultati poduzetnika iz općine Hum na Sutli 2012. i 2013. godine	34

1 UVODNA RIJEČ NAČELNIKA

Razvojna Strategija Općine Hum na Sutli prvi je takav planski strateški dokument koji je nastao na temelju dosadašnjih iskustava, djelovanja i promišljanja. U oblikovanje vizije Općine Hum na Sutli opredijelili smo se prema održivom gospodarskom razvoju, povijesnom, kulturnom i prirodnom nasljeđu, povezanosti sa specifičnostima humskog prostora u suradnji s vlastitom lokalnom zajednicom, nacionalnim, međunarodnim, javnim i gospodarskim sektorom.

Stvaranje i održavanje intenzivnih i obostranih odnosa s okruženjem, tj. s gospodarstvom, ustanovama i civilnim sektorom, trajna je zadaća općine Hum na Sutli. U skladu s tim razvijat će se pozitivna percepcija vlastite lokalne samouprave u javnosti. Općina Hum na Sutli i dalje će se razvijati kao dinamična i prilagodljiva lokalna zajednica u skladu s potrebama okruženja na općinskoj, županijskoj i državnoj, ali i međunarodnoj razini.

U budućnosti želimo i dalje usklađivati ciljeve preko partnerskog odnosa uvažavajući sva mišljenja. Jedini pravi put ka podizanju kvalitete u našoj lokalnoj zajednici moguće je postići samo zajedničkim radom na svim razinama.

OPĆINSKI NAČELNIK:

Zvonko Jutriša, dipl.ing.stroj.

2 SAŽETAK

Postojeći zakonski okvir (Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, Zakon o proračunu) jedinicama lokalne samouprave jamči važnu ulogu u upravljanju, organizaciji i izravnom pružanju javnih usluga građanima. Gradovi i Općine u upravnom sustavu zauzimaju ključnu ulogu u unaprjeđenju života ljudi te uspostavi prosperitetnih zajednica. Premda se organizacija lokalne samouprave značajno razlikuje od organizacije trgovačkog društva, ona mora biti jednako učinkovita kako bi postigla svoje ciljeve. Okolina u kojoj djeluju dionici lokalnog razvoja zahtijeva od njih fleksibilnost i spremnost na promjene kako bi što učinkovitije upravljali sredstvima u korist svojih građana. S obzirom na raspoloživa sredstva u EU i drugim fondovima, koja će biti moguće „povući“ isključivo temeljem kvalitetnih strateških planova i projekata, apsolutna je nužnost podizati kapacitete lokalne zajednice za proaktivno i poduzetničko djelovanje. Stoga je važno kreiranje relevantne strategije razvoja lokalnog područja koja će doprinijeti osnaživanju i modernizaciji općine Hum na Sutli.

Potreba za izradom Strategije proizašla je iz osnovnih premisa učinkovitog planiranja lokalnog proračuna. Temeljem Zakona o proračunu iz 2009. godine (NN 87/08) gradovi i općine obvezni su prilikom izrade proračuna, osim općeg i posebnog dijela, izraditi i plan razvojnih programa. Ovaj plan razvojnih programa predstavlja planirane investicijske rashode za naredne tri godine. Ujedno, ovi planovi predstavljali su samo jedan dio proračuna, odnosno jedan isječak financijskog plana. Izmjenama i dopunama Zakona o proračunu iz 2012. godine (NN 136/12) mijenja se i sadržaj i srž planova razvojnih programa. Naime, jedinice lokalne samouprave obvezne su izrađivati planove prema novoj metodologiji i to na način da on sadrži ciljeve i prioritete razvoja lokalne samouprave, a ti ciljevi povezani su s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna. Tako ova Strategija predstavlja osnovni strateško planski dokument koji pretpostavlja povezivanje svih strateških aktivnosti s proračunskim planiranjem. Osim kao poveznica sa proračunskim planiranjem, Strategija je važna i u kontekstu pripreme Općine i svih dionika za korištenje sredstava iz fondova Europske unije. Naime, programi i projekti koji će se financirati putem fondova moraju imati jasnu vezu sa strateškim ciljevima i prioritetima na lokalnoj razini, a poštujući vertikalnu usklađenost s ciljevima razvoja, mora postojati i jasno uporište u regionalnim i nacionalnim ciljevima razvoja.

Proces izrade Strategije općine Hum na Sutli započeo je sredinom travnja 2014. godine te se temeljio na osnovnim načelima strateškog planiranja:

- Uključio je glavne dionike na lokalnoj razini;
- Temeljen je na realnoj procjeni resursa;
- Počiva na definiranoj viziji i misiji razvoja;
- Kreirao je ciljeve razvoja poštujući SMART princip – ciljevi su specifični, mjerljivi, dosežni, realni i vremenski ograničeni;
- Uspostavio je održiv sustav procjene učinkovitosti provedenih mjera i prioriteta unutar pojedinih ciljeva razvoja što omogućuje kontinuirano praćenje i izvještavanje o postignutim rezultatima temeljem objektivno postavljenih indikatora.

Strategija se izrađuje za razdoblje 2014. – 2020. godine. To razdoblje predstavlja programsko (proračunsko) razdoblje na razini Europske unije te je, poštujući pristup *odozdo prema gore*, usklađeno s razdobljem / periodom unutar kojeg se planiraju i razvojni planovi nižih razina – nacionalni, regionalni i lokalni.

U procesu strateškog planiranja u općini Hum na Sutli sudjelovali su članovi *Lokalnog partnerskog vijeća* (popis članova dan je u PRILOGU 1) s kojima su održane 3 radionice, provedene ankete vezane za SWOT analizu, identifikaciju snaga i slabosti, ispitivano je mišljenje o glavnim razvojnim pravcima te je osmišljena vizija razvoja. U procesu je sudjelovala i šira javnost popunjavanjem upitnika o slabostima i snagama područja Huma na Sutli. Prikupljeni komentari i sugestije Lokalnog partnerskog vijeća te lokalne zajednice ugrađeni su u Strategiju razvoja općine Hum na Sutli.

Metodologija korištena u izradi Strategije preuzeta je od strane Europske unije te počiva na CLLD pristupu – smjernicama za lokalni razvoj pod vodstvom zajednice namijenjene lokalnim sudionicima. Ovaj pristup omogućava da se posebna pitanja područja ili problemi specifični za lokalnu zajednicu rješavaju u lokalnom kontekstu i da se mobiliziraju sve relevantne politike i resursi. CLLD pristup potiče redefiniranje postojećeg sustava u kojem je prisutan konvencionalan pristup lokalnom razvoju – *odozgo prema dolje* i pretpostavlja da planiranje lokalnog razvoja započinje s vizijom gdje lokalna zajednica želi biti u budućnosti. Na taj je način definirana i vizija razvoja općine Hum na Sutli, a to je:

VIZIJA

Staklo nas veže i spaja

MISIJA

> Općina Hum na Sutli prepoznatljivo je mjesto poduzetničkog ulaganja kapitala, stvaralačke operative, zapošljavanja te sinergije uspješnih ljudi i poduzetništva.

> Ovaj moderan i prirodno očuvan prostor partnerskim pristupom osigurava jednakost svim svojim stanovnicima, a uz bogatstvo kulturno-povijesne baštine i tradicije osigurat će se kvalitetan standard življenja.

> Općina pruža mogućnosti i priliku mladima, novim idejama i znanju.

Definirani ciljevi razvoja proizlaze iz predložene vizije i predstavljaju operacionalizaciju misije. U procesu strateškog planiranja razvoja u obzir su uzeti ciljevi razvoja na višim razinama (regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini) te su jasno identificirane poveznice između sektora i sudionika na način koji ima multiplicirajući efekt na lokalni razvoj i središnje programe. Strategija predstavlja alat za poboljšanje nacionalnih i regionalnih programa razvoja – urbanih i ruralnih te djeluje kao integrirano teritorijalno ulaganje. Kako bi Strategija mobilizirala sve raspoložive resurse potrebne za dostizanje zadanih ciljeva, ona predlaže suradnju između:

- ▶ Lokalne, regionalne i nacionalne uprave;
- ▶ Javnih i privatnih organizacija i organizacija civilnog društva;
  - ▶ Lokalnih institucija i institucija na višim razinama;
- ▶ Područja koja predstavljaju problem i područja koja nude prilike.

Definirani ciljevi razvoja su:

CILJ 1 - SINERGIJA ZNANJA, ISKUSTAVA I POVIJESNO-KULTURNE BAŠTINE U FUNKCIJI ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE

Prioritet 1.1. Socijalna odgovornost društva i jednake mogućnosti za sve

Prioritet 1.2. Kulturno-povijesna baština i javno stvaralaštvo u funkciji kvalitetnog društvenog života

Prioritet 1.3. Dostupnost obrazovanja kao temelj stručnih radnih resursa

Prioritet 1.4. Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava

Prioritet 1.5. Poticanje zdravog načina života i pozitivnih vrijednosti

CILJ 2 – ODRŽIVA I MODERNA PROMETNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA

Prioritet 2.1. Odgovorno planiranje i upravljanje prostorom

Prioritet 2.2. Funkcionalna i moderna prometna infrastruktura

Prioritet 2.3. Uređenost i dostupnost komunalne infrastrukture

CILJ 3 PREPOZNTALJIV PROSTOR SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA, EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE I RURALNOG TURIZMA

Prioritet 3.1. Održiv ruralni razvoj u funkciji demografskog i gospodarskog napretka

Prioritet 3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma i brendiranje područja duge staklarske tradicije

Prioritet 3.3. Razvoj poslovnog okruženja kao prostora sigurnog poduzetničkog ulaganja

Struktura Strategije razvoja općine Hum na Sutli poštuje metodologiju izrade strategija temeljem *CLLD* pristupa koji se primjenjuje u planiranju lokalnog razvoja na europskoj razini – *Community-Led Local Development*. Osnovni dijelovi strategije su:

1. **Osnovna analiza** koja na sažet i objektivni način prikazuje trenutni razvojni položaj općine Hum na Sutli te identificira razvojne potrebe i prilike;
2. **SWOT analiza** koja prikazuje razvojne snage, slabosti, prilike i prijetnje;
3. **Vizija i misija** razvoja;
4. Strateški **razvojni ciljevi i prioriteti** s definiranim aktivnostima;
5. **Usklađenost** s relevantnim regionalnim, nacionalnim i europskim strateškim dokumentima koji definiraju prioritete razvoja;
6. **Institucionalni okvir** koji definira organizacijski sustav provedbe na dvije razine – razine lokalne samouprave i razine lokalnih dionika razvoja;

7. Dodaci:

- a. Model za **praćenje i izvješćivanje** o provedenim aktivnostima javne uprave, civilnog i privatnog sektora;
- b. **Financijski okvir** koji prikazuje potrebna (udružena) financijska sredstva za provedbu Strategije i predviđenih aktivnosti;
- c. **Komunikacijska strategija** koja služi kao okvir za uključivanje lokalne zajednice u provedbu Strategije.

3 SMJEŠTAJ I PRIRODNE KARAKTERISTIKE

3.1 GEOGRAFSKO-KOMUNIKACIJSKE KARAKTERISTIKE

Krapinsko-zagorska županija smještena je u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske. Obuhvaća zapadni dio središnje Hrvatske dok u funkcionalnom smislu pripada području zagrebačke makroregije. Geografski gledano, podudara se s prirodnom regijom Donje Zagorje koje je omeđeno vrhovima Macelja i Ivančice na sjeveru, Medvednicom na jugoistoku, vododijelnicom porječja Krapine i Lonje na istoku te rijekom Sutlom i državnim granicom s Republikom Slovenijom na zapadu. U ukupnoj površini Republike Hrvatske, Krapinsko-zagorska županija zauzima udio od 2,17%. Područje općine Hum na Sutli sastavni je dio Krapinsko-zagorske županije.

Slika 1 Geografski položaj općine Hum na Sutli

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije

Općina Hum na Sutli jedna je od jedinica lokalne samouprave Krapinsko-zagorske županije, točnije, jedna od njezinih 25 općina. Površinom općine iznosi 36,83 km² te predstavlja 3% ukupnoga područja Županije i spada u srednje velike jedinice lokalne samouprave u Županiji. Trinaest općina, ali i tri grada (Klanjec, Oroslavje i Zabok), površinom su manji od općine Hum na Sutli.

Smještena je u sjeverozapadnom dijelu Krapinsko-zagorske županije. Sjeverna i zapadna granica Općine (rijeka Sutla i Sutlansko jezero), u dužini od 27 kilometara, ujedno je i međudržavna granica Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Sjeverno i zapadno od Općine smještene su slovenske općine Rogatec, Rogaška Slatina i Podčetrtek, dok se na istoku Općina svojim područjem naslanja na prostor općine Đurmanec. Na jugu općina Hum na Sutli graniči s općinama Zagorska Sela i Desinić, te gradom Pregradom.

Sa stajališta prometne povezanosti, općina Hum na Sutli prometno je izoliranija jer je rubno položena u odnosu na županijski teritorij budući da je isključena iz najvažnijih sustava prometnih koridora koji prolaze područjem Krapinsko-zagorske županije u smjeru sjever - jug. Ova činjenica uvelike je odredila razvoj Općine kroz povijest. Povezanost Huma na Sutli s autoputom Zagreb – Macelj (čvor Đurmanec) riješena je spojem na državnu cestu (D206). Ipak, položenost uz granicu s Republikom Slovenijom, frekventna 4 granična prijelaza te svakodnevna intenzivna komunikacija sa susjednim prekograničnim područjem utjecala je na povećanje prometno-geografske važnosti ovog kraja. Najveći značaj ima međunarodni granični prijelaz u Lupinjaku i međudržavni u Humu na Sutli, ali za odvijanje lokalnoga prometa bitni su i malogranični prijelazi u Malomu Taboru i Klenovcu Humskom.

Općinu Hum na Sutli čini osamnaest naselja: Brezno Gora, Donje Brezno, Druškovec Gora, Druškovec Humski, Gornje Brezno, Grletinec, Hum na Sutli, Klenovec Humski, Lastine, Lupinjak, Mali Tabor, Orešje Humsko, Poredje, Prišlin, Rusnica, Strmec Humski, Vrbišnica, Zalug. Sjedište općine je u Humu na Sutli, koji je s 1.096 stanovnika i daleko najveće naselje.

3.2 PRIRODNA OBILJEŽJA I RESURSI

Obzirom na prirodno-geografska obilježja, općina Hum na Sutli pravi je predstavnik Županije kojoj pripada. Prirodno-geografska obilježja Županije, poglavito geološka, geomorfološka, klimatska i pedološka, u potpunosti karakteriziraju i prostor Općine. Brojna reljefna uzvišenja odvojena proplancima i manjim udolinama, s visinskim razlikama od tristočinjak metara, naglašavaju reljefnu dinamiku prostora, dok njegova klimatska obilježja imaju sve značajke kontinentalne klime.

Općina Hum na Sutli prostire se na površini od 36,83 km² u najzapadnijem dijelu Krapinsko-zagorske županije. Sa sjeverne i zapadne strane, uz rijeku Sutlu i Sutlansko jezero, graniči u dužini od 27 km s Republikom Slovenijom (općinama Rogatec, Rogaška Slatina i Podčetrtek), a s južne i jugoistočne strane s općinama Zagorska Sela, Desinić i Đurmanec te gradom Pregradom.

Unutrašnji prostor općine tvore brežuljkasti i niskobrzdoviti tereni s istaknutim vrhovima, proplancima i potočnim dolinama. Visinske razlike dolina i brežuljaka kreću se od 218 do 485 m nadmorske visine. Na području općine prevladava kontinentalna klima. Razlika u temperaturi između dolina i vrhova brežuljaka doseže do 15°C. Od vjetrova prevladavaju jugoistočni, istočno-sjeveroistočni i sjevero-sjeverozapadni. Najtopliji mjesec u godini je srpanj (20°C), a slijede kolovoz (19°C) i lipanj (18°C), dok je najhladniji siječanj (-20°C). Općina Hum na Sutli po svom je zemljopisnom položaju većim dijelom okrenuta prema Sloveniji i Srednjoj Europi. Prema geotektonskoj rajonizaciji, područje Općine Huma na Sutli pripada zapadnom dijelu Panonskog bazena, a geološki sastav i proces

njegova razvitka u šaroliki. Naime, nalazimo elemente alpske građe i reljefa te manjim dijelom i obilježja Panonske građe.

Područje koje obuhvaća općina Hum na Sutli, jednako kao i prostor cijele županije, karakterizira umjereno topla kišna klima. Najmanje oborina ima zimi, a najviše u toplijoj polovici godine. U mikroklimatskim generalnim karakteristikama vlada kontinentalno-humidni tip klime. U mjesecu lipnju, srpnju i kolovozu zabilježene su najviše, dok su u siječnju i veljači zabilježene najniže temperature. Karakterističan je kontinentalni oborinski režim padalina s čestim obilnim kišama u svibnju, lipnju i srpnju. Drugi oborinski maksimum je u studenom dok je najmanje oborina u veljači i ožujku.

3.3 DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA

Prema službenim statističkim podacima i popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Općine Hum na Sutli u 18 naselja živi ukupno 5.060 stanovnika, od čega 51,62% čine žene. Gustoća naseljenosti je 137 stanovnika/km² i veća je od prosjeka Krapinsko-zagorske županije (107 stanovnika/km²) i od prosjeka Republike Hrvatske (76 stanovnika/km²). Ipak, prisutan je trend pada broja stanovnika kako prema zadnjem popisu tako i kroz cijelu drugu polovicu 20. stoljeća. Konkretno, prema podacima prethodnog popisa stanovništva provedenog 2001. godine, na području Općine živjelo je 5.476 stanovnika u ukupno 1.764 kućanstava. Prema Popisu stanovništva 2011., u naselju Brezno Gora evidentirano je 75 stanovnika, u naselju Donje Brezno 104, Druškovec Gora 86, Druškovec Humski 395, Gornje Brezno 289, u naselju Grletinec 204, Hum na Sutli 1.096, Klenovec Humski 389, Lastine 151, Lupinjak 366, Mali Tabor 348, Orešje Humsko 184, Poredje 220, Prišlin 430, Rusnica 191, Strmec Humski 183, Vrbišnica 240 te u naselju Zalug 109 stanovnika (Tabela 1).

Broj domaćinstava iznosi 1764 te je unatoč neznatnom padu stanovnika broj domaćinstava ostao isti kao i 2001.godine. Pad je zabilježen u Druškovec Gori (-4), Druškovcu Humskom (-12), Gornjem Breznu (-6), Grletincu (-3), Humu na Sutli (-16), Lastinama (-2), Lupinjaku (-13) i Orešju Humskom (-1), dok je porast domaćinstava zabilježen u Donjem Breznu(+6), Malom Taboru (+22), Poredju (+2), Prišlinu (+19), Rusnici (+5), Strmecu Humskom (+4), Vrbišnici (+4) i Zalugu (+7).

Tablica 1. Naselja općine Hum na Sutli prema broju stanovnika, Popis 2011. godine

Naselje	Broj stanovnika 2011.
Brezno Gora	75
Donje Brezno	104
Druškovec Gora	86
Druškovec Humski	395
Gornje Brezno	289
Grletinec	204
Hum na Sutli	1.096
Klenovec Humski	389
Lastine	151
Lupinjak	366
Mali Tabor	348
Orešje Humsko	184
Poredje	220
Prišlin	430
Rusnica	191
Strmec Humski	183
Vrbišnica	240
Zalug	109
UKUPNO	5060

Izvor: Popis stanovništva 2011., DZS

Iz podataka je vidljivo da do gušćeg naseljavanja dolazi u samom Humu na Sutli kao središtu općine, te u Lupinjaku gdje se zbog državne ceste i međunarodnog graničnog prijelaza Lupinjak-Dobovec može s pravom očekivati još gušće naseljavanje i izgradnja poslovnih objekata. Čitavim područjem općine razvijena je cestovna mreža (15 km asfaltiranih državnih cesta, 18 km asfaltiranih županijskih cesta, 59,5 km asfaltiranih općinskih i 61,5 km neasfaltiranih općinskih cesta, ili sveukupno 154 km cestovne mreže, od toga 92,5 km asfaltirane i 61,5 km neasfaltirane, plinska mreža (1094 domaćinstava priključeno na općinski plinovod), javna vodovodna mreža (1245 domaćinstava priključeno na općinsku mrežu). Radi se na poboljšanju opskrbe pitkom vodom te na izgradnji sustava odvodnje i uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kako bi bogata prirodna baština (Sutlansko jezero, ribnjaci Špiljakova jezera i Dražja, te vidikovci Žolekov breg, Štruklečev breg, Svekli raj) zajedno sa spomenicima kulture postali što privlačniji.

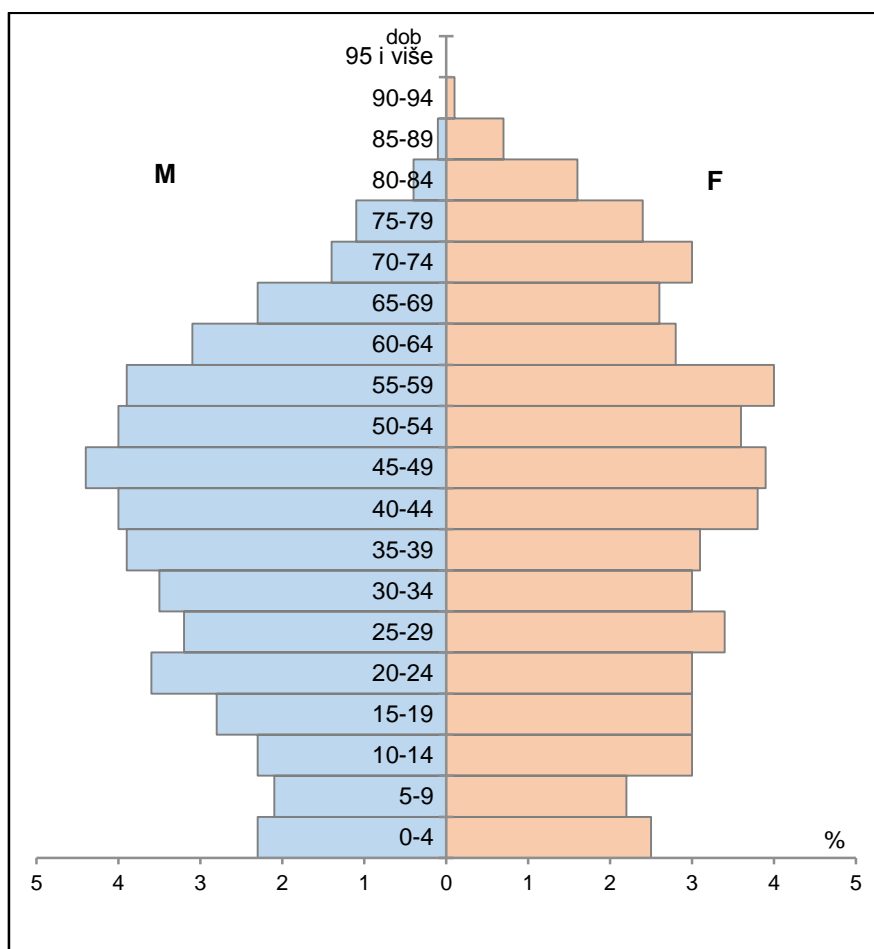
Područje općine pokrivaju dvije katoličke župe (Taborsko i Prišlin), osnovna osmogodišnja škola Viktor Kovačić s pet područnih četverogodišnjih odjeljenja (Druškovec, Gornje Brezno, Lupinjak, Prišlin i Taborsko), tri groblja (Taborsko, Lastine i Prišlin) te uređen deponij komunalnog otpada (s južne strane tvornice stakla).

Hum na Sutli obilježava prostorni razmještaj stanovništva te naglašena koncentracija stanovništva u općinskom središtu, koje je ujedno i najveće naselje. U tom naselju živi 1.096 stanovnika, dakle malo više od petine ukupnoga stanovništva Općine, a što je i razumljivo s obzirom na njegovo dominantno značenje u društvenomu

i gospodarskomu životu Općine. Vrlo naglašeno demografsko praznjenje na gotovo cijelom području općine Hum na Sutli osim na ukupni demografski potencijal tog područja, negativno utječe i na dinamička i strukturna obilježja stanovništva, a samim time i na mogućnosti gospodarskoga jačanja prostora.

Dobno spolna piramida Općine Hum na Sutli ukazuje na pojavu demografskog starenja, a posljedica je smanjenog broja mladih uslijed manjeg broja novorođenih i produženog očekivanog trajanja života. Prosječna starost stanovnika Općine Huma na Sutli s pripadajućim naseljima u 2011. godini iznosi 41,3 godina što je povećanje prosječne starosti čak za 3 godine u odnosu na stanje u 2001. godini (prosječna starost 2001. = 38,4 godina).

Slika 2 Dobno-spolna piramida općine Hum na Sutli

Izvor: Popis stanovništva 2011., DZS

Imajući u vidu prisutni proces depopulacije i rapidno smanjivanje ukupnoga broja stanovnika, poglavito nekih naselja, sasvim je realno očekivati i promjene u strukturi naselja Općine, tj. vrlo je upitna mogućnost održanja postojeće mreže naselja. Kako je u razvoju prostora nužno voditi računa prije svega o kvaliteti ljudskoga življenja, a što podrazumijeva osiguranje određenih blagodatni urbanoga života, odnosno urbane infrastrukture, to se "prorjeđivanje" mreže naselja javlja kao neminovnost. U ruralnomu prostoru, kakav je zasigurno i prostor općine Hum na Sutli, može se očekivati "prorjeđivanje" mreže naselja jer neka naselja vjerojatno neće biti moguće

“spasiti”. U naseljima u kojima nije moguće stvoriti kvalitetne životne uvjete primjerene suvremenom načinu života, poglavito ako su ona još i prometno izolirana, iseljavanje se javlja kao prirodan proces koji ima vremenski nedvojbenu društvenu opravdanost. Prisutan je trend starenja populacije i produljenja radnog vijeka praćen negativnim prirodnim prirastom, što može potencijalno prouzročiti nepovoljan omjer zaposlenika i umirovljenika te probleme u provođenju fiskalne politike, kao i probleme u strukturi radne snage.

Vrijednost indeksa starosti stanovništva općine Hum na Sutli niža je u odnosu na indeks starosti stanovništva države, te osobito u odnosu na vrijednost indeksa starosti stanovništva Županije. Ipak i općina Hum na Sutli ima dobnu strukturu stanovništva tipa „duboka starost“ sa svim negativnim obilježjima koje su značajka toga tipa dobnoga sastava stanovništva. Na 1.018 stanovnika mlađih od 20 godina (20,11%) Općina ima 1.097 stanovnika starijih od 60 godina (21,67%). Povećani udio staroga (60 i više godina) u ukupnom stanovništvu ukazuje da je značajan opći činilac promjena u dobnjoj strukturi proces starenja stanovništva. Prosječna starost Općine Hum na Sutli iznosi 41,3 godine koja je veoma slična indeksu za Republiku Hrvatsku odnosno Krapinsko-zagorsku županiju (41,7 godina).

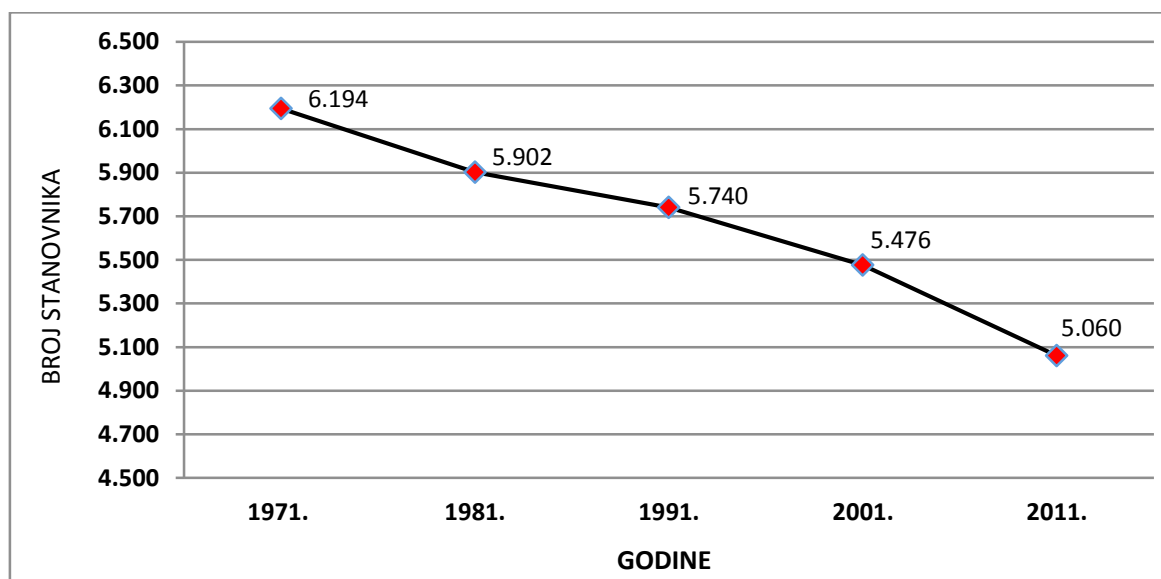
Indeks starenja (postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina) u 2011. godini iznosi 107,8 (povećanje za 28,4 poena u odnosu na 2001. godinu = 79,4 indeks starenja). Indeks veći od 40 posto ukazuje na proces starenja stanovništva te da udio stanovništva starijeg od 60 godina u Općini neprestano raste i to brže nego u Krapinsko-zagorskoj županiji u cijelosti, a u postotku se približio udjelu koje staračko stanovništvo ima u razvijenim europskim zemljama.

Koeficijent starosti je postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu, a kad prijeđe 12 posto, smatra se da stanovništvo ulazi u proces starenja. Koeficijent starosti u Općini Hum na Sutli prema Popisu 2011. godine iznosi 21,67% te je u desetgodišnjem razdoblju narastao za približno nešto manje od 3% (18,97% u 2001. godini). Koeficijent starosti je oko 2% manji od na razini Krapinsko-zagorske županije. Promjene u dobnjoj strukturi stanovništva imaju mnoge nepovoljne utjecaje, prije svega vezane uz tržište rada (lokalno i regionalno) te mirovinske rashode na nacionalnoj razini.

Analizirana dobno spolna struktura stanovništva općine Hum na Sutli te dinamičko kretanje stanovništva ukazuje na kontinuirano starenje stanovništva, depopulaciju te negativni prirodni prirast koji je u porastu. Nastavak ovakvih trendova u narednom razdoblju može dovesti do smanjenja priljeva mladih naraštaja u radnu dob što izaziva promjene u radnom kontingentu stanovništva i u cjelokupnoj ekonomskoj aktivnosti područja Općine.

Dobni sastav stanovništva je strukturalno obilježje koje će imati presudno značenje u budućem kretanju broja stanovnika. Obilježja dobne strukture odražavaju se kako na gospodarske, tako i na kulturne i ukupne društvene aktivnosti određenoga područja. S obzirom na izuzetan značaj dobne strukture stanovništva za gospodarsku moć, u planiranju budućih aktivnosti ova se činjenica mora imati u vidu. U sredini u kojoj je udio staroga stanovništva jako velik, vrlo je teško uspostaviti zadovoljavajući i uravnotežen socijalni život. Štoviše, može se reći da starenje ima negativne posljedice na mentalitet, na razinu optimizma i duh poduzetništva stanovništva. Takvo stanje nedvojbeno utječe kod preostalog mladoga naraštaja na odluku o napuštanju takve sredine, produbljuje demografsku i socijalnu depresiju i tako ograničava mogućnosti stabiliziranja i preokreta nepovoljnih kako demografskih, tako i opće razvojnih tendencija.

Slika 3 Kretanje broja stanovnika općine Hum na Sutli

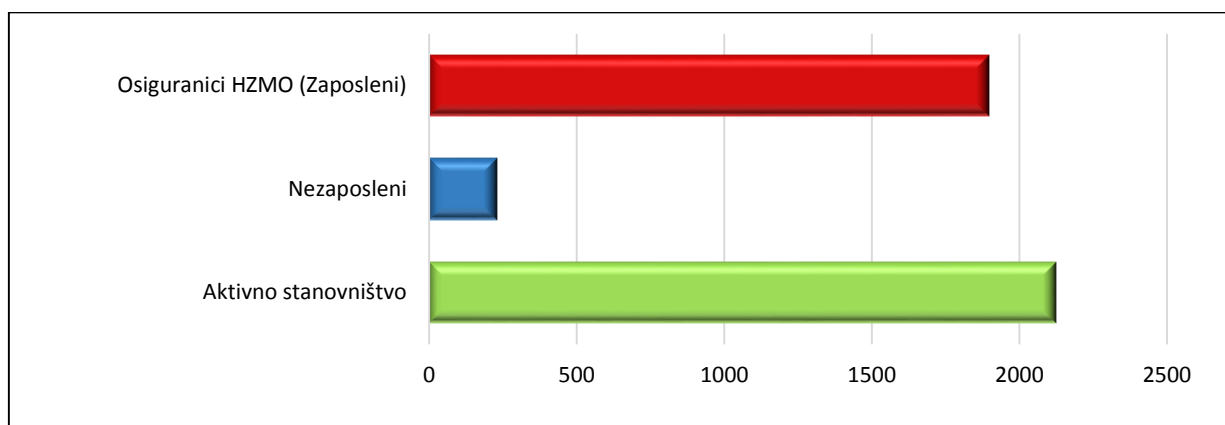
Izvor: Državni zavod za statistiku, Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857. - 2001., obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

3.4 TRŽIŠTE RADA

Temeljem podataka o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) i nezaposlenim osobama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na dan 31.12.2013. dobiveni su podaci o aktivnom stanovništvu i o stopi nezaposlenosti kao udjelu nezaposlenih osoba u aktivnom stanovništvu. Važno je naglasiti da se osiguranici bilježe po mjestu rada, a ne prebivališta, dok se nezaposlene osobe bilježe prema mjestu prebivališta. Ova činjenica u analizi aktivnog i radno sposobnog stanovništva općine Hum na Sutli ne predstavlja poseban problem budući da su dnevne radne migracije ujednačene.

Na području općine Hum na Sutli, prema podacima DZS-a o kontingentu stanovništva prema popisu iz 2011. godine, zabilježeno je 3.537 radno sposobnih stanovnika (stariji od 15 godina) što u ukupnom udjelu radno aktivnog stanovništva Krapinsko-zagorske županije čini 3,95%. Razina radno sposobnog stanovništva u odnosu na Popis stanovništva iz 2001. godine ostala je gotovo ista. Aktivno stanovništvo određenog područja predstavlja zbroj zaposlenih i nezaposlenih osoba. Sukladno dobivenim podacima HZMO-a i HZZ-a za 2013. godinu, vidljivo je da je stopa nezaposlenosti na području općine Hum na Sutli među najnižima u županiji i iznosi 10,7%. U aktivnom stanovništvu veći je udio zaposlenih od nezaposlenih (grafikon 1). Općina Hum na Sutli treća je po redu u Krapinsko-zagorskoj županiji sa najnižom stopom nezaposlenosti. Nižu stopu od općine Hum na Sutli imaju jedino grad Zabok i općina Zlatar Bistrica. Ujedno, stopa nezaposlenosti je za 10 postotnih poena niža od prosjeka Krapinsko-zagorske županije.

Grafikon 1 Aktivno stanovništvo općine Hum na Sutli, 2013.

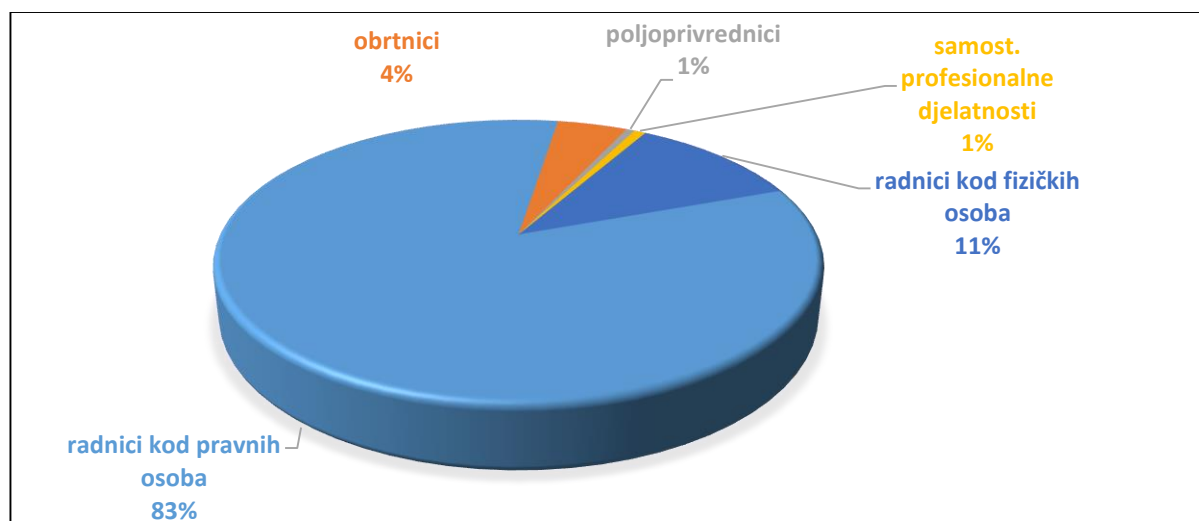

Izvor: HZMO; HZZ PU Krapina

3.4.1 ZAPOSLENOST

Na području općine je u 2013. godini ukupno prema podacima Zavoda za mirovinsko osiguranje bilo zaposleno 1.897 osoba (stopa zaposlenosti 44,53%), dok je ukupno u županiji bilo zaposleno 32.839 osoba (stopa zaposlenosti 42,78%). Ujedno, prema podacima, u općini Hum na Sutli zaposleno je prema svim osnovama osiguranja 5,78% ukupno osiguranih osoba u Krapinsko-zagorskoj županiji. Ujedno, općina Hum na Sutli treća je po redu prema broju osiguranika u županiji. Jedino grad Krapina i Zabok imaju veći broj osiguranika na svom području. Općina Hum na Sutli ima stopu zaposlenosti nešto veću od županijskog prosjeka pri čemu je najveća zaposlenost prisutna u poduzećima smještenim u poslovnoj zoni. Najviše je zaposlenih osoba u prerađivačkoj industriji, zatim trgovini te u građevinarstvu.

Grafikon 2 Osiguranici prema osnovama mirovinskog osiguranja (31.12.2013.)

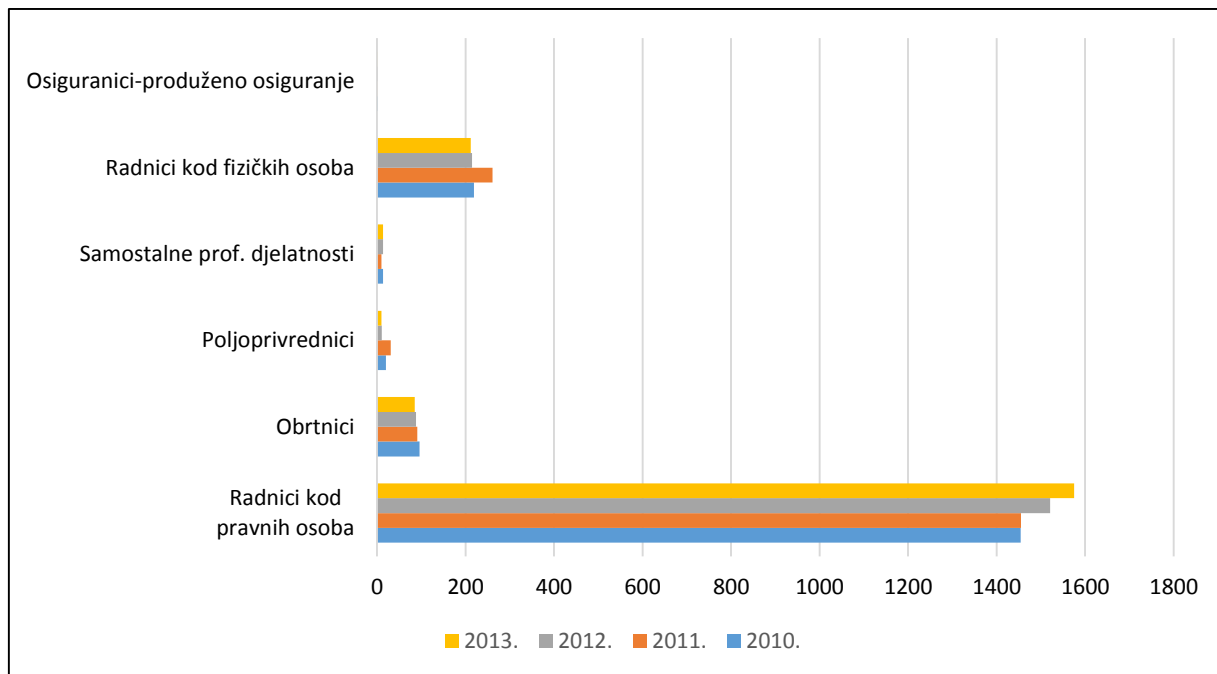

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

U vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine vidljiv je porast broja radnika zaposlenih kod pravnih osoba uz istodobno smanjenje zaposlenih kod fizičkih osoba, obrtnika, poljoprivrednika dok je broj radnika u samostalnim

profesionalnim djelatnostima ostao isti. Tijekom navedenog vremenskog razdoblja najviše zaposlenih bilo je kod pravnih osoba (prosječno 81% od ukupnog broja zaposlenih), a najmanje kod poljoprivrednika i u samostalnim profesionalnim djelatnostima.

Grafikon 3 Osiguranici mirovinskog osiguranja s obzirom na osnovu osiguranja, 2010.-2013.

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Spomenuto je kako je tijekom 2013. godine evidentirano 1.897 zaposlenih na području općine Hum na Sutli. Ovo predstavlja porast u odnosu na 2012. godinu kada je evidentirano 1805 zaposlenih osoba. U vremenskom razdoblju od 2010. do 2013. godine zabilježen je porast broja zaposlenih nakon inicijalnog pada. Tako je najmanje zaposlenih evidentirano u 2010. godini (1.454 zaposlenih) dok ih je najviše evidentirano u 2013. godini (1.897 zaposlena osoba). Sukladno podatcima, vidljivo je da je do porasta broja zaposlenih došlo u sektoru zaposlenih kod pravnih osoba.

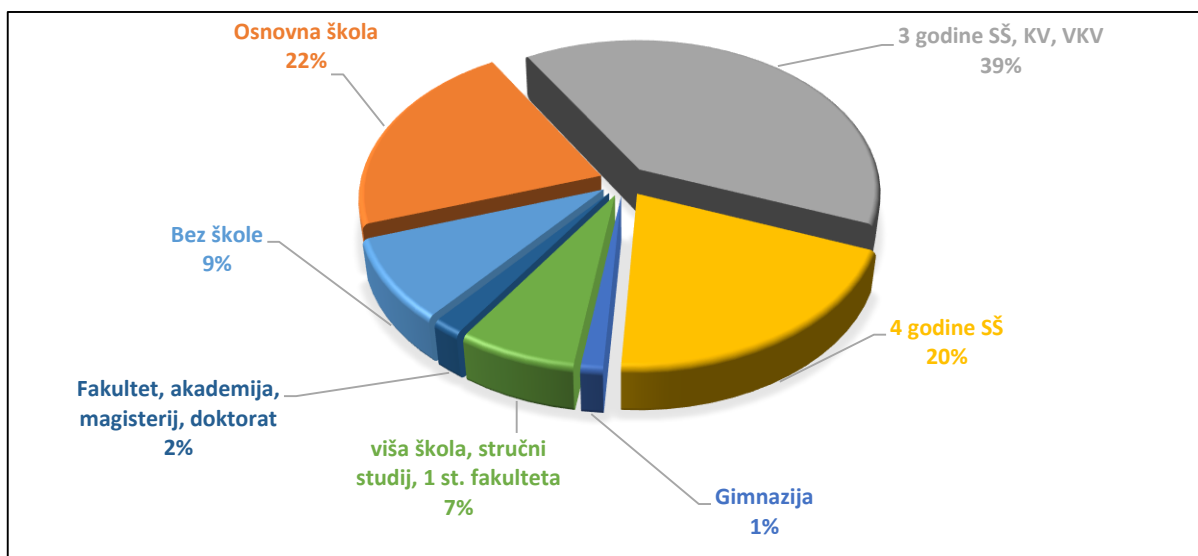
3.4.2 NEZAPOSLENOST

Nezaposlenost u Krapinsko-zagorskoj županiji bilježi rast zbog utjecaja recesije, a ta karakteristika prisutna je i na području općine Hum na Sutli. Broj nezaposlenih na području Općine u promatranom periodu, od 2010. do 2013. godine, raste te prati trend ukupne nezaposlenosti na području Krapinsko-zagorske županije i Republike Hrvatske. Porast nezaposlenosti rezultat je pada obujma poslovanja pojedinih poduzeća, zatvaranja poslovanja ili premještanja proizvodnih pogona. Smanjenje obujma poslovanja građevinarstva te smanjenje aktivnosti u tom sektoru također dovode do porasta broja nezaposlenih osoba.

Na području općine Hum na Sutli od 2010. godine broj nezaposlenih osoba je prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Krapina ostao gotovo isti. Tako su u 2013. godini zabilježene ukupno 228 nezaposlene osobe dok su 2010. godine zabilježene 223 nezaposlene osobe, što predstavlja rast od 0,97%.

Grafikon prikazuje broj nezaposlenih osoba na području Općine prema stručnoj spremi, iz čega je vidljivo da najveći broj nezaposlenih osoba čine oni sa završenom trogodišnjom srednjom školom, odnosno KV i VKV radnici, potom osobe sa završenom četverogodišnjom školom, dok su na trećem mjestu osobe sa završenom osnovnom školom. U strukturi nezaposlenih 47% čine žene, što je smanjenje u odnosu na 2010. godinu, kada su žene činile 52,7% nezaposlenih. Stopa nezaposlenosti žena (11%) je za 2% veća od stope nezaposlenosti muškaraca (9%).

Grafikon 4 Nezaposleni u općini Hum na Sutli prema stručnoj spremi, 2013. godina

Izvor: HZZ PU Krapina, 31.03.2013., Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Nezaposlenost na području općine Hum na Sutli odraz je situacije na nacionalnoj, ali i europskoj razini, posebno kada je u pitanju nezaposlenost mladih. Naime, prema podacima za 2012. godine, prema dobnoj strukturi najveći broj čine mladi u dobi od 20 do 29 godina, odnosno 34% ukupno nezaposlenih. Ostali ključni problemi, kao i na razini cijele županije, uglavnom su negativna demografska kretanja, zamjetan proces starenja stanovništva, prisutan proces propadanja seoskih sredina te odljev mlade populacije. Također je prisutan nedostatak poticajnih razvojnih projekata za zadržavanje i zapošljavanje mladih osoba, kao i relativno nepovoljna obrazovna struktura radne snage.

Promatrajući stopu nezaposlenosti, općina Hum na Sutli je na zavidnom trećem mjestu na razini Krapinsko-zagorske županije te iznosi 10,7%. Manje stope nezaposlenosti imaju jedino općina Zlatar Bistrica (8,5%) i Grad Zabok (10,4%). Stopa nezaposlenosti obzirom na spol govori o višoj nezaposlenosti žena i iznosi + 13,7% te po tome spada na 4. mjesto u Krapinsko-zagorskoj županiji.

3.4.3 KORISNICI MIROVINA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, krajem 2013. godine na području Krapinsko-zagorske županije bilo je 33.373 korisnika mirovina. Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika iznosi 1:0,98 što

znači da na jednog umirovljenika dolazi manje od jednog osiguranika, dok je odnos broja korisnika mirovina i osiguranika na nacionalnoj razini ipak nešto povoljniji i iznosi 1:1,15 (ožujak 2014.). Vrijednost ovog pokazatelja za područje koje pokriva općina Hum na Sutli iznosi 1:1,29 što znači kako na jednog umirovljenika dolazi gotovo 1,3 osiguranika (zaposlene osobe). Vidljivo je kako na području općine Hum na Sutli ovaj pokazatelj ima veću vrijednost u odnosu na županijski prosjek (1:0,98), kao i na nacionalni prosjek (1:1,15 u ožujku 2014. godine). Prema tome, jasno je kako je spomenuti omjer umirovljenika i zaposlenih povoljniji u općini Hum na Sutli te da održivost mirovinskog sustava nije toliko ugrožena kao na županijskoj razini.

Ukupan broj korisnika mirovina na razini općine Hum na Sutli (2013. godina) iznosi 1.039 osoba pri čemu je veći udio žena (58,22%). Prosječan mirovinski staž korisnika mirovina je 30 godina, 8 mjeseci i 24 dana što je više od prosjeka Krapinsko-zagorske županije (28 godina, 8 mjeseci i 9 dana). Iz analize je vidljivo da je prosječan mirovinski staž viši za muškarce nego za žene i to za 2 godine i 4 mjeseca.

Tijekom 2013. godine na području općine Hum na Sutli evidentirano je ukupno 1.039 korisnika mirovina što predstavlja svega 3,11% u odnosu na ukupni broj korisnika mirovina u Krapinsko-zagorskoj županiji. Od 1.039 korisnika mirovina na području općine Hum na Sutli, većinu čine žene te na njih otpada 605 korisnika (58,22%). Prema podacima za 2013. godinu, prosječna duljina radnog staža na području općine Hum na Sutli (30 godina, 8 mjeseci i 9 dana) veća je od onoga na razini Županije (28 godina, 8 mjeseci i 9 dana). Uspoređujući vrijednosti radnog staža muškaraca i žena na području općine Hum na Sutli, uočljivo je kako muškarci imaju u prosjeku za 2,5 godina duži radni staž (prosječni radni staž muškaraca iznosi 32 godina i 3 mjeseca dok prosječni radni staž žena iznosi 29 godina i 8 mjeseci). Ovo je u skladu s podacima na razini Županije gdje muškarci također imaju dulji radni staž u odnosu na žene.

Prosječna mirovina umirovljenika u općini Hum na Sutli iznosi 2.252,78 kuna što je za 200,00 kuna više od prosjeka županije. Ujedno, osobe muškog spola u prosjeku za 700,00 kuna primaju višu mirovinu.

Podatci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2013. godinu pokazuju kako je prosječna mirovina na području općine Hum na Sutli iznosila 2.252,71 kuna što je više u odnosu na prosječnu mirovinu u Krapinsko-zagorskoj županiji (2.042,23 kuna). Uspoređujući prosječne mirovine muškaraca i žena uočeno je kako muškarci imaju u prosjeku za 700 kuna veću mirovinu (prosječna mirovina isplaćena muškarcima iznosi 2.671,16 kuna dok prosječna mirovina isplaćena ženama iznosi 1.952,33,69 kuna). Ovo je u skladu s podacima na razini čitave Županije gdje muškarci također imaju veće mirovine od žena. Tijekom zadnje četiri godine (2010. – 2013. godine) uočeno je kako se prosječna mirovina na području općine Hum na Sutli kretala oko 2.150 kuna.

3.5 DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

3.5.1 OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

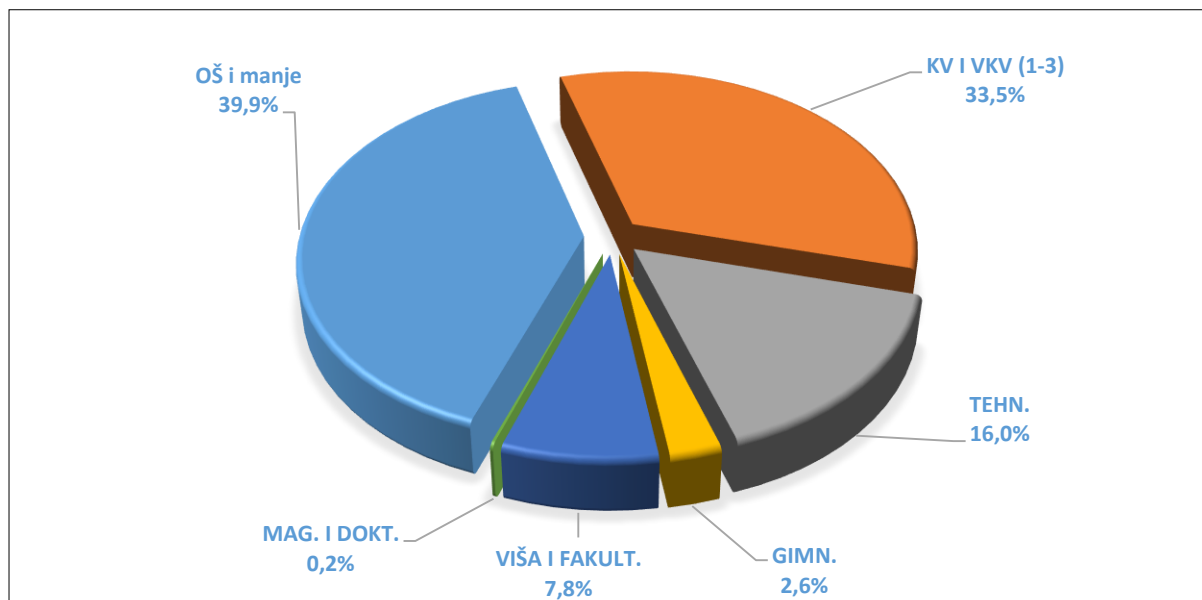
Obrazovna struktura jedna je od najvažnijih značajki stanovništva neke lokalne zajednice, regije ili zemlje. Struktura u kojoj nema nepismenih, a istodobno postoji mnogo stručne radne snage, pogotovo visokoobrazovane, temelj je za dobar gospodarski, kulturni i socijalni razvoj.

Iako velik dio obrazovnih ciljeva, posebno usklađenosti s potrebama na tržištu rada, ovisi o nacionalnoj razini koja izravno utječe na cjelokupni sustav, posve je jasno da se u sljedećih nekoliko godina Hrvatska u cijelosti mora preusmjeriti na industrije i poslove utemeljene na znanju te na gospodarski rast potaknut inovacijama, a u takvim će uvjetima zaposleni trebati biti sposobni brzo mijenjati radna mjesta, izravno surađivati s korisnicima, upravljati sobom i radnom okolinom te sudjelovati u cjeloživotnom učenju.

Analiza pokazuje da obrazovna struktura stanovništva Krapinsko-zagorske županije ima najveći udio osoba sa završenom OŠ i manje (52,8%). Značajan udio čine trogodišnje i četverogodišnje tehničke škole (38,4%) dok je 2,5% ljudi sa završenom gimnazijom. Fakultetski obrazovane osobe čine samo 5,8% stanovništva.

S druge strane, obilježja obrazovanosti stanovnika općine Hum na Sutli pokazuju da 39,9% stanovnika ima osnovno obrazovanje ili manje, srednjoškolsko čak 52%, dok je fakultetski obrazovanih osoba (viša škola i fakultet) 8%, što može neposredno utjecati na povoljan razvoj Općine.

Grafikon 5 Obrazovna struktura stanovništva općine Hum na Sutli

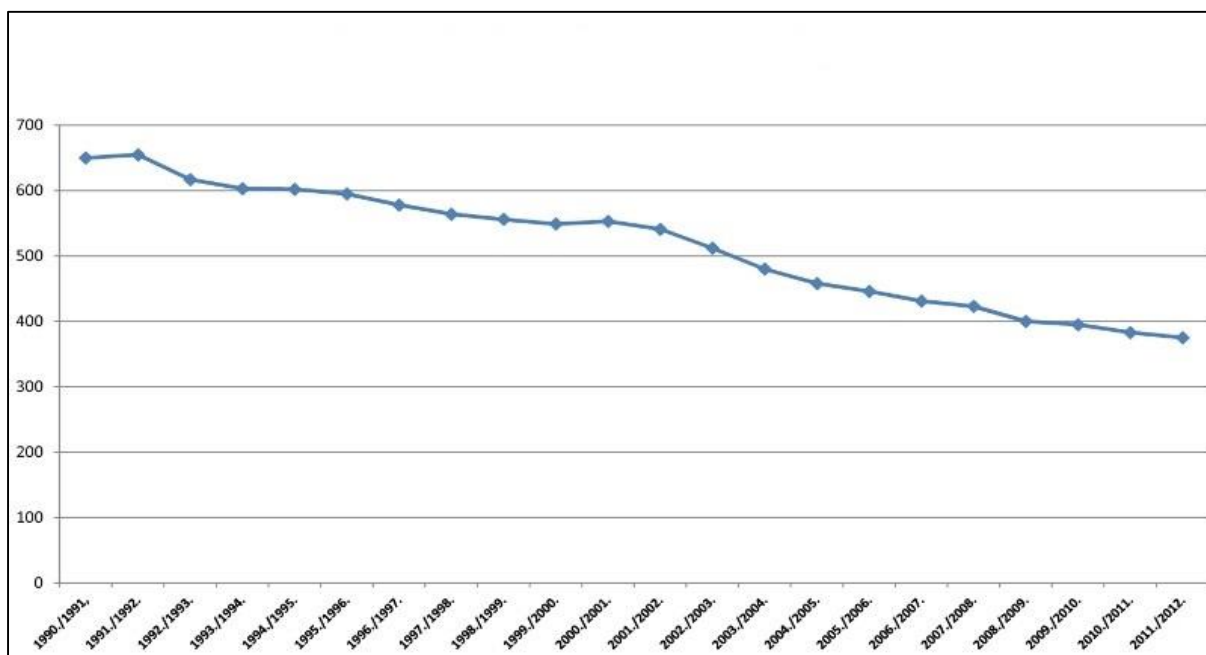
Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011., Obrada Zagorska razvojna agencija d.o.o.

3.5.2. SUSTAV OBRAZOVANJA

Na području općine Hum na Sutli djeluje osnovno obrazovanje organizirano u matičnoj školi Viktora Kovačića Hum na Sutli te u pet područnih škola: PŠ Druškovec, PŠ Prišlin, PŠ Brezno, PŠ Taborsko i PŠ Lupinjak. U školskoj

godini 2012./2013. upisano je ukupno 358 učenika, te je došlo do smanjenja broja razrednih odjela u razrednoj nastavi za 2 odjela, tako da je nastava organizirana u 16 odjela razredne nastave (159 učenika) i 8 odjela predmetne nastave (199 učenika), ukupno 24 razredna odjela. Od toga 7 učenika se školuje po prilagođenom programu te 7 učenika po individualiziranom programu. Područne škole od središnje su udaljene 3 - 9 kilometara. Rad je organiziran u ukupno 8 zgrada, budući da PŠ Druškovec i PŠ Prišlin školske kuhinje i blagovaonice imaju u drugim zgradama. U PŠ Brezno, PŠ Lupinjak i PŠ Taborsko rad se odvija u 2 kombinirana razredna odjela, dok PŠ Druškovec i PŠ Prišlin imaju po 4 čista razredna odjela. Trend depopulacije stanovništva te smanjenje nataliteta dovelo je do postupnog smanjenja broja učenika u osnovnoj školi, a posljedično dovodi i do smanjenja broja srednjoškolaca.

Grafikon 6 Kretanje broja učenika u OŠ Viktora Kovačića, Hum na Sutli

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Drugi identificirani problemi osnovnoškolskog obrazovanja odnose se na strukturne prilagodbe prostora u kojima se održava nastava. Naime, nužno je opremanje škole novim i modernim nastavnim sadržajima te kontinuirano ulaganje u osiguravanje materijalnih uvjeta za obnovu školskih prostorija. Iako se već sedmu godinu organizira produženi boravak učenika, primijećeni su problemi financiranja ove aktivnosti te je potrebno osmisлити nastavak za održivost ovih akcija. Ujedno, potrebno je poduzeti glavne korake za uvođenje sustava e-dnevnika i uspostavu e-škole.

Srednjih škola na području općine nema te učenici nakon osnovnog obrazovanja odlaze na daljnje školovanje u Pregradu, Krapinu ili Zabok. Oblici pomoći i poticanja obrazovanja za učenike osnovnih i srednjih škola te studenata vrše se putem mjera stipendiranja te sufinanciranja prijevoza za učenike osnovnih i srednjih škola. Apsolutni iznos sufinanciranja prijevoza za učenike osnovnih i srednjih škola smanjuje se u posljednje tri godine (2011. – 2013.) što zbog promjene u cijenama prijevoza što zbog smanjenja broja učenika koji ostvaruju pravo

na prijevoz. Kriteriji po kojima se odlučuje ima li učenik pravo na sufinanciranje troškova prijevoza u skladu su s postavljenim kriterijima na nacionalnoj i regionalnoj razini te općini. U školskoj godini 2013./2014. Općina je stipendirala 53 učenika po 300,00 kuna mjesečno te 40 studenata s po 500,00 kuna mjesečno. Za stipendiranje učenika razvijen je sustav u kojem se bodovanje i odobravanje stipendija vrši prema sljedećim kriterijima: 1.) uspjeh u učenju; 2.) prihod po članu obitelji; 3.) otežavajuće okolnosti materijalnog položaja obitelji.

Tabela 2 Kretanje broja stipendiranih učenika i studenata s područja općine Hum na Sutli, 2011.-2013.

OPIS	2011.	2012.	2013.
Broj stipendija za učenike	51	50	53
Broj stipendija za studente	50	40	40

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

3.5.3 PREDŠKOLSKI ODGOJ

Općina Hum na Sutli osnivač je dječjeg vrtića „Balončica” s jasicama. Vrtić obavlja djelatnost predškolskog odgoja i naobrazbe. Od 01.09.2014. u sustav predškolskog odgoja (vrtić i jaslice) uključeno je ukupno 130 polaznika pri čemu je upisano 45% dječaka i 55% djevojčica. U 3 jaslčne skupine uključeno je ukupno 54 djece. Radno vrijeme ustanove usklađeno je s potrebama roditelja glede njihovih radnih i drugih obveza. Dječji vrtić provodi redoviti 10 satni program, a isto tako vrši ustroj rada programa predškole koji se ostvaruje po područnim školama i u dječjem vrtiću. U tabeli 2 prikazan je iznos koji općina Hum na Sutli izdvaja za potrebe predškolskog obrazovanja u posljednje 3 godine.

Tabela 3 Sufinanciranje predškolskog obrazovanja od strane općine Hum na Sutli

OPIS SUFINANCIRANJA	2011	2012	2013
Sufinanciranje djelatnosti predškolskog odgoja	923.710,11	955.082,77	1.060.983,72
Sufinanciranje rada predškole	25.692,35	25.103,18	25.417,20
Investicijsko održavanje i dogradnja dječjeg vrtića Balončica	221.859,12	41.750,00	1.244.812,86
UKUPNO:	1.171.261,58	1.021.935,95	2.331.213,78

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Ustanove predškolskog odgoja i obrazovanja zadovoljavaju potrebe stanovnika općine Hum na Sutli. S obzirom na broj zaposlenih, u vrtiću je zaposleno ukupno 17 osoba od čega je 12 stručnog osoblja. Potrebe vezane uz predškolski odgoj odnose se na uvođenje dodatnih obrazovnih programa u vrtić prema zainteresiranosti roditelja te zapošljavanje stručnih suradnika.

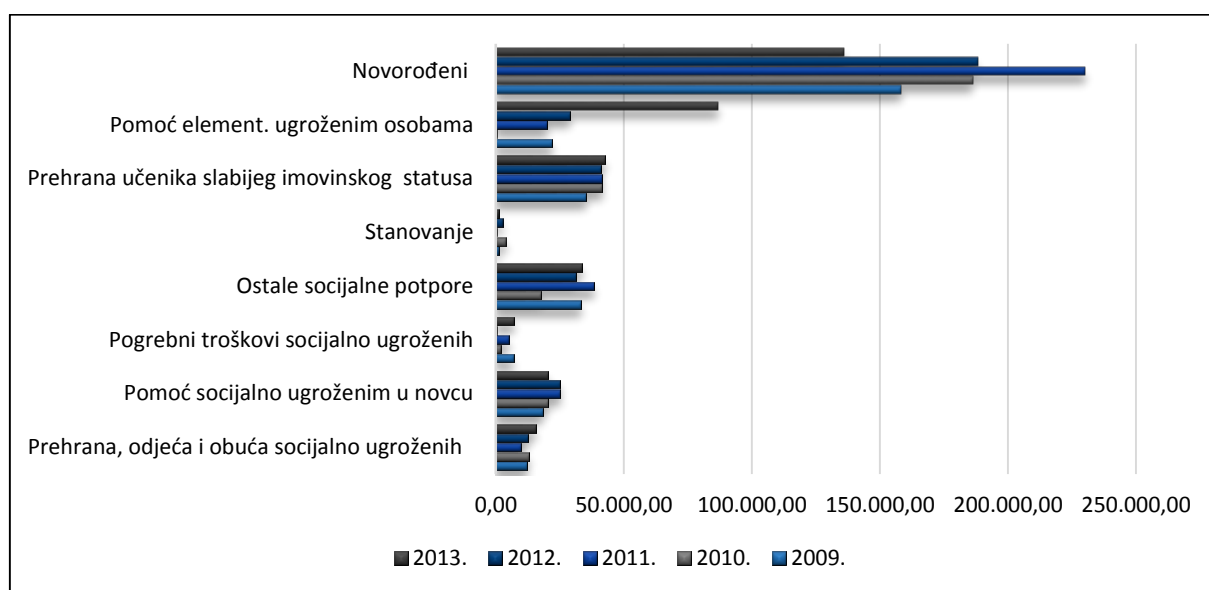
3.5.4 ZDRAVSTVO

Broj zdravstvenih ustanova u Krapinsko-zagorskoj županiji sastoji se 167 zdravstvenih ustanova što u 2012. godini čini 13,22% ukupnih zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj. Pokrivenost zdravstvenim ustanovama je zadovoljavajuća te Krapinsko-zagorska županija ima kvalitetno i dobro organiziranu zdravstvenu zaštitu. Na području općine Hum na Sutli od zdravstvenih ustanova postoji Dom zdravlja i Ljekarna. Dom zdravlja pokriva opće/obiteljske, dentalno medicinske te patронаžne usluge. Cilj patронаžne zdravstvene zaštite je pružiti zdravstvenu zaštitu korisnicima izvan zdravstvenih ustanova (u njihovim domovima, vrtiću, školi, široj zajednici), poticati ih na očuvanje i unapređenje zdravlja, prevenciju bolesti i ozljeda. Bolnica prema kojoj je većina stanovnika općine usmjerena je Opća bolnica Zabok u Bračku.

3.5.4 SOCIJALNA SKRB

Kroz socijalni program u općini se izdvajaju znatna sredstva za socijalno ugroženo stanovništvo i udruge koje u svojem djelokrugu imaju programe socijalne skrbi. Oko 2,6% općinskog proračuna odnosi se na program socijalne skrbi, koji je detaljnije prikazan grafikonom u nastavku.

Grafikon 7 Izdvajanje sredstava iz proračuna općine za potrebe socijalne skrbi (2009. – 2013.)

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

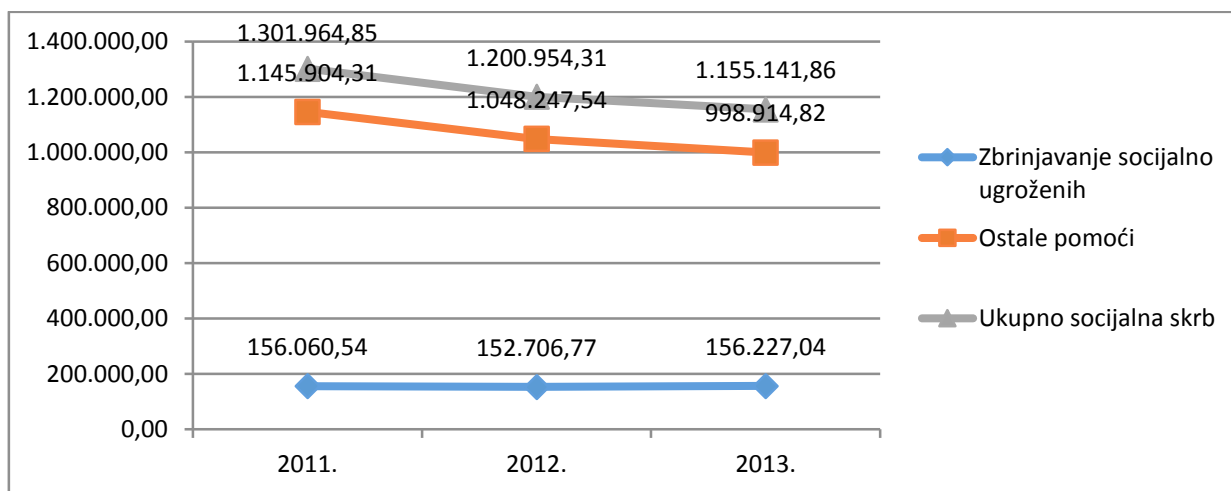
Općina Hum na Sutli u svom Proračunu za 2014. godinu osigurat će ukupno 171.000,00 kuna i to za sljedeće oblike pomoći:

- 1) pravo na pomoć za podmirenje troškova stanovanja u smislu članka 22. Zakona
- 2) socijalnu skrb (N.N. br. 33/12) u iznosu od 4.000,00 kuna
- 3) pravo na jednokratnu novčanu pomoć 25.000,00 kuna
- 4) pogrebni troškovi socijalno ugroženim osobama 10.000,00 kuna

- 5) pomoć za besplatnu prehranu učenika u OŠ 45.000,00 kuna
- 6) pravo na prehranu, odjeću i obuću socijalno ugroženim osobama 20.000,00 kuna
- 7) ostale socijalne potpore 65.000,00 kuna
- 8) jednokratne novčane pomoći hrvatskim braniteljima 2.000,00 kuna.

Ukupan iznos koji općina Hum na Sutli izdvaja za potrebe socijalne skrbi u razdoblju od 2011. do 2013. godine prikazan je u Grafikonu 8.

Grafikon 8 Iznosi socijalnih pomoći iz proračuna općine Hum na Sutli u razdoblju od 2011. do 2013. godine

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

3.5.6 KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Na području općine Hum na Sutli značajna sredstva izdvajaju se za potrebe kulture. Time se značajno utječe i na samu promidžbu ovog kraja što uvelike omogućava i veći turistički razvoj. U tabeli 3 prikazana su financijska izdvajanja općine Hum na Sutli za potrebe kulture u zadnje 3 godine.

Tabela 4 Proračunsko izdvajanje općine Hum na sutli za potrebe zdravstva

2011	2012	2013
556.136,68	591.500,00	467.400,00

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

3.5.6.1. POVIJESNA BAŠTINA

Mali Tabor

Mali Tabor prvotno je bio korišten kao kaštel koji je kasnije pregrađen u barokni dvorac. Povijesni dokumenti spominju ga 1511. kao Kys Thabor. Bio je u posjedu Ivaniša Korvina (1490. – 1504.), Jurja Brandenburškog (1509.- 1524) koji ga prodaje obitelji Rattkay u čijem je vlasništvu sve do 1793. kada ga nasljeđuje njihov nećak, barun Josip Wintershoffen. Kasnijim ženidbenim vezama Mali Tabor dolazi u vlasništvo obitelji Jelačić, a zatim baruna Kavangha, čiji su potomci držali dvorac do kraja Drugog svjetskog rata.

Barun Kavanagh bavio se arheologijom, te je u Breznoj gori proveo i arheološka istraživanja gdje je otkrio ostatke antičke utvrde s nađenim rimskim novcem i fibulama. Mali Tabor je u 18. st. bio jednokatni dvorac s tri cilindrične kule čiji je dvorišni dio u prizemlju bio otvoren arkadnim lukovima, danas djelomično zazidanima. Istočno je krilo dvorca nadograđeno u 19. st. Danas je „mali brat“ dvorca Veliki Tabor u zapuštenom stanju, ali još uvijek svojim vanjskim izgledom plijeni pažnju svakog prolaznika. No, uz pravi sadržaj i angažman šire zajednice mogao bi postati jedna od turističkih atrakcija ovoga kraja!

Arheološko nalazište Veliki Gradiš - plemićki grad Vrbovec

Arheološko nalazište Veliki Gradiš, neposredno kraj sela Klenovec Humski poznato je u arheološkim krugovima već odavna, a ubraja se među najstarije zagorske obrambene utvrde iz 13. stoljeća. Ova utvrda štitila je važnu prometnicu uz Sutlu prema Štajerskoj. Ujedno, 1269. godine, Vrbovec se spominje kao sjedište Vrbovečkog arhidakonata te upravno-crkveno središte čitavoga kraja. Ruševine burga, tj. pretpostavljenoga plemićkoga grada Vrbovca, poznatog isprva samo na temelju skromnih povijesnih vrela koja pratimo od 1267. do 1497. godine, skrenule su zarana, tijekom 19. stoljeća zanimanje irskog baruna Jakova Kawanagha, vlasnika dvorca Mali Tabor, prema strmom brijegu koničnog izgleda i otesana vrha, kojega je pučanstvo okolnog sela Klenovca Humskog trajno obilježilo toponimima Veliki Gradiš ili Veliko Gradišće. O tim prvim arheološkim istraživanjima nisu sačuvani nikakvi detaljniji podaci. Susjednom, južnijem i manjem brijegu, presječenom današnjom prometnicom Hum na Sutli - Klenovec Humski - Kostel - Pregrada, u povijesnom sjećanju puka očuvan je znakovit mjestopis Mali Gradiš ili Malo Gradišće. Spomenuta dva brijega, pogodna za obranu, a smještena uz važnu prometnicu Celje - Krapina, koja je djelomično prolazila dolinom rijeke Sutle, najvjerojatnije su nekoć oblikovala složeniji obrambeni sklop, poznatiji u srednjem vijeku pod nazivom plemićki grad Vrbovec. Povijesna vrela potvrđuju vrlo rano spominjanje plemićkoga grada Vrbovca još 1267. godine. Tijekom godine 1987., odnosno 1994., stručna ekipa Instituta za arheološka istraživanja organizirala je manja pokusna arheološka istraživanja položaja plemićkoga grada koja su za cilj imala, prije svega, potvrđivanje stručne sumnje o postojanju srednjovjekovne utvrde i provjeru stanja nalazišta pa potom detaljno upoznavanje opsega, karakteristika i slijeda graditeljskih, odnosno stilskih mijena na spomeničkom sklopu.

3.5.6.2. SAKRALNA BAŠTINA

Crkva Blažene Djevice Marije, Taborsko

Župa Taborsko prvi put se spominje 1334. godine, ali se tada kao župna crkva navodi današnja kapela Sv. Vida, smještena podno castruma Vrbovec. Ovdje je u srednjem vijeku bilo središte Vrbovečkog arhidakonata, koji se protezao uskim pojasom uz rijeku Sutlu. Kapela Sv. Marije Taborske izgrađena je u 15. stoljeću, a tijekom 17. i 18. stoljeća proširena je i dobiva barokni inventar. Sv. Marija Taborska postaje župna crkva 1679. godine, što je odraz promjena koje su nastale, kad se centar događanja premješta iz utvrđenoga grada Vrbovca u Mali Tabor. U početku je kapela imala samo lađu koja je završavala poligonalnim svetištem nadsvođenim zvjezdastim svodom i zvonik iznad ulaza. U 18. st. sa svake strane dograđene su barokne kapelice, a masivni toranj dobiva razigranu baroknu kapu. Glavni patroni crkve bili su grofovi Ratkaji, vlasnici Malog Tabora, čiji se grb nalazi iznad glavnog oltara. U crkvi su grobnice obitelji Ratkaj, Benčić i Vukmanić te domaćih župnika. Gotičko-barokni arhitektonski vokabular u unutrašnjosti skladno nadopunjuje pet baroknih oltara, propovjedaonica, orgulje i freske u svetištu, koje je oslikao Antun Lerchinger, pripadnik lepoglavske slikarske škole Ivana Rangera. Oko crkve se još i danas vide ostatci obrambenih zidina, a do župnog dvora vode stube s osebujnim natkrivenim hodnikom.

Župna crkva Svetog Petra i Pavla, Prišlin

U Prišlinu se crkva spominje 1639., a 1700. godine bila joj je prigradena kapela. Do 1799. godine Župna crkva Sv. Petra i Pavla bila je filijala župe Taborsko. Današnja župna crkva sv. Petra i Pavla izgrađena je u klasicističkom stilu raščlanjenog pročelja iznad kojeg se uzdiže zvonik. Na pročelju u nišama smješteni su barokni kipovi sv. Petra i Pavla. U župnoj je spomenici zabilježeno da su crkvu gradili domaći majstori pod vodstvom graditelja Benjamina della Marine iz Italije, a inventar crkve je sredinom 19. st. nabavljen iz Graza i Beča.

Kapela Svetog Ivana Krstitelja, Lastine

Na glavnom ulazu mogla se iščitati godina 1644., ali je kapela izgrađena ranije jer vizitacije kažu da je već 1639. kapela bila zapuštena. Kasnije kapela dobiva barokne oltare, a glavni oltar izrađen u neogotici jedno je vrijeme bio postavljen u Taborskoj crkvi, dok je ovdje bio njezin barokni oltar. Kapela sv. Ivana pripada župi Taborsko.

Kapela Svetog Vida, Klenovec

Smještena je podno burga Vrbovca i povijesni dokumenti spominju je 1334. godine pod nazivom sancti Viti sub castro Vrbovch. U zidu svetišta nalazi se niša u koju se donosila perad na zavjet sv. Vidu, a da bi se potom odnosila u župu. Pred glavnim pročeljem uzdiže se toranj, a svetište završava u šilj što je rijedak primjer takvog načina

gradnje. Način gradnje kapele ukazuje na to da je starija od 17. st., a zna se da se je potkraj 17. st. obnovilo svetište.

Karmelićanke Božanskog Srca Isusova, Poredje

Službu Karmelićanki Božanskog Srca Isusova osnovala je 1891. godine u Berlinu Majka Marija Terezija od sv. Josipa (Ana Marija Taucher), potaknuta nadahnućima Duha Svetoga da Crkvu obogati kontemplativno-apostolskom redovničkom zajednicom, novom granom Karmelskog reda. Majka je otvorila dom za napuštenu djecu pod okriljem sv. Josipa. Karmel je naziv jednog brda u Izraelu, simbol je cvatućeg vrta, duhovne ljepote i sjedinjenja s Bogom. Od vremena proroka Ilije, na brdu Karmelu žive pustinjaci koji u duhu molitve i samoće žive u uskoj povezanosti s Bogom. Želja Majke Osnovateljice je da bogatu duhovnost pretaču u brigu za sve potrebne: starce, napuštenu djecu, mlade i one koji su potrebni tjelesne ili duhovne pomoći. Služenje djeci i mladima ostvaruju u domovima za nezbrinutu djecu, jaslicama, vrtićima, u župnoj i školskoj katehezi te u organiziranju duhovnih obnova za djevojke. Važna dimenzija njihove karizme jest i obiteljski apostolat, tzv. kućne misije, u kojima sestre posjećuju obitelji. Teže za sjedinjenjem s Bogom, a njihova je apostolska služba u Crkvi: Boga u svima gledati, Boga u svima služiti, boga u svima ljubiti.

3.5.6.3. NARODNA KNJIŽNICA HUM NA SUTLI

Knjižnica u Humu na Sutli započela je s radom kao knjižnica Tvornice stakla Straža, 1956. godine. U novoizgrađenim Domu kulture, 1983. godine, Knjižnica i čitaonica dobila je novi prostor (37,56 m²), fond knjiga tada je brojio 2400 naslova, a učlanjeno je bilo 320 članova. Do 1990. godine fond knjiga povećao se na 5000 naslova, a broj članova narastao je na 1000 korisnika. Do 1996. godine knjižnica je djelovala u sastavu Tvornice stakla Straža, a tada počinje djelovati u sastavu općine Hum na Sutli, koja je 2000. godine u suradnji s Matičnom službom Knjižnica grada Zagreba izradila program proširenja i uređenja prostora za rad Knjižnice i čitaonice. Sredstva su osigurali općina Hum na Sutli i Ministarstvo kulture RH. Knjižnica je u novouređenim prostorima, od 116 m², otvorena 2001. Uz odjel za odrasle, uređen je dječji odjel, kutak s računalom, čitaonica, prostorija za deponij knjiga, čajna kuhinja, sanitarni čvor. Knjižnica je smještena u prizemnom prostoru i ima zaseban ulaz. Godine 2006. postojećih 115m² knjižnice prošireno je za cca 60 m² gdje se uredio prostor za audiovizualnu zbirku, zavičajnu zbirku i odjel za mladež. Proširenje prostora i nova oprema omogućili su adekvatan smještaj postojeće knjižne i neknjižne građe koju knjižnica danas posjeduje (radi se o cca 157.000 naslova) te prezentaciju i pohranu građe koja će se nabavljati, a korisnicima su pružene veće mogućnosti korištenja knjižničnih usluga. Krajem 2006. godine izvršene su sve potrebne radnje od strane Općine kao osnivača da Knjižnica počinje djelovati kao samostalna ustanova pod nazivom Narodna knjižnica Hum na Sutli. Knjižnica će i nadalje ostvarivati ključnu zadaću u obavješćivanju, opismenjanju i kulturnom razvitku građana svojeg i okolnog područja te aktivnim djelovanjem u ovoj sredini ispunjavati svoje poslanje: služenje zajednici na dobrobit njezinih građana. Time će se na najbolji način

ostvariti postavke UNESCO-va Manifesta za narodne knjižnice, da narodna knjižnica mora biti mjesni prilaz znanju, kao vitalna snaga obrazovanju, kulturi i obavješćivanju te bitan čimbenik u gajenju mira, duhovnog blagostanja i izgradnje demokratskog društva.

3.5.7 SPORT

Prema podacima općine Hum na Sutli, na području općine djeluje 7 sportskih udruga a one su: Nogometni klub Straža, Pikado klub Scorpion, Sportska udruga Hum, Sportsko ribolovna udruga Klen, Streljački klub Hum na Sutli, Šahovski klub Straža i Teniski klub Sveti Petar. U tabeli 4 prikazan je iznos financijskih sredstava općine Hum na Sutli za potrebe sporta od 2011. do 2013. godine.

Tabela 5 Iznos financijskih sredstava općine Hum na Sutli za potrebe sporta

2011	2012	2013
123.500,00	141.00,00	142.640,00

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Od sportsko-rekreativnih sadržaja lovcima je u ponudi šetnja šumama te odmor u Lovačkom domu na Videžu. Rekreativni ribolov moguć je na ribnjacima ŠRD-a Klen, na Dražji. Posebnu atrakciju predstavljaju vidikovci kao što su Žolekov breg, Štuklecov breg, Svekli raj, Videž. Ljubiteljima šetnje i biciklizma dostupna je posebno uređena staza. Financijska sredstva izdvojena iz proračuna Općine u 2013. godini za sport prikazana su u Tabeli 5.

Tabela 6 Iznos financijskih sredstava općine Hum na Sutli po pojediniim sportskim udrugama

Financijska sredstva sportskim udrugama	
Donacija Nogometnom klubu „Straža“	100.000,00
Donacija Šahovskom klubu „Straža“	12.000,00
- Humopen,	8.000,00
- škola šaha	4.000,00
Donacija Streljačkom klubu Hum na Sutli	2.000,00 kn
Donacija Teniskom klubu „Sv. Petar“ Prišlin	4.000,00
- škola tenisa	2.000,00
Donacija športske priredbe u i izvan općine	4.140,00-Športske igre 3 sudionika
	2.000,00- Šahovski klub
	500,00- Športske igre mladih
	500,00-Dolina Biušek
	1.000,00-Šahovski klub
	1.000,00-Društvo ment. Retardiranih
	500,00 –SK Medveščak-William Petanjko
	2.000,00 Kd Sv.Petar
1.000,00-Hokej klub Pregrada	

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

3.5.8 VATROGASTVO

Vatrogasna zajednica općine Hum na Sutli osnovana je 1993. godine s ciljem obavljanja i promicanja vatrogasne djelatnosti u području Zakona o zaštiti od požara i Zakona o vatrogastvu te gašenja i prevencije požara na području tada novoosnovane općine Hum na Sutli. VZO jedna je od sastavnica VZ Krapinsko zagorske županije u čijem radu sudjeluje s 5 delegata. Kao predstavnik vatrogasaca s područja općine Hum na Sutli udružena je u krovnu vatrogasnu organizaciju Republike Hrvatske - Hrvatsku vatrogasnu zajednicu (HVZ). VZO Hum na Sutli broji 280 članova u 4 Dobrovoljna vatrogasna društva:

- 1) Dobrovoljno vatrogasno društvo Straža (Središnji DVD)
- 2) Dobrovoljno vatrogasno društvo Druškovec (Ostali DVD)
- 3) Dobrovoljno vatrogasno društvo Klenovec (Ostali DVD)
- 4) Dobrovoljno vatrogasno društvo Prišlin-Hum (Ostali DVD)

Vatrogastvo u Humu na Sutli potječe iz 1925. kad je za potrebe tvornice stakla Straža osnovano Dobrovoljno vatrogasno društvo Straža. 50-tih godina 20-og stoljeća javlja se potreba za većim brojem vatrogasaca te se 1951. osniva Dobrovoljno vatrogasno društvo Druškovec, a samo godinu dana kasnije osnivaju se Dobrovoljna vatrogasna društava Klenovec i Prišlin-Hum. Glavne zadaće VZO su obavljanje i promicanje vatrogasne djelatnosti, prevencija i zaštita od požara te gašenje. VZO godišnje provodi edukaciju, osposobljavanje i animiranje djece, mladeži te odraslih i operativnih članova za vatrogasnu djelatnost. Predsjednik VZO Hum na Sutli je Dušan Stuhne, a tajničku dužnost obavlja Rajko Jutriša, dok je zapovjednik Marjan Čuček.

3.5.9 CIVILNO DRUŠTVO

Na području općine Hum na Sutli aktivno djeluju 42 udruge od kojih je najveći broj iz područja sporta i kulturnih društva, U procesu donošenja Proračuna raspisuje se javni poziv za prijavu programa za sufinanciranje u sljedećoj godini. Svi programi financiraju se u skladu s mogućnostima proračuna Općine. Na službenoj stranici općine Hum na Sutli nalazi se pregled Sponzorstva i donacije za 2013. godinu iz kojeg je vidljivo koje su poimenično udruge i koji su programi sufinancirani iz Proračuna, a zbirni pregled svih udruga naveden je u tabeli 6.

Tabela 7 Udruge na području općine Hum na Sutli

OPIS	
Kuburaši	Obuhvaća 5 dobrovoljnih društava
Kulturne udruge i održavanje manifestacija	5 udruga
Lovačka društva	1 udruga
Udruga mladih	2 udruge
Sportske udruge	7 udruga
Sportsko-kulturna društva	9 udruga
Vatrogasne udruge	5 udruga
Ostali	8 udruga
UKUPNO	42 udruge

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

3.6 KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

3.6.1 CESTOVNI PROMET

U prometno-geografskom pogledu treba poći od činjenice da je prostor ove općine rubno položen u odnosu na županijski teritorij, uz granicu sa Slovenijom. Četiri granična prijelaza na području Općine govore o njezinom važnom prometnom značenju. Poseban značaj ima međunarodni granični prijelaz u Lupinjaku i međudržavni u Humu na Sutli, a za odvijanje lokalnoga prometa bitni su i malogranični prijelazi u Malomu Taboru i Klenovcu Humskom.

Mreža nerazvrstanih cesta i kvaliteta njihovih kolnika na pojedinim dionicama, s obzirom na brojne udarne rupe, kvalitetom ne zadovoljava. Poglavitito se to odnosi, kao i na području Huma na Sutli, na neasfaltirani dio mreže ovih cesta, no problemi vezani za mrežu nerazvrstanih cesta prisutni su i na razini Županije u cjelini. Potreba njihova proširenja, modernizacije i primjerenoga održavanja preduvjet je uspješnijeg i bržeg gospodarskog razvoja kako ove upravno-teritorijalne jedinice tako i Županije u cijelosti. Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica jedna je od mjera jačanja gospodarske infrastrukture, prioriteta u okviru izgradnje infrastrukture, neupitnoga strateškoga cilja i na razini Županije.

Pokrivenost cestovnom mrežom na području Krapinsko-zagorske županije je zadovoljavajuća. Mrežu cestovnih prometnica na području Krapinsko-zagorske županije čine razvrstane i nerazvrstane ceste dužine 3562,96 km. Razvrstane-kategorizirane ceste u Krapinsko-zagorskoj županiji imaju ukupnu dužinu od 963,50 km. Od toga autocesta Zagreb – Macelj čini 38,43 km + 800 metara spojne ceste (čvor Trakošćan – novi granični prijelaz Macelj), državne ceste 275,00 km, županijske ceste 407,30 km te lokalne ceste 242,80 km. Ukupna dužina nerazvrstanih cesta je 2599,46 km. Održavanje spomenutih cesta vrši se od strane jedinica lokalnih samouprava, županije i države. Prema podacima Upravnog odjela za promet i komunalnu infrastrukturu KZZ i Zavoda za prostorno uređenje, područje općine Hum na Sutli ima 26,73 km državnih cesta, 8,60 km županijskih cesta te 6,91 km lokalnih cesta. Državna cesta D206 spaja granični prijelaz Hum na Sutli (granica sa Slovenijom) s čvorom Krapina na autocesti A2 dok se državna cesta D207 spaja na cestu D206 u Humu na Sutli (granica sa Slovenijom) s čvorom Đurmanec na autocesti A2. Cesta u početku prati rijeku Sutlu i hrvatsko-slovenski granicu, a kasnije se odvaja i prolazi kroz naselja Hromec i Đurmanec, gdje se spaja na autocestu A2.

Tabela 8 Državne ceste na području općine Hum na Sutli

DRŽAVNE CESTE	Naziv ceste	KZZ km	Općina Hum na Sutli
Broj ceste			
D 206	G.P. Hum na Sutli (gr. R. Slov.) – Pregrada – Krapina (D1)	28,89	7,24
D207	Hum na Sutli (D206) – Lupinjak – Đurmanec (D1)	14,44	8,85
D229	D206 – M-Tabor – Luka Poljanska – Miljana – Kumrovec (D205)	26,75	10,64
UKUPNO			26,73

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Tabela 9 Županijske ceste na području općine Hum na Sutli

ŽUPANIJSKE CESTE	Naziv ceste	KZŽ km	Općina Hum na Sutli
Broj ceste			
Ž2093	Prišlin (Ž2092) – Poređe – Desinić (Ž2151)	10,38	4,98
Ž2095	Klenovec Humski – D206	3,69	3,62
UKUPNO			8,60

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Tabela 10 Lokalne ceste na području općine Hum na Sutli

LOKALNE CESTE	Naziv ceste	KZŽ km	Općina Hum na Sutli
Broj ceste			
L22003	Ž2093-Gornje Brezno - Donje Brezno - L22004	4,05	4,05
L22008	Orešje Humsko – Druškovec (D206)	1,91	1,91
L22095	Grletinec (Ž2093) – ciglana – Druškovec (D206)	0,95	0,95
UKUPNO			6,91

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Općenito su ceste građene na nižem i ravnijem dijelu u boljem stanju od onih na brežuljkastim predjelima, koja ponegdje imaju problema sa klizištima, a na pojedinim prometnicama – uglavnom lokalnog karaktera – potrebni su dodatni radovi kojima bi se osigurala sigurnost i adekvatno obilježavanje. U tabeli 7 prikazani su izdaci u općini Hum na Sutli koji se odnose na ulaganja u modernizaciju nerazvrstanih cesta od 2011. do 2013. godine.

Tabela 11 Financijski izdaci općine Hum na Sutli za uređenje cesta (2011.-2013.)

Uređenje cesta	2011	2012	2013
održavanje	1.083.073,45	1.743.047,41	1.646.757,22
asfaltiranje	140.989,77	697.559,39	72.996,50
UKUPNO	1.224.063,22	2.440.606,80	1.719.753,72

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Program izgradnje i asfaltiranja nerazvrstanih cesta u 2014. godini.

1. DRUŠKOVEC: Čerkovci – Firšt Josip	230 m
2. BREZNO GORNJE: Štruklec – Rebre – Bračun Miro	200 m
3. DRUŠKOVEC GORA: Javorić – Valek	200 m
4. KLENOVEC: odvojak Železnik – Kunštek – Žerjav	150 m
5. BREZNO GORNJE: Štruklec – Sutlanska cesta	350 m
6. POREDJE: odvojak Čuček – Klauški	100 m
7. DONJE BREZNO: odvojak Petrak	150 m
8. MALI TABOR: odvojak Šeligo Vlado	150 m
9. MALI TABOR: Kurte – Gorišek – Brezinščak-Grahovar	850 m

U k u p n o: 2.380,00 m

Sustavu prometne povezanosti unutar granica općinskoga područja, između pojedinih naselja, imaju lokalne cestovne prometnice, te mreža nerazvrstanih cesta. Mreža nerazvrstanih cesta, odnosno kvaliteta njihovih kolnika na pojedinim dionicama, s obzirom na brojne udarne rupe, kvalitetom ne zadovoljava. Poglavitito se to odnosi na neasfaltirani dio mreže ovih cesta, no problemi vezani za mrežu nerazvrstanih cesta prisutni su i na razini Županije u cjelini pa je i potreba njihova proširenja, modernizacije i primjerenoga održavanja preduvjet uspješnijega i bržega gospodarskoga razvoja kako ove upravno-teritorijalne jedinice tako i Županije u cijelosti. Izgradnja novih i poboljšanje stanja postojećih prometnica jedna je od mjera jačanja gospodarske infrastrukture, prioriteta u okviru izgradnje infrastrukture, neupitnoga strateškoga cilja i na razini Županije.

3.6.2 TELEKOMUNIKACIJE

Područje općine Hum na Sutli gotovo je u potpunosti pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, čime je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu, što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitetu života stanovnika. Ukupna pokrivenost brzim Internetom svakim danom je bolja, te se ta mreža sustavno i brzo razvija. Na području općine Hum na Sutli telekomunikacijske usluge obavlja više operatera, a dobru pokrivenost signalom pokretne mreže također imaju gotovo svi operateri na tržištu. Posebno mjesto u podacima o razvijenosti fizičke infrastrukture danas zauzimaju upravo podaci o telekomunikacijskoj infrastrukturi. Prema dostupnim podacima i procjenama, na području općine je oko 837 kućanstava s priključkom na Internet, a 904 kućanstava posjeduju osobno računalo ili ukupno 51,13%.

Tabela 12 Kućanstva prema posjedovanju računala i korištenju interneta

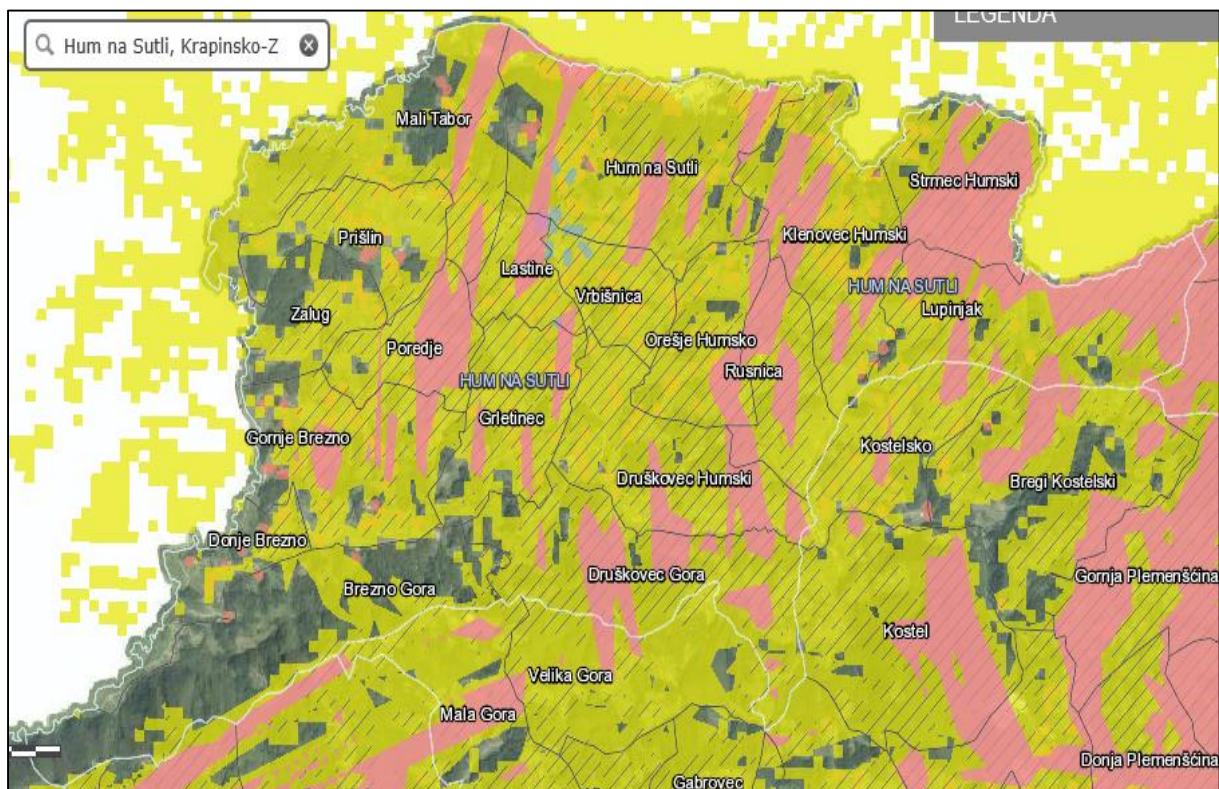
Ukupan broj privatnih kućanstava	Kućanstvo posjeduje osobno računalo (stolno ili prijenosno)			Kućanstvo se koristi internetom		
	da	ne	nepoznato	da	ne	nepoznato
1.768	904	851	13	837	911	20

Izvor: DZS, Privatna kućanstva prema posjedovanju osobnog računala i korištenju interneta, popis 2011; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Kako je navedeno u Strategiji razvoja širokopojasnog pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2012. do 2015. (NN 144/11), razvoj brzih i ultrabrzih pristupnih mreža danas ima revolucionarni učinak, usluge konvergiraju prema digitalnom svijetu, univerzalno su dostupne na bilo kojem uređaju, a predviđanja ukazuju da će se do 2020. godine digitalni sadržaji i aplikacije gotovo u potpunosti dostavljati putem Interneta. Stoga je razvoj širokopojasnih usluga od iznimnog značenja za gospodarski razvoj Republike Hrvatske u cijelosti te je od ključne važnosti za omogućivanje stvaranja društva znanja, a usluge širokopojasnog pristupa osobito su značajne na području rada i poslovanja. Prema podacima HAKOM-a, (koje provodi evidenciju i statistiku na županijskoj, no ne i lokalnoj razini) iako broj i gustoća širokopojasnih priključaka na području Krapinsko-zagorske županije kontinuirano rastu (primjerice, u 2012. broj priključaka veći je za 81 % u odnosu na 2008. godinu) još uvijek je ispod nacionalnog

prosjeaka. Koncem 2012. godine prosjek gustoće širokopojsnih priključaka u Republici Hrvatskoj bio je 20,78 %, dok je u Krapinsko-zagorskoj županiji to 15,43 %.

Slika 4 Širokopojsni pristup internetu u općini Hum na Sutli

Izvor: Humkom, Zagreb; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

- ***Legenda** - ≥ 100 MBit/sec $\rightarrow$ zelena boja
 od 30 do 100 MBit/sec $\rightarrow$ roza boja (bežični internet)
 od 30 do 100 MBit/sec $\rightarrow$ plava boja (fiksni internet)
 ≥ 2 do 30 MBit/sec $\rightarrow$ žuta boja (bežični internet)
 ≥ 2 do 30 MBit/sec $\rightarrow$ ljubičasta boja (fiksni internet)

3.6.3 OPSKRBA ENERGIJOM

Humkom d.o.o. za stambeno komunalne poslove i uređenje naselja i prostora je komunalno poduzeće čije su djelatnosti distribucija plina i vode te deponiranje komunalnog otpada. Općina je vlasnik plinovoda i ona je odlukom OV predala plinovod i distribuciju plina na upravljanje Humkomu. Humkom bi se u toj djelatnosti morao nužno i hitno ekipirati i opremiti programskim (informatičkim), tehničkim i ljudskim potencijalom te ostvarivati najbolje rezultate poslovanja. Budući da je Općina vlasnik plinovoda, ona naplaćuje takse od priključivanja na plinovod.

3.6.4 GOSPODARENJE OTPADOM

Općina je 100% vlasnik komunalnog poduzeća Humkom d.o.o. s 18 zaposlenih i raspolaže tehničkim sredstvima i vozilima potrebnima za obavljanje djelatnosti. Na području Općine postoji sanitarni deponij 1. kategorije na lokaciji

1 kilometar jugoistočno od naselja Hum na Sutli te se skupljeni komunalni otpad odvozi 2 puta tjedno. Općina Hum na Sutli ima uređen deponij komunalnog otpada sa zaštitnim dnom deponija, drenažom i skupljanjem eluata. Predviđeno je da se na deponij odlaže samo otpad koji se ne može koristiti, što podrazumijeva prethodnu selekciju iskoristivog otpada. Viši stupanj korištenja kućnog i tehnološkog otpada (komunalni otpad) je njegovo sortiranje i odvajanje korisnog dijela otpada. Nesortirani dio otpada odlaže se na deponij. Otpad iz vrtova, parkova, kuhinja i drugi organski otpad koristit će se u proizvodnji komposta kao visokovrijednog biološkog gnojiva, ali kada će se za to postići tehnički uvjeti. Svake godine u mjesecu ožujku vrši se akcija prikupljanja krupnog metalnog otpada u koordinaciji sa CIOS-om (ovlaštenom tvrtkom za primarnu preradu i reciklažu metalnog otpada). U funkciji je jedan veliki eko otok s kontejnerima zapremnine 5 m³ (staklo, PET ambalaža, metalni otpad, otpadni papir i karton - Rampa) i tri manja eko otoka s kontejnerima zapremnine 1,1 m³ u centru Huma na Sutli, Orešju i Grlentincu. Izgradnja Centralnog sabirališta iskoristivog otpada otvara mogućnost formiranja lokalnih sabirališta iskoristivog otpada „eko – otoka“ koji imaju smisla tek tada, kada se skupljeni iskoristivi otpad ima gdje prihvatiti, preraditi i koristiti kao sekundarna sirovina. Staklo koje se skupi na lokalnim sabiralištima iskoristivog otpada odvozi se direktno u tvornicu stakla Vetropack Straža koja ima novi moderan pogon za pripremu i korištenje staklenog krša. Papir se doprema u Centralno sabiralište iskoristivog otpada i odlaže u prostor za papir. Papir se zatim stavlja u prešu gdje se sabija i balira te skladišti u prostoru za obrađeni papir.

3.6.5 VODOOPSKRBA

Područje općine Hum na Sutli pokriveno je s ukupno 25,51 kilometra magistralnog vodovodnog voda i 38,76 kilometra distributivnog vodovodnog voda (tabela 12.). Prema površini, na kvadratni kilometar površine otpada u prosjeku 1,75 kilometara vodovoda, što je više od prosjeka Krapinsko-zagorske županije (1,32 km). Regionalni vodovod općine Hum na Sutli vodom za piće opskrbljuje oko 5.100 stanovnika. Potrošačima se godišnje isporuči oko 200.000 m³ pitke vode od čega 70% koriste domaćinstva, a 30% industrija. U sistemu vodoopskrbe nalazi se 7 vodosprema ukupne zapremine 1.500 m³ i 2 precrpne stanice kojima se voda precrpkuje u geografski viša područja. Čitav sustav crpljenja podzemne vode, dezinfekcije, distribucije i dodatnog precrpkiivanja na geografski viša područja je 24 sata dnevno praćen preko sustava nadzora i daljinskog upravljanja.

Problem u javnoj vodoopskrbi općine Hum na Sutli je dotrajalost cjevovoda. Sadašnje stanje vodoopskrbnih cjevovoda ne zadovoljava svoju svrhu iz više razloga: dotrajalost, ugrađene salonitne (beton–azbestne) cijevi te cijevi iz čeličnih i olovnih materijala koji su štetni po zdravlje. Postojeće cjevovode potrebno je zamijeniti duktilima (beton–željeznim cjevovodima) i PEHD (polietilenskim) cjevovodima. Zbog loših cjevovoda trenutni gubitak vode na javnom vodoopskrbnom sustavu koji stanovnike općine Hum na Sutli opskrbljuje uvezenom vodom iz Republike Slovenije iznosi oko 40%. Na području općine ima 36 lokalnih vodovoda, a većina od njih ima upitnu zdravstvenu kvalitetu vode. Ujedno su nedovoljni kapaciteti pitke vode ljeti, zatim nedovoljan broj vodosprema i uređaja za podizanje tlaka (za visoke kote). U posljednje tri godine u gradnju nove mreže na području općine investirano je 11.069.561,39 kn.

Tabela 13 Ukupna duljina vodovoda na području općine Hum na Sutli

OPĆINA	POVRŠINA u km ²	VODOVOD (u km)		
		MAGISTRALNI	DISTRIBUTIVNI	UKUPNO
HUM NA SUTLI	36,86	25,51	38,76	64,27

Izvor: Zavod za prostorno uređenje Krapinsko-zagorske županije

3.6.6 ODVODNJA

Na području općine Hum na Sutli postoji ukupno 2,70 kilometara kanalizacijske mreže. Kolektor, kanalizacija i uređaj za pročišćavanje u vlasništvu su Općine, a OV dat će ih na upravljanje poduzeću Humkom. Zasad je izgrađena jedino dionica glavnog kolektora s prihvatnim šahtovima za kanalizaciju od Vetropack Straže do lokacije budućeg uređaja za pročišćavanje na Dražji (iza poduzeća Omco), profila 30 cm, u dužini od 1203 metra.

Tijekom 2011. i 2012. godine proveden je prekogranični projekt «Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Humu na Sutli te izgradnja fekalne stanice u Rogaškoj Slatini» koji se djelomično sufinancirao iz Operativnog programa IPA Slovenija - Hrvatska 2007-2013. Vodeći i projektni partneri bili su: Općina Hum na Sutli, Komunalno poduzeće HUMKOM d.o.o. i OKP Rogaška Slatina.

Projekt izgradnje uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Humu na Sutli i fekalne stanice u Rogaškoj Slatini od iznimnog je značaja za stanovnike uz rijeku Sutlu. Uvelike će doprinijeti očuvanju ekološki ugroženog područja. Izgradnjom uređaja poboljšala su se fizikalno-kemijska svojstva vode rijeke Sutle, podigla se ekološka osviještenost lokalnog stanovništva i poboljšalo se ekološko stanje očuvanja zaštićenih divljih vrsta rijeke Sutle. Općina Hum na Sutli uspješno se kandidirala na 1. javnom natječaju programa prekogranične suradnje Slovenija - Hrvatska 2007-2013. te je potpisan ugovor o sufinanciranju zajedničkog projekta za održivo upravljanje prirodnim resursima. Projekt je realiziran unutar 20 mjeseci tj. od 1. veljače 2010. do 1. studenog 2011. godine. Vrijednost projekta iznosila je 864.966,36 eura. Od toga se većina sredstava (734.813,12 eura) pokrila iz pristupnog fonda IPA, a ostatak iz proračuna Općine i prireza građana.

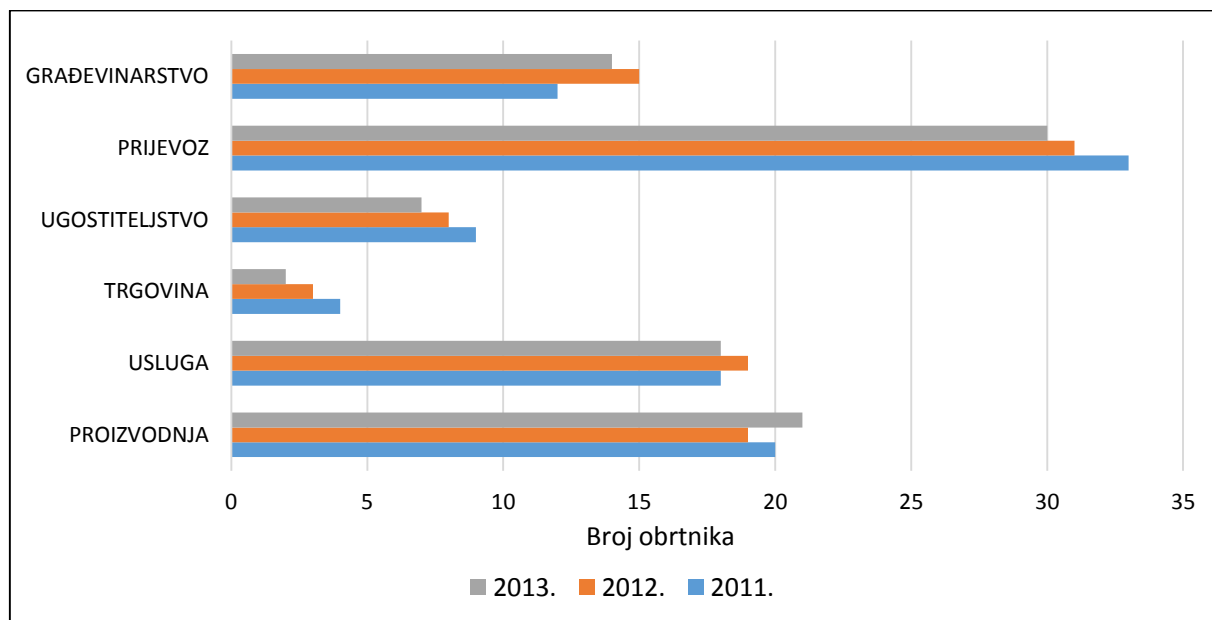
3.7 LOKALNO GOSPODARSTVO

3.7.1 PODUZETNIŠTVO I OBRTI

Prema podacima Hrvatske obrtničke komore na području općine Hum na Sutli na dan 31.12.2013. godine bilo je registrirano ukupno 92 obrtnika. Od toga, najveći broj obrtnika bavio se djelatnošću prijevoza, zatim proizvodnjom i uslužnom djelatnošću. Ovo je u skladu s podacima za Krapinsko-zagorsku županiju gdje se najveći broj obrtnika također bavi navedenim djelatnostima. U odnosu na 2012. godinu došlo je do smanjenja broja obrtnika budući da je tada bilo registrirano 95 obrtnika. Općenito, od 2011. do 2013. godine bilježi se blago smanjenje broja obrtnika, budući da je 2011. godine registrirano 96 obrtnika. Tokom ovoga vremenskog razdoblja najveće smanjenje obrtnika bilježi se u djelatnostima građevinarstva, usluga i proizvodnje. Detaljan prikaz broja obrtnika prema djelatnostima

u vremenskom razdoblju od 2011. do 2013. godine dan je na Grafikonu 7. Na području općine Hum na Sutli u 2013. godini (zadnji dostupni usporedni podatak) posluje ukupno 3,7% obrtnika u odnosu na ukupan broj u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Grafikon 9 Obrtnici prema djelatnosti na području općine Hum na Sutli, 2011.-2013.

Izvor: Hrvatska obrtnička komora; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Podaci Financijske agencije za 2013. godinu govore kako je na području općine Hum na Sutli evidentirano ukupno 76 poduzetnika što predstavlja isti broj kao i 2012. godine. Tijekom 2013. godine poduzetnici su zapošljavali 1.712 osoba te su ostvarili ukupni prihod u iznosu od 1.518.780.000,00 kuna. Iako je broj poduzetnika ostao isti, povećao se broj zaposlenih te su se poslovni rezultati poboljšali. Tako je došlo do povećanja prosječne neto dobiti s 110.866.000,00 kuna u 2012. godini na 156.355.000,00 kuna u 2013. godini. Usporedni prikaz poslovnih rezultata poduzetnika s područja općine Hum na Sutli tijekom 2012. i 2013. godine dan je u Tabeli 13.

Tabela 14 Poslovni rezultati poduzetnika iz općine Hum na Sutli 2012. i 2013. godine

Pokazatelj	Hum na Sutli		Krapinsko-zagorska županija		Rang u KZŽ		Rang u RH	
	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.	2012.	2013.
Broj poduzetnika	76	76	1.595	1.670	8	9	144	150
Broj zaposlenih	1.632	1.712	16.446	16.571	3	3	62	61
Ukupni prihod	1.416.761	1.518.780	9.704.509	9.968.549	2	2	47	42
Dobit razdoblja	112.192	156.910	456.579	466.378	1	1	27	21
Gubitak razdoblja	1.326	555	473.972	207.304	20	20	339	392
Neto dobit	110.866	156.355	-117.392	259.074	1	1	13	7

Izvor: Financijska agencija; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Ukupni prihod, dobit razdoblja, gubitak razdoblja i neto dobit izračunat je u milijunima kuna.

Gradovi i općine su rangirani u Republici Hrvatskoj od 1 do 555, a u Krapinsko-zagorskoj županiji od 1 do 32 od najvećeg do najmanjeg. Plavom bojom u Tablici 2 pokazan je napredak u rangu, a crvenom bojom je pokazano nazadovanje na listi uspješnosti. Iz Tablice 13 vidljivo je da, iako u općini Hum na Sutli posluje relativno mali broj poduzetnika, kontinuirano ostvaruju visoke ukupne prihode u razdoblju čime drže visoku 2. poziciju među najboljim gradovima/općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji. Bolje rezultate od Huma na Sutli u promatranim razdobljima ostvaruju jedino poduzetnici s područja Krapine. Ujedno, u 2013. godini poduzetnici s područja Huma na Sutli ostvaruju 15,24% ukupnog prihoda svih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije (povećanje za 0,64% u odnosu na 2012. godinu).

Struktura gospodarstva nekog područja dolazi izravno do izražaja preko ekonomske strukture stanovništva, tako da je ona osnovna spona između promjena proizvodne strukture i promjena strukture stanovništva prema ekonomskim obilježjima. Promjene u gospodarskoj strukturi stanovništva sastavni su dio i bitno su određene procesom gospodarskoga razvoja i promjenama u strukturi gospodarstva. Struktura aktivnoga stanovništva u općini Hum na Sutli i gospodarska usmjerenost stanovništva znatno se razlikuje u odnosu na gospodarsku usmjerenost stanovništva Županije. Za razliku od Županije gdje je, sudeći po broju zaposlenih stanovništvo uglavnom podjednako vezano za poljoprivredu i za prerađivačku industriju, u općini Hum na Sutli usmjerenost stanovništva prema prerađivačkoj industriji je dominantna. Čak trećina zaposlenih prema pretežitoj aktivnosti vezana je uz tu djelatnost. S deset posto zaposlenih poljoprivreda je tek treća djelatnost u općini. Karakteriziraju je i nadalje mali posjedi i često upitna stručna obrazovanost i profesionalnost poljoprivrednika, što su, uz problem ostarjelosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, problemi prisutni na prostoru Općine, ali i Županije u cjelini. Stoga je vrlo bitan broj ili udio aktivnoga stanovništva u ukupnom stanovništvu, tj. opća stopa aktivnosti stanovništva.

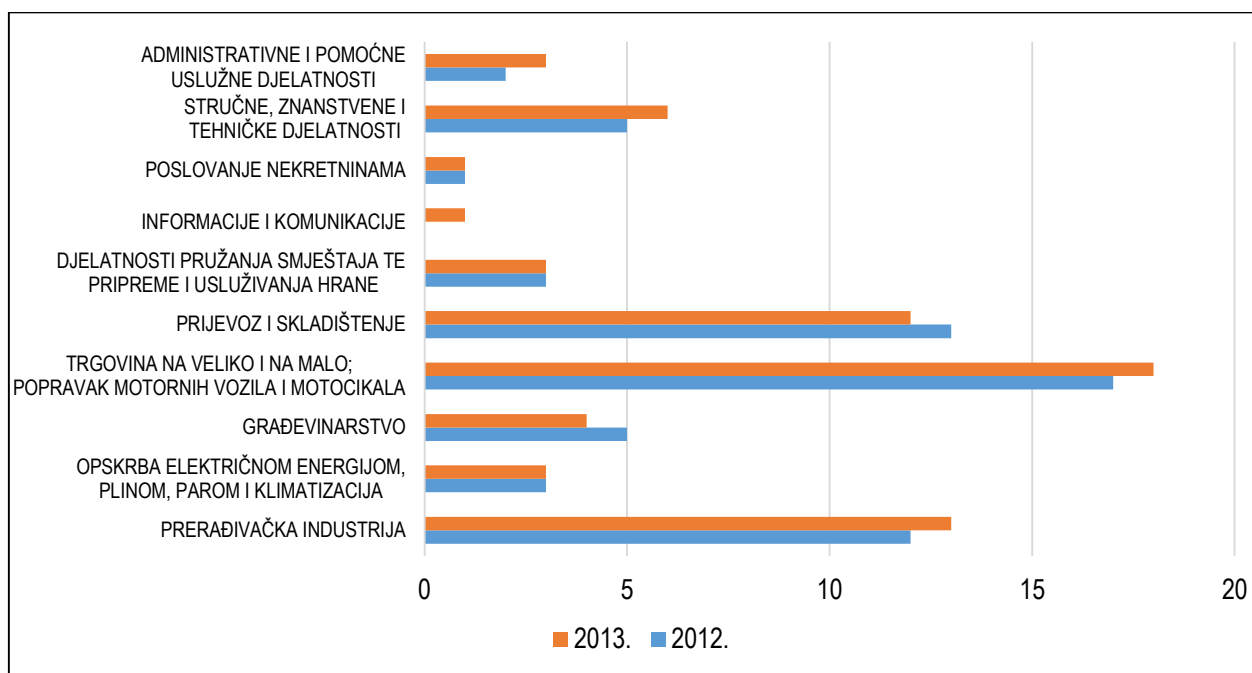
Suvremena demografska obilježja i procesi u općini Hum na Sutli ne zrače optimizmom. Uočeni procesi sve su manje posljedica, a sve više čimbenik društveno-gospodarskog razvoja općine Hum na Sutli. Pored niskih vrijednosti stopa nataliteta i visokih stopa mortaliteta, emigracijom i negativnom selekcijom stanovništva pogoršane su i biološka i obrazovna struktura stanovništva. Stoga je, s obzirom na sadašnja dinamička i strukturna obilježja stanovništva, razumljiv izostanak pretjeranog optimizma glede demografske i gospodarske perspektive ovoga prostora. Dobna i obrazovna struktura naglašavaju činjenicu nedostatka mlađega i obrazovanijega stanovništva. Vrijednost indeksa starosti je relativno visoka i uz takvu starosnu strukturu stanovništva teško je očekivati veću inventivnost i snažniji razvoj poduzetništva. U nekim je naseljima broj stanovnika znatno smanjen, čime je otežan i svaki pokušaj suvremene organizacije gospodarskih aktivnosti i društvenog života. Mogućnosti snažnijega gospodarskoga oživljavanja s postojećim ljudskim resursima vrlo su upitne, a upitna je i gospodarska atraktivnost prostora, koja bi kao takva mogla pozitivno djelovati kroz ekonomsku imigraciju na usporavanje uočenih negativnih demografskih procesa i utjecati na demografski oporavak.

Prema podacima *Hrvatske gospodarske komore*, tijekom 2013. godine najviše poduzeća bavilo se trgovinom na veliko i malo (18 poduzeća), prerađivačkom industrijom (13 poduzeća) te prijevozom i skladištenjem (12 poduzeća). U usporedbi sa 2012. godinom smanjio se broj građevinskih poduzeća (s 5 na 4) te poduzeća koje se bave prijevozom i skladištenjem (s 13 na 12). S druge strane, povećao se broj poduzeća koje se administrativnom i pomoćnom uslužnom djelatnošću (s 3 na 2), stručnom, znanstvenom i tehničkom djelatnošću (s 5 na 6),

informacijama i komunikacijama (s 0 na 2), trgovina na veliko i malo (s 17 na 18) te prerađivačka industrija (s 12 na 13). Broj poduzeća koje se bave trgovinom na veliko i malo, prerađivačkom industrijom i poslovanjem nekretninama, djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane i opskrbom električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija ostao je isti kao i 2012. godine. Prikaz broja poduzeća koje se bave pojedinom djelatnošću na području općine Hum na Sutli 2012. i 2013. godine dan je na Grafikonu 10.

Grafikon 10. Broj poduzeća prema djelatnostima na području općine Hum na Sutli tijekom 2012. i 2013. godine

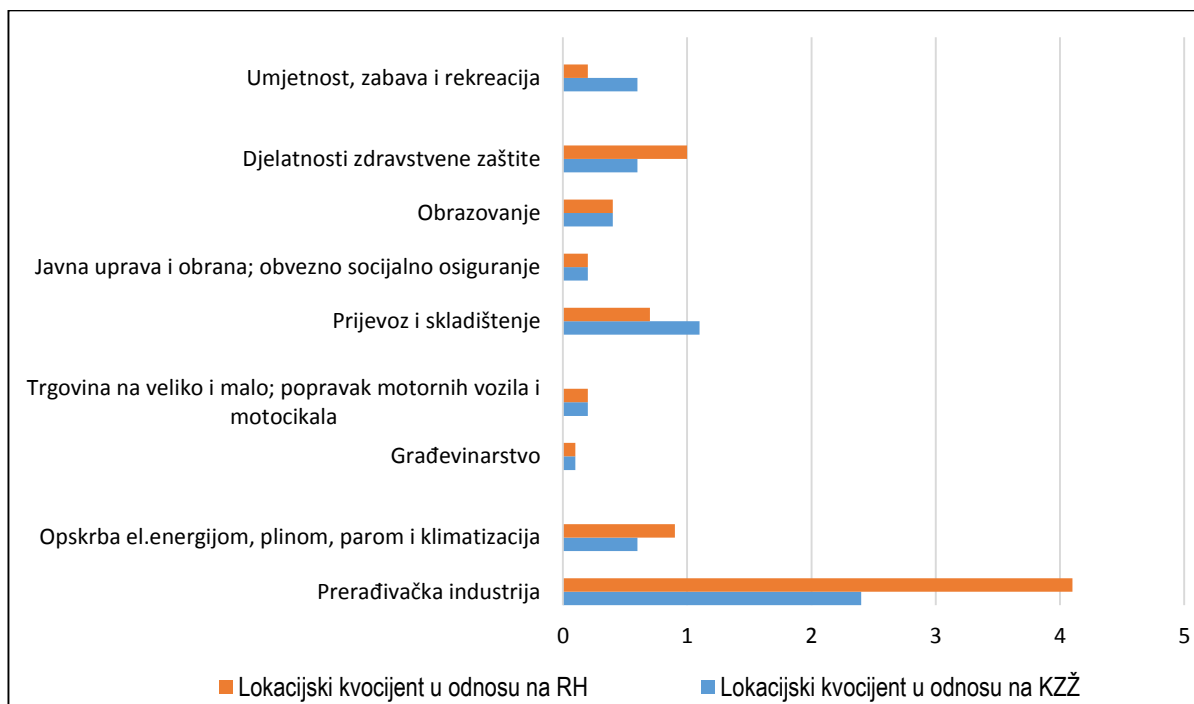
Izvor: Hrvatska gospodarska komora; obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Na temelju podataka iz istog izvora (HGK, ŽK Krapina) vidljivo je kako su poduzeća s područja općine Hum na Sutli tijekom 2013. godine ostvarila 414.570.000,00 kuna prihoda od prodaje roba i usluga u zemlji. Ovo predstavlja povećanje u odnosu na 2012. godinu kada je od prodaje roba i usluga uprihodovano 384.939.000,00 kuna. Od prodaje roba i usluga u inozemstvo, poduzeća s područja općine Hum na Sutli su tijekom 2013. godine ostvarila 977.087.000,00 kuna prihoda. Uspoređujući s godinom ranije, ovo predstavlja povećanje, budući da su poduzeća tada uprihodovala 922.498.000 kuna.

3.7.2 LOKACIJSKI KVOCIJENT

Lokacijski kvocijent promatra se pri gospodarskim analizama. On prikazuje koncentraciju gospodarskog sektora u lokalnoj ekonomiji u odnosu na referentnu ekonomiju. Izračunava se kao broj zaposlenih u nekom ekonomskom sektoru kao udio ukupnog broja zaposlenih na lokalnoj razini u odnosu na referentnu razinu – u ovom slučaju Županijsku. Ova metoda kojom utvrđujemo prostorni razmještaj industrije tj. stupanj koncentracije industrije u nekom prostoru u odnosu na veću prostornu cjelinu, općenito ukazuje da lokacijski kvocijent iznad 1,000 znači razvijeniju industriju od referentnog prosjeka Krapinsko-zagorske županije odnosno Republike Hrvatske.

Grafikon 11 Lokacijski kvocijent za djeletnosti općine Hum na Sutli u odnosu na KZŽ i RH, 2014. godina

Izvor: Izračun: HZZ PU, Krapina, 2014.

S obzirom na vrijednost lokacijskog kvocijenta, iz gornjeg grafikona vidljivo je da Općina Hum na Sutli svojom prerađivačkom industrijom puno konkurentnija u odnosu i na Krapinsko-zagorsku županiju (lokacijski kvocijent veći od 2) i Republiku Hrvatsku (lokacijski kvocijent veći od 4), dok je u sektoru „Prijevoz i skladištenje” tek neznatno iznad prosjeka županije. U djelatnosti zdravstvene zaštite općina je na istoj razini kao i Krapinsko-zagorska županija. U djelatnostima navedenim u tablici kao što su „Umjetnost, zabava i rekreacija”, „Obrazovanje”, „Javna uprava i obrana”, „Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala”, „Građevinarstvo”, „Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija” općina je poprilično ispod prosjeka Županije i Republike Hrvatske te bi zbog toga spomenute djelatnosti trebala ojačati. S obzirom na spomenute vrijednosti veće od prosjeka, općina se treba nastaviti i dalje profilirati kao bitan prostor prerađivačke industrije.

3.7.3 POSLOVNA ZONA

Zona malog gospodarstva „Dražja” smještena je uz državnu granicu s Republikom Slovenijom u zapadnom dijelu naselja Hum na Sutli. Zona je strogo omeđena i okružena prirodnim barijerama ili izgrađenim građevinama i to: rijeka Sutla i državna granica na sjeveru, ribnjaci na zapadu, postojeća cesta na jugu i sportski tereni osnovne škole na istoku. Opisano čini i granicu obuhvata zone malog gospodarstva, bez mogućnosti daljnjeg širenja. Ukupna veličina razmatrane zone je 360.000 m², od čega je zapadni dio namijenjen za komunalne djelatnosti i zaštitno zelenilo 90.000 m², središnji dio s postojećom stambenom izgradnjom i zaštitnim zelenilom 30.000 m², tako da je veličina zone namijenjena samo za gospodarstvo 240.000 m², u što je uključena postojeća i planirana izgradnja.

U zoni se nalaze izgrađeni gospodarski objekti u ograđenim i formiranim građevinskim parcelama: Stražaplastika (površina parcele cca 26.000 m²), BDF (površina parcele cca 10.500 m²), Straža-IMO (površina parcele cca 8.000 m²) i OMCO (površina parcele cca 31.000 m²).

Od prometne infrastrukture postoji prometnica uz južni rub zone koja svojom većom dužinom ne udovoljava osnovnim elementima u pogledu širine kolnika i ostale opremljenosti. Jedina je prometnica koju koriste postojeći gospodarski pogoni i stambeni objekti, a završava kod pogona "Omco". Parkirališta uz postojeće gospodarske objekte riješena su ili unutar ograde ili kao vanjsko parkiralište uz parcelu. Snabdijevanje električnom energijom riješeno je zasebnim trafostanicama za pojedine gospodarske parcele ili za dvije zajedno. Priključak na plinsku mrežu izveden je zajedno s domaćinstvima pa postojeća plinska mreža nema kapacitet za nove jače korisnike. Priključak na vodovodnu mrežu također je izveden zajedno s domaćinstvima i nema kapaciteta za nove jače korisnike.

Tabela 15 Podaci zone malog gospodarstva „Drajža“

* Zona malog gospodarstva „Drajža“			
	2009	2010	2011
Broj gospodarskih subjekata (sa 31.12.)	4	4	4
Broj proizvodnih gospodarskih subjekata	3	3	3
Broj zaposlenih	680	700	720

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Vlasnička struktura neizgrađenih parcela je mješovita (privatno vlasništvo u najvećem broju, općina Hum na Sutli, poduzeće "Omco"). Prijedlogom parcelacije nastojalo se maksimalno poštivati granice postojećih katastarskih čestica i grupiranja više njih da bi se formirala građevinska parcela ispravnog tlocrtnog oblika i površine. Veličina predloženih parcela bila bi od 5.000 do 12.000 m² što je primjereno gospodarskim subjektima koji su zainteresirani za to područje. Veličine i granice parcela mogu se po potrebi mijenjati, povećavati ili smanjivati. Sve formirane parcele, osim jedne, imaju direktni prilaz s planiranih budućih prometnica. Građevno područje radnih i komunalno-servisnih područja određeno je za gradnju trgovačkih, gospodarskih i poslovnih sadržaja, servisa, skladišta i ostalih komunalnih namjena (odlagališta korisnog otpada i dr.). Pri odabiru pojedinih sadržaja i tehnologija moraju se isključiti djelatnosti i tehnologije koje onečišćuju okoliš, i to osobito one kod kojih se ne mogu osigurati propisane mjere zaštite okoliša u svrhu smanjenja rizika i opasnosti po okoliš.

Tabela 16 Poduzetnici u Zoni malog gospodarstva Dražja

Naziv zone	Naziv gospodarskog subjekta (poduzetnika)	Djelatnost gospodarskog subjekta po nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) Puni naziv i šifra	Broj zaposlenih
ZONA MALOG GOSPODARSTVA DRAŽJA	STRAŽAPLASTIKA d.d.	2222 - PROIZVODNJA PROIZVODA OD PL.MASA	208
	STRAŽA-IMO d.o.o.	2511 - IZRADA ČELIČNIH KONSTRUKCIJA	51
	BDF SERVIS	2899 - DJELOVI STROJEVA, SASTAVLJENJE EL./ELKTRONSKIH ŽARULJA	51
	OMCO CROATIA d.d.	2573 - PROIZVODNJA ALATA	410

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

Glavna prometnica planirana je od sadašnjeg rekreacijskog centra paralelno uz rijeku Sutlu, te u produžetku do Malog Tabora, s okomitim odvojkom kod "Omca". Dužina prometnice u dijelu koji prolazi kroz zonu je 1900 m, a dužina okomitog odvojka 320 m. Asfaltirani kolnik planiran je širine 2 x 3 m s bankinama 2 x 1,0 m. Na mjestu trase buduće ceste izveden je kolektor za odvodnju otpadnih voda i to od početka kruga "Stražaplastika", pa u dužini cca 1.170,00 m. Druga etapa je izvedba kolektora do planirane lokacije uređaja za pročišćavanje u komunalnoj zoni, dužine cca 450 m, te okomitog dijela uz planiranu prometnicu, dužine cca 200 m. Na ovako izveden kolektor moći će se direktno priključiti sve buduće građevine kao i postojeći kanalizacijski sistemi od postojeće izgradnje. S izgrađenim uređajem za pročišćavanje sistem će činiti samostalnu cjelinu za prihvat i obradu otpadnih voda.

3.7.4 OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

U Klenovcu Humskom u svibnju 2013. otvorena je prva sunčana elektrana u Krapinsko-zagorskoj županiji. Riječ je o integriranoj fotonaponskoj elektrani snage 30 kW izgrađenoj na krovu poslovnog objekta, ujedno i investitora, tvrtke Krklec metal d.o.o. Projekt izgradnje, ukupne vrijednosti investicije od 60.000 EUR, trajao je od veljače do travnja 2013. godine. Osim proizvodnje električne energije radi ostvarivanja poticajne tarife, elektrana vrlo povoljno utječe na korištenje električne energije unutar objekta i u okolici te rješava dosad prisutne povremene nepravilnosti u naponu prilikom rada strojeva. Osim proizvodnje struje kojom se ostvaruje poticajna tarifa u iznosu 2,23 kn plus PDV prema ugovorenom otkupu s HROTE-om, ova integrirana fotonaponska elektrana snage 30kWp vrlo povoljno utječe na korištenje električne energije unutar objekta i u okolici te rješava dosad prisutne povremene nepravilnosti u naponu, što je stvaralo problem kako investitoru, tako i HEP-u. Ovaj projekt je financiran na razdoblje od 10 godina uz 25 posto vlastitog učešća investitora te 75 posto kredita, s očekivanim ukupnim povratom investicije u 8 godina, kao i ukupnom amortizacijom. Sunce kao izvor energije idealan je prirodni resurs, a investicijski projekti iz obnovljivih izvora energije nedvojbeno imaju svoju budućnost, kako na županijskoj i nacionalnoj, tako i europskoj razini, odnosno usklađeni su sa strategijom Europe 2020. Male integrirane fotonaponske elektrane znače sigurnu investiciju s vezanim ugovorom o dugoročnom otkupu u trajanju od 14 godina s dobrom poticajnom cijenom te jednostavnim održavanjem. Voditelj projekta je Projekt-Adria d.o.o. iz Zagreba dok je izvođač radova Elstro promet d.o.o. iz Zagreba.

3.7.5 POLJOPRIVREDA

Poljoprivredna djelatnost na području Općine Hum na Sutli uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika i tradicionalnim načinom življenja na manjim posjedima. Za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prirodni uvjeti su slabi, teren je brdovit, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda. Pored toga nema većih melioracijskih zahvata u cilju privođenja tla za poljoprivrednu proizvodnju. Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost. Na području općine prema podacima Državnog zavoda za statistiku ukupno 40 osoba glavne izvore sredstava za život ostvaruje iz poljoprivrede.

Općina Hum na Sutli će poljoprivredna gospodarstva na svom području poticati:

A) U POLJOPRIVREDI

1. u biljnoj proizvodnji
  - 1.1. nabavu loznih cijepova
  - 1.2. nabavu voćnih sadnica
  - 1.3. nabavu sadnica jagoda
  - 1.4. podizanje plastenika i staklenika
2. u stočarskoj proizvodnji
  - 2.1. uzgoj i držanje ženskog teleta za rasplod
  - 2.2. povećanje stočnog fonda
  - 2.3. uzgoj i držanje pčelinjih zajednica
  - 2.4. uzgoj i držanje rasplodnih ovaca, ovnova, koza i jaraca
  - 2.5. uzgoj rasplodnih goveda putem umjetnog osjemenjivanja krava plotkinja
  - 2.6. uzgoj i držanje rasplodnih krmača
  - 2.7. uzgoj tovljenika

B) U RURALNOM RAZVOJU

1. sufinanciranje kamata na poljoprivredne kredite
2. sufinanciranje premije osiguranja

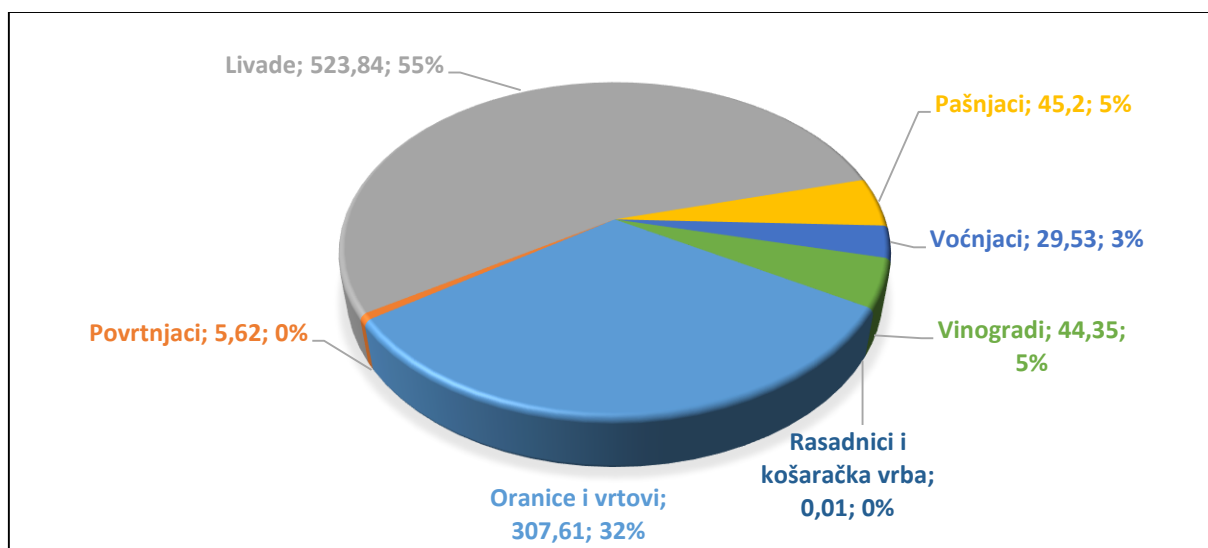
Ukupno raspoloživa površina poljoprivrednog zemljišta iznosi 1483,98 hektara, dok površina ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta na području općine iznosi 956,16 hektara. Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta je 3871 iz čega proizlazi kako je prosječna veličina poljoprivrednog zemljišta po kućanstvu 0,25 ha što je znatno ispod županijskog, državnog i europskog prosjeka.

Poljoprivredno zemljište uglavnom je u vlasništvu individualnih poljoprivrednika koji u prosjeku raspolažu s posjedima veličine od jednog jutra (5.754 m²) do pet jutara. Poljoprivredna proizvodnja većih razmjera nije prisutna

radi geografskih i zemljišno katastarskih razloga. Upravo radi zemljišno katastarskih razloga zemljišne površine su usitnjene i prvenstveno se koriste radi samoopskrbe obiteljskih gospodarstava poljoprivrednim proizvodima.

Od ukupno korištenog zemljišta najveći udio čine livade (čak 54,79%), dok oranice i vrtovi zauzimaju 32,17%. Detaljan prikaz korištenog zemljišta vidljiv je na Grafikonu 12. Od zasijanih poljoprivrednih kultura najzastupljenije su žitarice (83,00%) pri čemu se posebno ističe kukuruz.

Grafikon 12 Udio pojedinih oblika korištenja poljoprivrednog zemljišta

Izvor: DZS; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Južni dio općine (Orešje, Rusnica, Druškovec) ima dobru osnovu za vinogradarstvo, voćarstvo i povrtlarstvo, jugozapadni dio (Druškovec Gora, Brezno Gora, Donje Brezno, Gornje Brezno) za razvoj stočarstva (krave, ovce, koze), a središnji dio (Gornje Brezno, Poredje, Zalug, Prišlin, Mali Tabor, Grletinec, Vrbišnica, Klenovec, Strmec i Lupinjak) za razvoj voćarstva (jabuke, kruške, šljive, marelice), povrtlarstva, cvjećarstva i plemenitog raslinja (kupine, ribiz, maline).

Iz proračuna općine Hum na Sutli svake godine se osigurava poticaj za poljoprivredu čime se stimulira razvoj poljoprivredne proizvodnje na području općine. Detaljan prikaz poticaja po kategorijama dan je u tabeli 17.

Tabela 17 Sredstva iz proračuna općine Hum na Sutli izdvojena za poljoprivredu (2011.-2013.)

	2011	2012	2013
Poticaj krave, junice	121.300,00	180.900,00	148.100,00
Poticaj poljoprivredne kredite -1% kamata	6.849,64	4.829,16	2.891,48
Poticaj za uzgoj pčela	11.300,00	12.250,00	17.100,00
Poticaj za uzgoj i držanje rasplodnih ovaca	17.360,00	20.320,00	20.160,00
Poticaj za tovljenu junad	14.000,00	7.200,00	0
Poticaj za sadnju voćaka	24.050,00	0	0
Osiguranje vinograda	14.197,54	21.960,95	0
UKUPNO	209.057,18	247.460,11	188.251,48

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o., 2014.

3.7.6. TURIZAM

Općina Hum na Sutli posjeduje niz prednosti u razvoju turističke djelatnosti, počevši od stabilne gospodarske situacije, ekološki čiste sredine, prirodnih resursa, povijesno-kulturne baštine te dobro osmišljenih povijesnih i kulturnih veza sa susjednom Slovenijom. Prirodni resursi omogućuju razvoj lovnog, ribolovnog i rekreativnog turizma. Tradicija staklarstva trebala bi predstavljati okosnicu razvoja kulturnih, sportskih i etnoloških programa, a programi pogranične suradnje moraju postati značajniji u razvoju turizma općine. Povijesno-kulturno-sakralni objekti zastupljeni su u programima jednodnevnih izleta, organizaciji koncerata duhovne i sakralne glazbe te likovnih kolonija. Ipak, spomenuti povijesno-kulturno-sakralni objekti trebali bi kroz program jednodnevnih izleta biti zastupljeniji. Smještajni kapaciteti na području općine i nisu veliki te iznose 6 soba s ukupno 12 postelja. Uz to, detektirana je potreba snažnijeg povezivanja svih dionika u području turizma s posebnim naglaskom na potrebu jačeg informiranja građana. Naime, turistička je ponuda u najvećoj mjeri rezultat privatnih inicijativa te bi bilo potrebno udružiti ponudu, kulturno-zabavno-sportske sadržaje u okviru svojevrsne zajedničke platforme.

U iščekivanju izmjene strukture sustava turističkih zajednica na razini države, bez obzira na oblik funkcioniranja, definirano je nekoliko glavnih zadataka koje će provoditi Turistička zajednica: promoviranje područje općine Hum na Sutli kao turističke destinacije samostalno i putem udruženog oglašavanja, promoviranje turističku ponudu općine u inozemstvu, upravljanje javnom turističkom infrastrukturom danom na upravljanje od strane Općine, sudjelovanje u definiranju ciljeva i politike razvoja turizma na razini općine. Turistička zajednica zacrtala je i cilj da će sudjelovati u stvaranju uvjeta za efikasnu koordinaciju javnoga i privatnog sektora, poticati optimalizaciju i uravnoteženje ekonomskih i društvenih koristi te koristi za okoliš i održivi razvoj, izrađivati strateške i razvojne planove turizma na razini općine te sudjelovati u izradi planova razvoja turizma i strateškoga marketinškog plana turizma županije. Provodit će i osmišljavati akcije i projekte uređenja, zaštite i obnove urbanih i tradicijskih prostora s ciljem očuvanja prepoznatljivosti prostora, zatim prikupljati i ažurirati podatke o turističkoj ponudi te drugih informacija potrebnih za boravak i putovanje turista.

Godine 2013. općina Hum na Sutli donirala je 110.000,00 kuna Turističkoj zajednici Huma na Sutli. Spomenuta sredstva utrošena su za organiziranje različitih programa i manifestacija kao što su: Fašnik, Međunarodni prijateljski biciklizam dolinom Sutle, Advent u Zagorju, Cvjetni Hum.

Kao posebnu ponudu turistima, u dogovoru s tvornicom stakla Vetropack-Straža i malim staklarskim radionicama, na području općine Hum na Sutli u ponudi su edukativne posjete gdje se turisti mogu upoznati s procesom proizvodnje stakla, odnosno staklenih proizvoda. S obzirom na svjetske gospodarske trendove, staklo je danas proizvod koji postaje sve više konkurentan. Tradicija staklarstva u općini Hum na Sutli duga je 140 godina i predstavlja gospodarski temelj razvoja čitavog kraja.

3.8 INSTITUCIONALNI OKVIR ZA UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Tijela Općine Hum na Sutli su Općinsko vijeće i Općinski načelnik. Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana i tijelo lokalne samouprave, koje donosi akte u okviru djelokruga Općine te obavlja druge poslove u skladu s Ustavom, zakonom i Statutom. Općinsko vijeće ima 15 članova odnosno vijećnika, dok načelnik kao izvršno tijelo ima jednog zamjenika. Mandat članova Općinskog vijeća izabranih na redovnim izborima traje četiri godine. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Općine, ustrojen je jedinstveni Upravni odjel. Upravnim odjelom upravlja pročelnik, kojeg na temelju javnog natječaja imenuje općinski načelnik. Izvršno tijelo predstavlja Općinski načelnik te jedinstveni upravni odjel sa 7 zaposlenih. Kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana, na području općine osnovani su mjesni odbori, na način i po postupku propisanom zakonom. Jedinstveni upravni odjel obavlja upravne, stručne i druge poslove iz samoupravnog djelokruga Općine, kao jedinice lokalne samouprave, sukladno zakonima i drugim propisima. Odjel neposredno nadzire i izvršava provođenje općih akata Općinskog vijeća i poglavarstva, a u izvršavanju istih, donosi pojedinačne akte kojima rješava o pravima, obvezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih osoba.

U Općinskoj upravi potrebno je poboljšati transparentnost rada te izgraditi sustav zapošljavanja i nagrađivanja zaposlenika. U cilju razvoja potrebno je poboljšati transparentnost rada Općinske uprave kao i izgraditi i poboljšati sustav zapošljavanja i nagrađivanja zaposlenika, poboljšati sustav izdavanja dozvola za korištenje gradskih resursa, unaprijediti uveden sustav upravljanja kvalitetom te razviti mehanizme za prevenciju zlouporabe službenog položaja, poboljšati sustav kontrole i upravljanja ulaganjima u infrastrukturu.

Koordinacija i protok informacija unutar ustrojstvenih jedinica su neformalni. Sudjelovanjem na seminarima, simpozijima i savjetovanjima provodi se stručno usavršavanje. Planski razvoj ljudskih resursa još uvijek nije izrađen.

3.8.1. DRUGA PODRUČJA RELEVANTNA ZA RAZVOJ

Pokazatelj indeksa razvijenosti računa se na temelju stope nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, općeg kretanja stanovnika te stope obrazovanosti. Pri tome, prilikom izračuna indeksa razvijenosti, svaki od navedenih pokazatelja ima određeni ponder (udio u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti). Stopa nezaposlenosti ima udio od 30%, a dohodak po stanovniku ima udio od 25%. Preostali pokazatelji (proračunski prihodi jedinica lokalne/regionalne samouprave po stanovniku, opće kretanje stanovništva i stopa obrazovanosti) imaju udjele u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti od 15%. Valja napomenuti kako se vrijednost indeksa razvijenosti računa svake tri godine.

Pokazatelj stope nezaposlenosti računa se kao omjer broja nezaposlenih i zbroja svih zaposlenih te nezaposlenih osoba na području pojedine jedinice lokalne/regionalne samouprave. Broj nezaposlenih osoba dobiva se na temelju podataka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o broju registriranih nezaposlenih osoba, dok se broj

zaposlenih dobiva na temelju podataka Porezne uprave o broju zaposlenih na razini lokalne/regionalne samouprave tijekom jedne kalendarske godine. Vrijednost pokazatelja stope nezaposlenosti za područje općine Hum na Sutli u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosila je 11,10% što je manje u odnosu na stopu nezaposlenosti Krapinsko-zagorske županije koja je iznosila 12,90%.

Pokazatelj dohotka po stanovniku predstavlja omjer ukupnog iznosa dohotka kojeg su tijekom jednog poreznog razdoblja (kalendarske godine) ostvarili porezni obveznici, fizičke osobe s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Dohodak od samostalne djelatnosti podrazumijeva dohodak umanjen za propisana umanjena i preneseni gubitak, sukladno Zakonu o porezu na dohodak. Za izračun pokazatelja dohotka po stanovniku koriste se podaci Porezne uprave o isplaćenim dohocima i podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika u jedinici lokalne/regionalne samouprave. Vrijednost pokazatelja dohodak po stanovniku za područje općine Hum na Sutli u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosi 27.949 kuna što je više u odnosu na vrijednost ovog pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (25.432 kuna).

Pokazatelj proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku predstavlja omjer ostvarenih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave umanjen za propisane slučajeve te broja stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Propisani slučajevi uključuju prihode prikupljene od: domaćih i stranih donacija; posebnih ugovora; ostvarenih na temelju dodatnih udjela u porezu na dohodak i pomoći za izravnjanja za financiranje decentraliziranih funkcija; od prireza porezu na dohodak. Za izračun pokazatelja proračunskih prihoda jedinice lokalne/regionalne samouprave po stanovniku koriste se podaci Ministarstva financija o prihodima proračuna jedinice lokalne/regionalne samouprave te podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Prema dostupnim podacima, vrijednost proračunskih prihoda po stanovniku za područje općine Hum na Sutli je u vremenskom razdoblju od 2010. do 2012. godine iznosio 1.816 kuna što je više u odnosu na Krapinsko-zagorsku županiju gdje vrijednost ovog pokazatelja iznosi 1.772 kune.

Pokazatelj općeg kretanja stanovništva predstavlja omjer usporedivog broja stanovnika jedinice lokalne/regionalne samouprave tijekom zadnja dva popisa stanovništva u Republici Hrvatskoj. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj potrebni su podaci Državnog zavoda za statistiku o broju stanovnika na području jedinice lokalne/regionalne samouprave dobivenih iz zadnja dva popisa stanovništva. Vrijednost pokazatelja općeg kretanja stanovništva za područje općine Hum na Sutli u vremenskom razdoblju od 2001. do 2010. godine iznosi 95,1 što je više u odnosu na vrijednost pokazatelja za Krapinsko-zagorsku županiju (95,00).

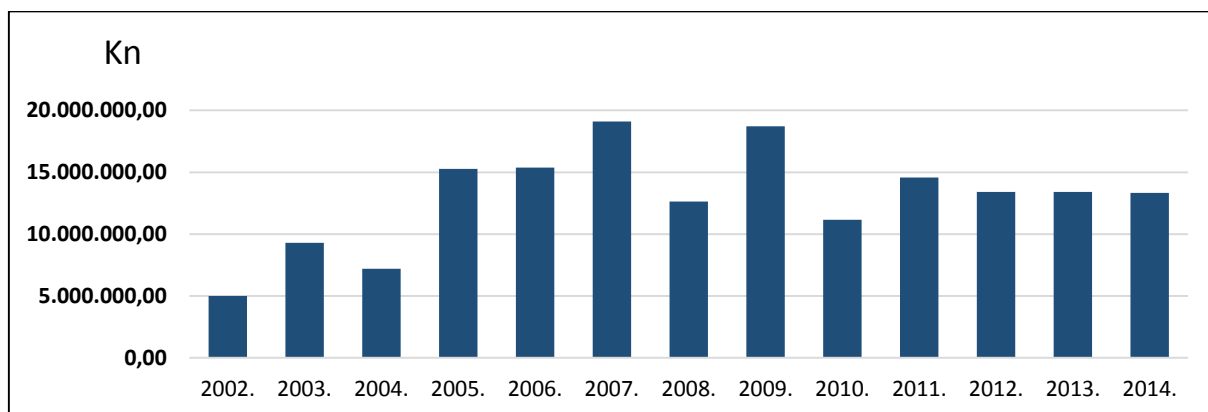
Posljednji pokazatelj, stopa obrazovanosti, izračunava se kao udio stanovništva sa završenom srednjom školom i višom razinom obrazovanosti u skupini stanovništva jedinice lokalne/regionalne samouprave čija je dob između 16 i 65 godina. Kako bi se izračunao ovaj pokazatelj potrebni su podaci Državnog zavoda za statistiku o obrazovnoj strukturi stanovništva Republike Hrvatske i broju stanovnika u dobi između 16 i 65 godina na području jedinice lokalne/regionalne samouprave. Gledajući vrijednost ovog pokazatelja za područje općine Hum na Sutli, uočeno je kako ona iznosi 69,63% te da je manja u odnosu na vrijednost za Krapinsko-zagorsku županiju gdje iznosi 69,67%. Na temelju vrijednosti svih nabrojanih pokazatelja, izračunato je kako indeks razvijenosti za općinu Hum na Sutli iznosi 92,84%. Ova vrijednost ga svrstava u 3. skupinu jedinica lokalne samouprave čiji se indeksi razvijenosti se

kreću u rasponu od 75% do 100%. Bitno je napomenuti da status potpomognutog područja imaju jedinice lokalne samouprave čiji indeksi razvijenosti imaju vrijednost manju od 75% prosjeka Republike Hrvatske.

3.9. FINANCIJSKI IZVORI ZA RAZVOJNE PROJEKTE

Razvojno planiranje općine Hum na Sutli provodi se kroz proračun za narednu godinu te projekcije za sljedeće dvije godine. Vrijednosti i sektori mijenjaju se, ovisno o prioritetima i sredstvima, a proračun općine od 2002. godine nadalje prikazan je grafikonom 13.

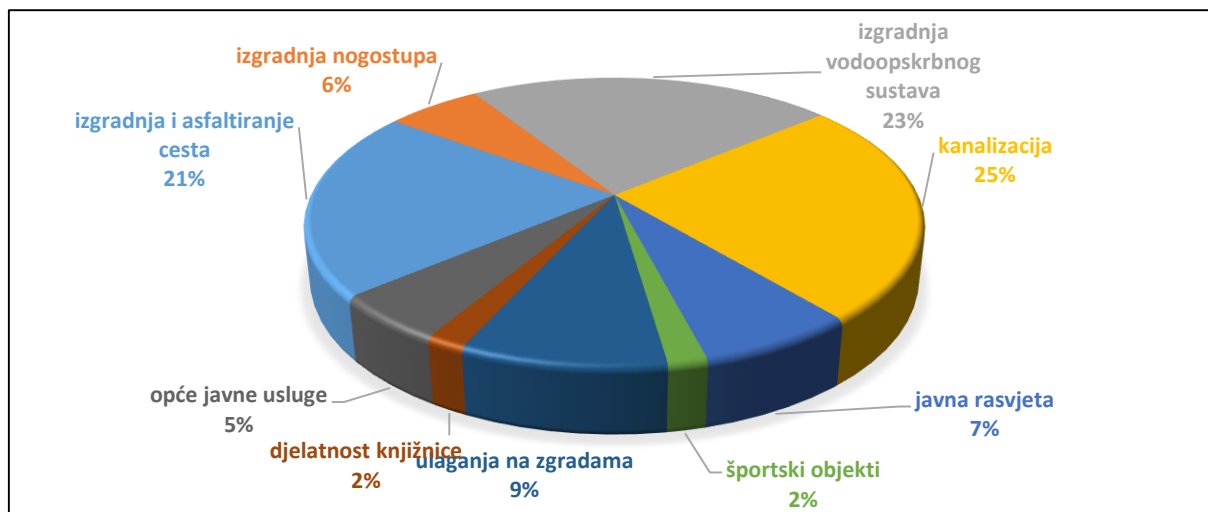
Grafikon 13 Ostvarenje proračuna prema godišnjem obračunu proračuna od 2002. do 2013. godine te planskom veličinom za 2014. godinu

Izvor: Općina Hum na Sutli, Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Projekcija općinskog proračuna unutar Plana razvojnih programa za 2014. godinu pokazuje kako je veći dio planiranih sredstava namijenjen kapitalnim ulaganjima u komunalno gospodarstvo i to prvenstveno izgradnja vodoopskrbnog sustava, asfaltiranje cesta te izgradnju kanalizacijskog sustava.

Grafikon 14 Raspodjela sredstava unutar Plana razvojnih programa 2014.

Izvor: Općina Hum na Sutli; Obrada: Zagorska razvojna agencija d.o.o.

4 SWOT ANALIZA

SNAGE	OBRAZLOŽENJE
GEPROMETNI POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> • Geoprometni položaj povoljan za razvoj poslovanja i logistike te blizina europskih turističkih tržišta • Očuvan okoliš kao pretpostavka za zdravlje stanovništva, razvoj turizma i ekološke poljoprivrede • Tlo pogodno za razvoj vinogradarstva i voćarstva 	<ul style="list-style-type: none"> • Frekventna 4 granična prijelaza te svakodnevna intenzivna komunikacija sa susjednim prekograničnim područjem utjecala je na povećanje prometno-geografske važnosti ovog kraja • Bogatstvo šume kao prirodnog resursa, velik broj ptičjih vrsta, očuvane poljoprivredne površine (oranice, livade, vinogradi i voćnjaci), dolina rijeke Sutle kao dio NATURA 2000 • Tip tla: pseudoglej i rendzina karakterističan za brežuljkasti reljef, sunčana razdoblja od 1800 do 1900 sati pogoduju razvoju vinogradarstva
STANOVNIŠTVO I LJUDSKI RESURSI	
<ul style="list-style-type: none"> • Organiziran sustav dodjele stipendija srednjoškolcima i studentima • Viša razina obrazovanja u odnosu na Krapinsko-zagorsku županiju • Kvalitetne ustanove za odgoj i obrazovanje (osnovnoškolsko) • Poduzetno i marljivo stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o dodjeli stipendija – kriteriji se temelje na uspjehu i socijalnom statusu što omogućava poticanje izvrsnosti, ali promiče i socijalnu jednakost u društvu • Stupanj obrazovanja stanovnika općine Hum na Sutli pokazuje kako 39,9% stanovnika ima osnovno obrazovanje ili manje, srednjoškolsko čak 52%, dok je fakultetski obrazovanih osoba (viša škola i fakultet) 8%, što može neposredno utjecati na povoljan razvoj Općine. • Na području općine Hum na Sutli djeluje osnovno obrazovanje organizirano u matičnoj školi Viktora Kovačića Hum na Sutli te u pet područnih škola: PŠ Druškovec, PŠ Prišlin, PŠ Brezno, PŠ Taborsko i PŠ Lupinjak. • Iako u općini Hum na Sutli posluje relativno mali broj poduzetnika, kontinuirano ostvaruju visoke ukupne prihode u razdoblju čime drže visoku 2. poziciju među najboljim gradovima/općinama u Krapinsko-zagorskoj županiji. Bolje rezultate od Huma na Sutli u promatranim razdobljima ostvaruju jedino poduzetnici s područja Krapine. Ujedno, u 2013. godini poduzetnici s područja Huma na Sutli ostvaruju 15,24% ukupnog prihoda svih poduzetnika Krapinsko-zagorske županije (povećanje za 0,64% u odnosu na 2012. godinu).

INFRASTRUKTURA

- Razvijena energetska i telekomunikacijska infrastruktura koja omogućava gospodarski razvoj i kvalitetan život
- Izgrađen uređaj za pročišćavanje otpadnih voda
- Organizirano prikupljanje otpada
- Izgrađenost cestovne mreže na području općine

- Područje Općine gotovo je u potpunosti pokriveno fiksnim telefonskim linijama i mobilnom telefonijom, čime je omogućeno i spajanje računala na brzu internetsku mrežu, što je važno za razvoj gospodarstva, posebno turizma, ali i kvalitetu života stanovnika.
- Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda uvelike doprinosi očuvanju ekološki ugroženog područja te su poboljšana fizikalno-kemijska svojstva vode rijeke Sutle.
- Na području Općine postoji sanitarni deponij 1. kategorije na lokaciji 1 kilometar jugoistočno od naselja Hum na Sutli te se skupljeni komunalni otpad odvozi 2 puta tjedno. Općina Hum na Sutli ima uređen deponij komunalnog otpada sa zaštitnim dnom deponija, drenažom i skupljanjem eluata.
- Prema podacima Upravnog odjela za promet i komunalnu infrastrukturu KZZ i Zavoda za prostorno uređenje, područje općine Hum na Sutli ima 16,05 km državnih cesta, 12,33 km županijskih cesta te 13,02 km lokalnih cesta.

GOSPODARSTVO

- Razvijena prerađivačka industrija i poduzetništvo raznovrsnih djelatnosti, posebno u poslovnoj zoni u kojoj se primjenjuju poticajne mjere iz djelokruga općinske samouprave.
- Tradicija u netradicionalnom obrtništvu koja je garancija kvalitete
- Niska stopa nezaposlenosti
- Razvijeno i konkurentno obrtništvo oslonjeno prije svega na velike gospodarske sustave općine
- Stabilno poslovanje malih i velikih poduzetnika koji su izvozno orijentirani i koji zapošljavaju veći broj djelatnika.
- Povoljan omjer broja zaposlenih i umirovljenika u odnosu na županijski i nacionalni prosjek

- U poslovnoj zoni nalaze se izgrađeni gospodarski subjekti u ograđenim i formiranim parcelama: Stražaplaska (površina parcele cca 26.000 m²), BDF (cca 10.500 m²), Straža-IMO (8.000 m²) i OMCO (31.000 m²)
- Veliki broj obrtnika koje se bave proizvodnjom netradicionalnih proizvoda potrebnih za određene velike gospodarske sustave općine
- Općina je na zavidnom trećem mjestu po stopi nezaposlenost u Krapinsko-zagorskoj županiji te iznosi 10,7%.
- Razvijeno obrtništvo koje je svojim kvalitetnim proizvodima kooperant velikim gospodarskim sustavima općine
- Tijekom 2013. godine poduzetnici su zapošljavali 1.712 osoba te su ostvarili ukupni prihod u iznosu od 1.518.780,00 kuna. Iako je broj poduzetnika ostao isti, povećao se broj zaposlenih te su se poslovni rezultati poboljšali (2012. godine 1.632 zaposlenika).
- Omjer broja zaposlenih i umirovljenika na području općine Hum na Sutli iznosi 1:1,29 što je više u odnosu na županijski prosjek (1:0,98), kao i na nacionalni prosjek (1:1,15 u ožujku 2014. godine). te da održivost mirovinskog sustava nije toliko ugrožena kao na županijskoj razini.

DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • Razvijen predškolski i osnovnoškolski obrazovni sektor • Adekvatna zdravstvena skrb za potrebe lokalnog stanovništva • Postojanje udruga koje brinu o promicanju sporta i očuvanju kulture 	<ul style="list-style-type: none"> • Osnovna škola koja zadovoljava kapacitete općine i Dječji vrtić „Balončica” koji provodi redovni predškolski pedagoški program. • Na području općine Hum na Sutli od zdravstvenih ustanova postoji Dom zdravlja i Ljekarna. Dom zdravlja pokriva opće/obiteljske, dentalno medicinske te patronažne usluge. • Na području općine Hum na Sutli aktivno djeluju 42 udruge od kojih je najveći broj iz područja sporta i kulturnih društva.
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> • Porast svijesti o dostupnosti sredstava iz europskih fondova namijenjenih pripremi i provedbi razvojnih projekata • Razvojno planiranje kroz proračun planira se za naredni godinu te daje projekcije za sljedeće dvije godine • Sve veći broj projektnih prijedloga koji se žele financirati iz europskih fondova 	<ul style="list-style-type: none"> • Svi stanovnici/pravne i fizičke osobe s područja općine Hum na Sutli zainteresirani su za pripremu projekata iz fondova EU, organizaciju radionica za pripremu i provođenje EU projekata • Razvojno planiranje vrši se na temelju realnih financijskih okvira te se daju realne projekcije za sljedeće dvije godine • Sve veća prepoznatljivost europskih fondova od strane prijavitelja kao mogućem izvoru financiranja te veći broj projektnih prijedloga
PRILIKE	OBRAZLOŽENJE
GEOPROMETNI POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> • Alternativni izvori financiranja za poticanje razvoja voćarstva i vinogradarstva (Program ruralnog razvoja) • Mogućnost za intenzivni razvoj voćarstva i vinogradarstva radi povoljnih prirodnih uvjeta • Zakonska regulativa koja potiče zaštitu vrijednih prirodnih resursa 	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje razvoja voćarstva i vinogradarstva korištenjem EU fondova • Zbog povoljnih prirodnih uvjeta mogućnost za razvoj intenzivnog voćarstva i vinogradarstva ima jako dobre preduvjete • Zaštita vrijednih prirodnih resursa na području Općine poticana je od strane zakonske regulative te mogu biti zaštićene veće površine
STANOVNIŠTVO I LJUDSKI RESURSI	
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost obrazovanja u Zagrebu kao nacionalnom obrazovnom središtu • Cjeloživotno obrazovanje kao odgovor na potrebe tržišta rada i mjera za smanjenje nezaposlenosti • Infrastruktura pogodna za razvoj cjeloživotnog učenja – dostupnost objekata koji se mogu prenamijeniti za obrazovne svrhe • Kvalitetnim sustavom stipendiranja učenika stvarati kvalitetnu i obrazovanu radnu snagu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagreb kao nacionalno obrazovno središte može stanovnicima općine Hum na Sutli pružiti mogućnost visokog školovanja • Praćenjem trendova na tržištu rada stanovnici putem cjeloživotnog obrazovanja mogu odgovoriti na potrebe istih • Na području Općine postoje primjereni uvjeti i prostor za razvoj i održavanje cjeloživotnog obrazovanja • Stipendiranjem učenika poticati stvaranje kvalitetnih i obrazovanih mladih kadrova

<ul style="list-style-type: none"> • Osiguravanje više razine socijalne usluge kroz programe EU i nacionalne programe • Poticati školovanje deficitarnih zanimanja te tako zadovoljiti potrebu za stručnom radnom snagom na području općine 	<ul style="list-style-type: none"> • Koristeći programe EU i nacionalnih programa poticati i omogućiti više razine socijalnih usluga na području općine Hum na Sutli • Praćenjem trendova na tržištu rada pravodobno djelovati i poticati školovanje deficitarnih zanimanja kako bi se na vrijeme kvalitetnim kadrovima zadovoljile potrebe Općine za stručnom radnom snagom
INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost financijskih sredstava iz europskih fondova za daljnji razvoj komunalne infrastrukture • Rekonstrukcija željeznice od Đurmanca do Lupinjaka • Izgradnja mikro uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u jače koncentriranim naseljima općine • Izgradnja sustava vodoopskrbe i odvodnje u dijelovima općine koji nisu pokriveni spomenutom komunalnom infrastrukturom • Osmišljavanje poticajnih mjera za uvođenje obnovljivih izvora energije u industriju i kućanstva • Daljnji razvoj prometne i komunalne infrastrukture korištenjem sredstava fondova Europske unije • Obnova lokalnih cesta kroz alternativne izvore financiranja (LAG; mjera ruralnog razvoja) • Izgradnja prometnice kroz industrijsku zonu u zapadnom dijelu općine u cilju rasterećenja nezadovoljavajuće prometnice uz južni rub Zone malog gospodarstva „Drajža” • Izgradnja parkirališta za prijevoznike s područja općine na prihvatljivoj lokaciji 	<ul style="list-style-type: none"> • Program ruralnog razvoja 2014. – 2020. nudi mogućnosti financiranja troškova izgradnje kanalizacijske mreže i ulaganja u nerazvrstane ceste • Modernizacijom i rekonstrukcijom željeznice poboljšala bi se prometna povezanost, prijevoz će pojeftiniti te će pozitivno utjecati na gospodarski razvoj kraja • Izgradnja bi utjecala na očuvanje ekološki ugroženog područja, poboljšala bi se fizikalno-kemijska svojstva vode rijeke Sutle, podigla se ekološka osviještenost lokalnog stanovništva i poboljšalo ekološko stanje očuvanja zaštićenih divljih vrsta rijeke Sutle • Izgradnjom sustava vodoopskrbe i odvodnje podigla bi se kvaliteta življenja cjelokupnog stanovništva • Raznim potencijalnim mjerama utjecati i poticati pravne/fizičke osobe na uvođenje obnovljivih izvora energije budući da nisu u dovoljnoj mjeri do sada iskorištene • Program ruralnog razvoja 2014.-2020. nudi mogućnosti financiranja troškova izgradnje kanalizacijske mreže i ulaganja u nerazvrstane ceste • Putem LAG-a i mjera ruralnog razvoja financiranje troškova obnove lokalnih cesta • Novom prometnicom u zapadnom dijelu općine povećala bi se sigurnost u prometu kao i samo rasterećenje uz južni rub Zone • Parkiralištem bi se uredilo mjesto za prijevoznike čime bi se vozni park nalazio na jednom uređenom i adekvatnom mjestu
GOSPODARSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> • Blizina poduzetnika iz Republike Slovenije kao potencijalnih poslovnih partnera • Poticanje mjera energetske učinkovitosti u gospodarstvu s nacionalne razine 	<ul style="list-style-type: none"> • Iskorištavanje geografskog položaja uz Republiku Sloveniju kao mjesta potencijalnih poslovnih partnera i suradnika • Veće uvođenje energetske učinkovitosti u gospodarstvu putem raznih poticajnih mjera u cilju manje ovisnosti o neobnovljivim izvorima energije

<ul style="list-style-type: none"> • Jačanje poduzetničke i tehnološke infrastrukture kroz nacionalne i europske fondove • Nastavak izgradnje komunalne infrastrukture u poslovnoj zoni koja je preduvjet nastavku gospodarskog razvoja općine • Raspoložive potpore inovacijama, kreativnoj industriji i razvoju lokalne zajednice kroz nacionalne i europske programe • Udruživanje poduzetnika i obrtnika u klastere radi jačanja njihovog nastupa na tržištu • Porast potražnje za selektivnim oblicima turizma • Otvaranje fondova EU za male i srednje poduzetnike koji omogućuju realizaciju ulaganja • Otvaranje radnih mjesta kroz razvoj turističke djelatnosti • Razvoj poljoprivredne proizvodnje u sklopu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava • Osiguravanje komercijalne pomoći poduzetnicima prilikom plasmana proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> • Apliciranje na nacionalne i europske fondove u cilju sufinanciranja modernizacije poduzetničke i tehnološke infrastrukture • Daljnjim razvitkom komunalne infrastrukture u poslovnoj zoni utjecati će se na nastavak uspješnog poslovanja kao i na privlačenje potencijalnih novih investitora • Apliciranjem na europske i nacionalne programe poticati razvoj lokalne zajednice • Praćenjem poduzetničkih i obrtničkih tokova osnivati klastere u cilju što lakšeg i kvalitetnijeg nastupa na tržištu. • Praćenje turističkih tokova te unaprjeđivanje ponude razvojem selektivnih oblika turizma • Poticati razvoj malog i srednjeg poduzetništva apliciranjem na odgovarajuće fondove EU u cilju njihovog razvitka i povećanja konkurentnosti • Razvojem turizma i turističkih djelatnosti na području općine Hum na Sutli utjecati na otvaranje novih radnih mjesta • Putem OPG-a utjecati na razvoj kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda i razvoj njihovog gospodarstva u cilju revitalizacije i ekonomskog oporavka • Omogućiti poduzetnicima komercijalnu pomoć kako bi što jednostavnije i efikasnije bili u mogućnosti plasirati svoj proizvod
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • Poboljšana skrb o starijem stanovništvu zahvaljujući otvaranju doma za umirovljenike • Osmišljavanje programa preko kojih bi se i civilno društvo uključilo u planiranje razvoja • Sve veći interes stanovništva na lokalnoj i nacionalnoj razini za očuvanjem povijesno-kulturne baštine • Uključivanje kulturno-umjetničkih manifestacija u turističku ponudu • Izvaninstitucionalna skrb za starije stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Na području općine trenutno ne postoji dom za umirovljenike kojim bi se omogućila kvalitetna skrb određenoj umirovljeničkoj populaciji • Omogućiti uključivanje civilnog društva u cjelokupno planiranje razvoja odgovarajućim programima u cilju što kvalitetnijeg življenja • Očuvanjem kulturno povijesne baštine utjecati kako na očuvanje kulturno-povijesne baštine tako i na turističku valorizaciju iste • Putem kvalitetnih kulturno-umjetničkih manifestacija i reklame utjecati na veći priljev turista na područje Općine • Izvaninstitucionalnom skrbi olakšati i povećati kvalitetu života starije populacije

UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> • Dostupnost potpora i mehanizmima jačanja sposobnosti za upravljanje razvojem te unapređenja međunarodne suradnje kroz nacionalne i europske programe • Stvaranje prepoznatljivog identiteta općine • Mogućnost daljnjeg razvitka općine kroz pripremu kvalitetnih projekata financiranih iz europskih fondova • Uvođenje e-usluga javne uprave 	<ul style="list-style-type: none"> • Putem međunarodne suradnje kroz nacionalne i europske programe poticati jačanje sposobnosti upravljanja razvojem • Putem stvaranja identiteta općine stvoriti brend koji će biti prepoznatljiv svima • Priprema tehničke dokumentacije za infrastrukturne projekte kroz financijsku podršku Programa lokalnog razvoja Krapinsko-zagorske županije te programe resornih ministarstava • Jačanje kapaciteta lokalne uprave kroz sudjelovanje na radionicama Državne škole za javnu upravu
SLABOSTI	OBRAZLOŽENJE
GEOPROMETNI POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna informiranost o vrijednostima prirodne baštine i slaba iskorištenost potencijala za razvoj sportsko-rekreativnih sadržaja • Rast količina svih vrsta otpada • Očuvan okoliš i prirodni potencijali nisu iskorišteni u turističke svrhe i ne stvaraju dodanu vrijednost • Nedostatak mjera i planova zaštite okoliša i održivog razvoja • Mali udio korištenja obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> • Prirodna baština i sportsko-rekreativni sadržaji nisu valorizirani u dovoljnoj mjeri • Rast količine otpada utječe na ugroženost okoliša i svih stanovnika Općine • Gotovo nikakvi prihodi ne ostvaruju se od prirodnih vrijednosti na području Općine • Manjak okvira zaštite utječe na neadekvatno razvojno i prostorno planiranje po okoliš • Na području Općine nedovoljan udio korištenja obnovljivih izvora energije kod pravnih/fizičkih osoba
STANOVNIŠTVO I LJUDSKI RESURSI	
<ul style="list-style-type: none"> • Negativan prirodni prirast i starenje stanovništva • Iseljavanje mlađe populacije u veća središta radi daljnjeg obrazovanja i zaposlenja • Visok broj nezaposlenih mladih osoba društveno-humanističkog usmjerenja • Nedostatak specijalističkih ordinacija na području općine 	<ul style="list-style-type: none"> • Indeks starenja (postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 - 19 godina) u 2011. godini iznosi 107,8 (povećanje za 28,4 poena u odnosu na 2001. godinu = 79,4 indeks starenja). • Odljev mlađe populacije prisutan je poradi nedostatka poticajnih razvojnih projekata za zadržavanje i zapošljavanje mladih. • Na području Općine najveći udio nezaposlenih mladih čine oni društveno-humanističkog umjerenja zbog manjeg broja institucija gdje bi se te osobe mogle zaposliti • Specijalističke ordinacije na području Općine ne postoje pa stanovnici po takve zdravstvene usluge moraju odlaziti drugdje

INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna uređenost lokalnih prometnica i nerazvrstanih cesta na području Općine • Loše stanje državnih prometnica (D-206, D-207 i D-229) • Neizgrađena cesta do i kroz poslovnu zonu Draža • Neizgrađena cesta (s „rotorom“) u poslovnoj zoni Lupinjak • Nezadovoljavajuća kvaliteta vodoopskrbnih cjevovoda koji uzrokuju trenutni gubitak vode na javnom vodoopskrbnom sustavu • Malen broj priključaka na kanalizacijsku mrežu i nedovoljna izgrađenost iste • Mali broj kućanstava u visokoj zoni priključen na javni vodovod • Nedovoljan broj vodosprema te uređaja za podizanje tlaka (za visoke kote) 	<ul style="list-style-type: none"> • Mreža nerazvrstanih cesta, pojedinih lokalnih prometnica i kvaliteta njihovih kolnika na pojedinim dionicama, s obzirom na brojne udarne rupe, kvalitetom ne zadovoljava • Kvaliteta državnih cesta na području općine Hum na Sutli nije u pojedinim dijelovima u zadovoljavajućem stanju. • Nepostojanje prometnice koja bi rasteretila centar općine i neadekvatno riješen promet kroz samu poslovnu zonu • Poslovna zona Lupinjak nema riješeno pitanje prometne infrastrukture u samoj poslovnoj zoni što koči razvoj sam zone • Problem u javnoj vodoopskrbi općine Hum na Sutli je dotrajalost cjevovoda. Sadašnje stanje vodoopskrbnih cjevovoda ne zadovoljava svoju svrhu iz više razloga: dotrajalost, ugrađene salonitne (beton–azbestne) cijevi te cijevi iz čeličnih i olovnih materijala koji su štetni po zdravlje. • Na području općine izgrađenost kanalizacijske mreže iznosi 2,7 kilometara što je uzrok malog broj priključenog kućanstva • Malen udio kućanstava u visokoj zoni nema priključak na javni vodovod • Nedovoljni kapaciteti pitke vode ljeti te nedovoljan broj vodosprema i uređaja za podizanje tlaka (za visoke kote).
GOSPODARSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> • Rascjepkanost poljoprivrednih površina, što utječe na nemogućnost razvoja komercijalne proizvodnje • Nepostojanje poticajnih mehanizama i projekata za zadržavanje i zapošljavanje mladih • Nepovezanost malih poljoprivrednih proizvođača • Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi potencijali za razvoj turizma 	<ul style="list-style-type: none"> • Rascjepkanost poljoprivrednih površina i manja prosječna površina poljoprivrednog zemljišta po obiteljskom gospodarstvu (0,5 ha što je manje od županijskog prosjeka) • Odlazak mladih s područja Općine ne sprječava se mehanizmima i projektima koji bi ih zadržali • Poljoprivredni proizvođači nisu povezani što bi im omogućilo jednostavniji i efikasniji nastup na tržištu • Potencijalni za razvoj turizma na području općine Hum na Sutli gotovo su u potpunosti neiskorišteni te od njih općina nema nikakve koristi
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak organiziranog zbrinjavanja starijih i nemoćnih osoba • Neadekvatna opremljenost osnovnoškolskih objekata • Nerazvijen sustav i kriteriji za potpore te praćenje i vrednovanje rada organizacija civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> • Na području Općine ne postoji Dom za umirovljenike • Nužno je opremanje škola novim i modernim nastavnim sadržajima te kontinuirano ulaganje u osiguravanje materijalnih uvjeta za obnovu školskih prostorija.

<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatni prostorni i financijski uvjeti za kulturne i sportske djelatnosti • Manjak sportsko rekreacijskih i kulturno umjetničkih manifestacija koje bi okupile lokalno stanovništvo • Zapuštenost materijalne kulturne baštine 	<ul style="list-style-type: none"> • Financiranje organizacija civilnog društva ne temelji se na aktivnosti pojedinih organizacija kao ni na kvaliteti provedenih aktivnosti • Na području Općine ne postoje adekvatni kulturno i sportsko-rekreacijski objekti koji bi se mogli koristiti u turističke i ostale svrhe • Na prostoru Općine ne postoje značajnije sportsko-rekreacijske i kulturno-umjetničke manifestacije koje bi podigle kvalitetu društvenog života ili bile iskoristive u turističke svrhe i promociju • Kulturna baština je poprilično zapuštena pa time nije moguća njena valorizacija
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatna educiranost i iskustvo u pripremi i provedbi projekata nacionalne i europske razine kojima bi se mogao osigurati infrastrukturni razvoj • Neuključenost svih organizacija civilnog društva u planiranje daljnjeg razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> • Javna uprava nije dovoljno educirana za pripremu projekata za financiranje iz EU fondova • Organizacije civilnog društva nisu dovoljno motivirane ni potaknute za veće sudjelovanje u planiranju daljnjeg razvoja Općine
PRIJETNJE	OBRAZLOŽENJE
GEPROMETNI POLOŽAJ, PRIRODNI RESURSI I OKOLIŠ	
<ul style="list-style-type: none"> • Udaljenost od glavnih županijskih prometnih pravaca može dovesti do marginaliziranja općine • Neprovođenje mjera zaštite i održavanja zaštićenog krajobraza što može dovesti do njegove zapuštenosti i propadanja • Povećana razina buke zbog intenzivnog prometa kamiona (blizina graničnog prijelaza) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljna razvijenost prometne povezanosti i slabiji javni prijevoz može dovesti do marginaliziranja Općine • U slučaju nedovoljne zaštite okoliša može doći do njegovog ugrožavanja i propadanja • Veće prometovanje kamiona kroz općinu Hum na Sutli dovest će do još veće razine buke što može negativno utjecati na kvalitetu življenja
STANOVNIŠTVO I LJUDSKI RESURSI	
<ul style="list-style-type: none"> • Neusklađena pronatalitetna politika na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini • Smanjenje broja radno sposobnog stanovništva radi starenja populacije • Manjak financijskih sredstava na državnoj i županijskoj razini za kvalitetan sustav stipendiranja • Neusklađenost potreba poslodavaca i tržišta rada sa obrazovnim sustavom 	<ul style="list-style-type: none"> • Pronatalitetna politika nije usklađena i određena te to može dovesti do daljnjeg smanjenja rodosti na području Općine • Prisutan je trend starenja populacije i produljenja radnog vijeka praćen negativnim prirodnim prirastom, što potencijalno može prouzročiti nepovoljan omjer zaposlenika i umirovljenika te probleme u provođenju fiskalne politike, kao i probleme u strukturi radne snage • Obrazovni sustav i tržište rada mogu svojom neusklađenošću doprinijeti povećanju nezaposlenosti školovanjem kadrova koji nisu potrebni

INFRASTRUKTURA	
<ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatna horizontalna i vertikalna signalizacija na državnim i županijskim cestama • Neusklađen sustav javnog prijevoza s okolnim županijama • Prometni i infrastrukturni projekti većeg opsega donose se na državnoj razini, s neadekvatnom dinamikom provedbe • Iseljavanje iz pojedinih naselja u kojima nije uređena primjerena prometna i komunalna infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> • Neadekvatna signalizacija može dovesti do opasnosti u cestovnom prometu • Neusklađenost sustava javnog prijevoza može dovesti do slabljenja prometne povezanosti i mobilnosti svih stanovnika • Donošenje tako važnih odluka može dovesti do projekata koji nisu u skladu sa stvarnim potrebama općine Hum na Sutli • Nastavak daljnjeg smanjivanja broja stanovnika.
GOSPODARSTVO	
<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje nezaposlenosti zbog krize na nacionalnoj i globalnoj razini • Povećana konkurencija proizvođača i davatelja usluga iz EU • Povećana konkurencija u sferi projekata za razvojne potpore nacionalne i europske razine 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogući utjecaj krize na nacionalnoj i globalnoj razini na povećanu nezaposlenost i na području općine Hum na Sutli, smanjenje proizvodnih i uslužnih obrta uslijed promjene zakonske regulative • Većom konkurencijom poduzetnici s područja Općine moraju biti fleksibilniji i produktivniji kako bi zadržali konkurentnost kako na domaćem tako i na stranom tržištu • Prisutno je sve veće apliciranje na razvojne potpore sufinancirane s nacionalne i europske razine te se time stvara veća konkurencija unutar prijavitelja unutar Republike Hrvatske
DRUŠTVENE DJELATNOSTI	
<ul style="list-style-type: none"> • Nedefinirana politika zdravstvene skrbi na nacionalnoj razini • Nerazmjer između stvarnih uvjeta rada obrazovnih institucija i propisanih pedagoških standarda • Ograničeno djelovanje udruga radi smanjenih financijskih i materijalnih resursa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedefiniranost zdravstvene politike može dovesti do neodgovarajućeg razvoja zdravstvenih usluga na području Općine • Ne uvođenje pripisanih pedagoških uvjeta u obrazovne institucije što može dovesti do slabijih uvjeta školovanja učenika • Smanjeno djelovanje i angažman udruga može dovesti do smanjenja društvenih aktivnosti na području Općine
UPRAVLJANJE RAZVOJEM	
<ul style="list-style-type: none"> • Neprovođenje sustavne decentralizacije koja bi osigurala veće resurse za razvojne projekte. • Nedostatak financijskih sredstava na lokalnoj, županijskoj i nacionalnoj razini za provođenje razvojnih projekata 	<ul style="list-style-type: none"> • Sredstva iz državnog proračuna i dalje se u nedovoljnoj mjeri spuštaju na upravljanje lokalnoj i regionalnoj samoupravi • Ograničeni proračuni i nepovoljni kreditni uvjeti na tržištu mogu dovesti do smanjenja raspoloživih resursa za provedbu/financiranje razvojnih projekata

5 CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA

Postavljanje strateških ciljeva podrazumijeva njihovo definiranje i kontrolu usklađenosti. Za definiranje ciljeva i prioriteta važne su sljedeće stvari:

- ▶ strateški ciljevi proizlaze iz vizije razvoja i definiranih strateških fokusa; oni predstavljaju prvu transformaciju i konkretizaciju vizije i fokusa;
- ▶ predstavljaju glavne pravce dostizanja vizije i izražavaju krajnje rezultate koji se namjeravaju postići do kraja planiranog perioda (za programsko razdoblje 2014. – 2020. godina).

Kontrola usklađenosti obuhvaća horizontalnu dimenziju (međusobna, intersektorska usklađenost ciljeva) i vertikalnu dimenziju (usklađenost sa ciljevima i orijentacijama nadređenih strategija i planova). Planiranjem lokalnog ekonomskog razvoja unapređuje se ekonomski kapacitet i konkurentnost općine Hum na Sutli čime se osigurava ekonomska budućnost i kvaliteta za sve građane.

Uspješno planiranje ekonomskog razvoja i ostvarenje plana podrazumijeva aktivno učešće i suradnju partnera iz javnog, privatnog i nevladinog sektora te vodi stvaranju boljih uvjeta za ekonomski rast i zapošljavanje. Ciljevi i prioriteti razvoja povezani su s programskom i organizacijskom klasifikacijom proračuna Općine Hum na Sutli. Time se povezuju svi strateški dokumenti Općine s proračunskim planiranjem. Ciljevi predstavljaju jasan smjer kretanja i djelovanja Općine Hum na Sutli u 7-godišnjem razdoblju uz poštivanje načela partnerstva i suradnje s ostalim lokalnim dionicima.

Vizija, misija i strateški ciljevi razvoja Općine Hum na Sutli sadrže opis planiranog i održivog sustava sveobuhvatnog budućeg postignuća u razvoju. Strateški ciljevi sadrže konzistentan i sažeti opis namjeravanih ishoda s jasno izraženim i mjerljivim postignućima koja proizlaze iz vizije.

Ciljevi razvoja određeni su na način da su:

- mjerljivi - kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost,
- ostvarivi – definiran je minimum prihvatljive razine izvodivosti,
- jasno formulirani – maksimalno su izbjegavane općenite formulacije,
- s određenim rokom ostvarenja,
- međusobno sukladni – ne preklapaju se,
- sveobuhvatni,
- kontinuirani,
- društveno i okolišno prihvatljivi,
- takvi da pridonose razvoju županije i općine Hum na Sutli,

- sukladni ciljevima Strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske, statističke regije Kontinentalne Hrvatske te Krapinsko-zagorske županije.

Prioriteti proizlaze iz vizije i razrađuju strateške ciljeve. Predstavljaju intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području te okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata. Opis i sadržaj prioriteta uključuje:

- naziv,
- svrhu, cilj i obrazloženje,
- rezultat i razvojni učinak,
- nositelje, korisnike i ciljne skupine,
- mehanizme provedbe – aktivnosti / projekte
- pokazatelje za praćenje rezultata i razvojnih učinaka.

Ciljevi razvoja proizlaze iz definirane vizije i misije razvoja općine Hum na Sutli. Razvoj općine Hum na Sutli temelji se na načelima:

1. jednakosti – gradska uprava i glavni dionici lokalnog razvoja usmjerit će sve svoje aktivnosti na osiguravanje jednakosti i ravnopravnosti svih stanovnika općine Hum na Sutli te svih posjetitelja i prijatelja Općine;
2. demokracije – odluke se donose i provode poštivanjem načela demokracije;
3. homogenosti – Općina Hum na Sutli njeguje prijateljstvo u zajednici, međusobno uvažavanje stanovnika te potporu lokalne zajednice;
4. poštovanja – njegovat će se povijesno i kulturno nasljeđe grada, otvorenost prema novim vrijednostima uz poštovanje tradicije kraja i osobina svakog građanina.

Vizija općine Hum na Sutli proizlazi iz gore navedenih načela, predstavlja kratki opis stanja u koje općina Hum na Sutli predloženim ciljevima razvoja želi stići do 2020. godine. Misija razvoja općine Hum na Sutli opisuje način na koji će se definirana vizija ostvariti uz poštovanje posebnosti grada kao cjeline.

VIZIJA

Staklo nas veže i
spaja.

MISIJA

> Općina Hum na Sutli prepoznatljivo je mjesto poduzetničkog ulaganja kapitala, stvaralačke operative, zapošljavanja te sinergije uspješnih ljudi i poduzetništva.

> Ovaj moderan i prirodno očuvan prostor partnerskim pristupom osigurava jednakost svim svojim stanovnicima, a uz bogatstvo kulturno-povijesne baštine i tradicije osigurat će se kvalitetan standard življenja.

> Općina pruža mogućnosti i priliku mladima, novim idejama i znanju.

U nastavku je prikazan raspis pojedinih ciljeva i prioriteta poštujući gore navedena načela. Svaki od četiri postavljena cilja nosi jednaku težinu i važnost. Ciljevi su međusobno uvjetovani i odnose se na područja gospodarskog rasta, ekološke održivosti i društvene stabilnosti.

CILJ 1 - SINERGIJA ZNANJA, ISKUSTAVA I POVIJSNO-KULTURNE BAŠTINE U FUNKCIJI ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE

Prioritet 1.1. Socijalna odgovornost društva i jednake mogućnosti za sve

Prioritet 1.2. Kulturno-povijesna baština i javno stvaralaštvo u funkciji kvalitetnog društvenog života

Prioritet 1.3. Dostupnost obrazovanja kao temelj stručnih radnih resursa

Prioritet 1.4. Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava

Prioritet 1.5. Poticanje zdravog načina života i pozitivnih vrijednosti

CILJ 2 – ODRŽIVA I MODERNA PROMETNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA

Prioritet 2.1. Odgovorno planiranje i upravljanje prostorom

Prioritet 2.2. Funkcionalna i moderna prometna infrastruktura

Prioritet 2.3. Uređenost i dostupnost komunalne infrastrukture

CILJ 3 PREPOZNATLJIV PROSTOR SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA, EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE I RURALNOG TURIZMA

Prioritet 3.1. Održiv ruralni razvoj u funkciji demografskog i gospodarskog napretka

Prioritet 3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma i brendiranje područja duge staklarske tradicije

Prioritet 3.3. Razvoj poslovnog okruženja kao prostora sigurnog poduzetničkog ulaganja

PRIORITETNI CILJ 1	SINERGIJA ZNANJA, ISKUSTAVA I KULTURNE BAŠTINE U FUNKCIJI ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE
---------------------------	---

PRIORITET 1.1.	SOCIJALNA ODGOVORNOST DRUŠTVA I JEDNAKE MOGUĆNOSTI ZA SVE
SVRHA MJERE	Unapređivanjem kvalitete programa usmjerenih prema osobama kojima prijete socijalna isključenost podiči će razumijevanje i solidarnost članova zajednice prema problemima i životnim okolnostima. Mjerom se žele osigurati jednake mogućnosti za sve građane. Ujedno, programima potpore za obitelji s više djece i pronatalitetnom politikom želi se utjecati na smanjenje negativnog prirodnog prirasta.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Potpora za novorođenčad Sufinanciranje programa za djecu s teškoćama u razvoju Programi za socijalno isključene obitelji Sufinanciranje produženog boravka u osnovnoj školi Osmišljavanje programa i oblika institucionalne i izvaninstitucionalne pomoći za stare i nemoćne Prilagodba infrastrukture za osobe s invaliditetom Potpora radu udruga u pružanju i širenju mreže socijalnih usluga u zajednici
CILJNE SKUPINE	Djeca, umirovljenici, novorođenčad, osobe s invaliditetom, osobe kojima prijete socijalna isključenost
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli , Crveni križ, obrazovne ustanove, privatni investitori, udruge
INDIKATORI	Broj korisnika socijalnih usluga, broj pomoćnika u nastavi, broj objekata javne infrastrukture koji su prilagođeni osobama s invaliditetom, broj programa pružanja socijalnih usluga, broj udruga koje pružaju socijalne usluge, broj mobilnih timova

MJERA 1.2.	KULTURNA BAŠTINA I UMJETNIČKO STVARALAŠTVO U FUNKCIJI KVALITETNOG DRUŠTRVENOG ŽIVOTA
SVRHA MJERE	Usmjeravati i kroz prilagodbe same službe za zaštitu baštine s ciljem upravljanja održivim razvojem. Mjera se odnosi na kulturno održiv razvoj te participativno razvijanje i provedbu kulturne politike koja potiče umjetnost, umjetničko obrazovanje i veće sudjelovanje u svekolikom kulturnom životu. Predviđene aktivnosti usmjerene su na očuvanje kulturne raznolikosti, promicanje kulture kao razvojne snage društva. Svrha je osnažiti kulturno poduzetništvo, profilirati lokalnu sredinu kao središte urbane kulture i upotrebu kulturne baštine u suvremenim uvjetima. Ključne gospodarske aktivnosti koje se temelje na kulturnoj baštini, i to ponajprije na kulturnom turizmu i poduzetništvu utemeljenom na kulturnoj baštini. Stimulacija ulaganja u obnovu graditeljske baštine.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Potpora djelovanju kulturnih udruga Poticanje kulturnog poduzetništva i aktiviranje kreativnih industrija Umrežavanje kulturnih djelatnika radi stvaranja i razvijanja novih kulturnih i umjetničkih tendencija i pravaca Održavanje materijalne i nematerijalne kulturne baštine i njezino održivo korištenje u funkciji turizma
CILJNE SKUPINE	Kulturni djelatnici, umjetnici, stanovnici, posjetitelji
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli, Krapinsko-zagorska županija, udruge
INDIKATORI	Broj udruga civilnog društva koje djeluju isključivo u sektoru kulture, broj programa OCD u sektoru kulture, broj kulturnih manifestacija, broj posjetitelja kulturnih manifestacija, iznos investicija za očuvanje / obnovu materijalnih kulturnih dobara

MJERA 1.3.	DOSTUPNOST OBRAZOVANJA KAO TEMELJ STRUČNE RADNE SNAGE
SVRHA MJERE	Ovom mjerom želi se utjecati na povećanje kvalitete obrazovanja te uspostavu sustava koji će producirati nove vještine kroz sustav obrazovanja i osposobljavanja. Sustav obrazovanja nužno je uskladiti s EU standardima te poboljšati pedagoške standarde kroz suradnju sva tri sektora – javnog, poslovnog i civilnog. Unapređivanje uvjeta za dostupnost i kvalitetu svih oblika obrazovanja.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Ulaganje u društvenu infrastrukturu (povećanje postotka sufinanciranja programa ranog i predškolskog odgoja)
	Sufinanciranje dodatnih programa u predškolskom i osnovnoškolskom
	Osiguravanje materijalnih uvjeta za kvalitetno djelovanje ustanova osnovnoškolskog i predškolskog obrazovanja, ustanova za obrazovanje odraslih, knjižnica, glazbenih škola
	Stipendiranje učenika strukovnih škola i deficitarnih zanimanja
	Stipendiranje studenata
	Sufinanciranje prijevoza učenika
	Podupiranje uvođenja tehnologije u nastavne procese i osiguravanje preduvjeta za dostizanje standarda potrebnih za uspostavu e-škole
Poticanje modernizacije školskih nastavnih programa kako bi se uskladili sa stvarnim potrebama tržišta rada	
CILJNE SKUPINE	Djeca, mladi, obitelji, učitelji i profesori, odgajatelji
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli i ustanove u vlasništvu Općine i Krapinsko-zagorske županije
INDIKATORI	Broj stipendija za učenike, broj stipendija za studente, visina materijalnog ulaganja u objekte i opremu u školama, broj projekata za razvoj ljudskih potencijala u školama / ustanovama za obrazovanje odraslih / visokoškolskim ustanovama financiranih kroz EU fondove i nacionalne programe, broj novih programa za obrazovanje odraslih, broj osoba uključenih u obrazovanje odraslih, broj učenika kojima se sufinancira prijevoz

MJERA 1.4.	JAČANJE INSTITUCIONALNIH KAPACITETA I UČINKOVITA JAVNA UPRAVA
SVRHA MJERE	Cilj ove mjere je jačanje kapaciteta javne uprave i olakšavanje komunikacije građanstva s javnom upravom kroz uspostavu sustava javne e-Uprave. Transparentnost javnog sustava, jačanje sposobnosti, znanja, vještina i kontinuirano usavršavanje službenika i predstavnika lokalne samouprave podiže razinu učinkovitosti uprave.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Uvođenje i edukacija za sustav e-poslovanja
	Osiguravanje materijalnih preduvjeta za kvalitetan rad službenika
	Umrežavanje i edukacije javnih poduzeća, ustanova i općine
	Unapređivanje programa kvalitetne zaštite i spašavanja građana i imovine na području općine i okolice
	Jačanje komunikacijskih i timskih vještina djelatnika radi povećanja učinkovitosti
	Povezivanje i umrežavanje jedinica lokalne i područne samouprave (unutar i izvan Hrvatske)
Unapređivanje opreme i prostora DVD-a	
CILJNE SKUPINE	Stanovnici općine Hum na Sutli, javna uprava
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli, ustanove i poduzeća općine
INDIKATORI	Broj korisnika e-Uprave
	Broj sati edukacija službenika i djelatnika javnih poduzeća
	Broj riješenih e- zahtjeva te prosječno vrijeme njihovog rješavanja.
	Broj službenih prigovora na rad javnih službi

MJERA 1.5.	POTICANJE ZDRAVOG NAČINA ŽIVOTA I POZITIVNIH VRIJEDNOSTI
SVRHA MJERE	Osiguravanje zdravstveno ispravne hrane i vode za piće, predmeta opće uporabe, zaštite od buke, kakvoće zraka. Stvaranje pozitivnih socijalnih pomaka kroz promicanje i poticanje vrednota zdravog života kroz sportom, aktivnim životom, zdravom prehranom. Zaštita zdravlja od štetnog djelovanja kemikalija i zaštitu od izvora ionizirajućih i neionizirajućih zračenja te neškodljivo zbrinjavanje otpadnih tvari. Podrška međusobne suradnje svih dionika unutar i izvan lokalne zajednice radi lakše razmjene iskustava, spoznaja, ideja i aktivnosti te međusobne podrške i praktične pomoć. Ovom mjerom želi se omogućiti bolja kvaliteta okoliša, zdraviji način života te pristup uslugama građanima koji je primjeren njihovim potrebama.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Održavanje i izgradnja sportskih objekata (izgradnja i uređenje sportske dvorane postojećih sportskih i rekreativnih objekata, dječjih igrališta, šetnica, biciklističke staze, planinarske rute) Edukacija vođa projekata, javna predavanja i radionice, aktivnosti vezane uz prevenciju bolesti Povođenje zdravstvenog odgoja, prosvjećivanje i promicanje zdravlja s ciljem unapređenja duševne i tjelesne sposobnosti osoba Uspostavljanje sustava praćenja korisnika objekata zdravstvene zaštite Uključivanje infrastrukture u ponudu turističkih aktivnosti (turizam baziran na aktivnom odmoru u funkciji očuvanja zdravlja)
CILJNE SKUPINE	Sve generacije stanovnika općine Hum na Sutli, turisti, posjetitelji
NOSITELJI MJERE	Općinska uprava, zavod za javno zdravstvo, sportske i druge udruge, ustanove za obrazovanje
INDIKATORI	Broj sportskih objekata, Iznos investicije za uređenje postojećih sportskih i rekreativnih objekata, kilometri izgrađene javne turističke (sportske) infrastrukture (šetnice, biciklističke staze, planinarske staze), broj realiziranih projekata u sektoru poticanja zdravog života, broj sudionika edukacija na temu zdravlja, broj projekata udruga u sektoru zdravlja, zdravog života

PRIORITETNI CILJ 2	ODRŽIVA I MODERNA PROMETNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA
---------------------------	--

MJERA 2.1.	ODGOVORNO PLANIRANJE I UPRAVLJANJE PROSTOROM
SVRHA MJERE	Održivo upravljanje prirodnim potencijalima podrazumijeva integraciju gospodarskih, socijalnih i ekoloških pitanja kako bi se osiguralo da gospodarski i društveni rast nema negativan utjecaj na okoliš. Svrha mjere je identificirati i zaštititi prirodne vrijednosti u funkciji održivog razvoja, urediti i očuvati zaštićene dijelove prirode te prepoznati, pažljivo koristiti i očuvati bogatu biološku i krajobraznu raznolikost. Provedbom mjera energetske učinkovitosti pozitivno će se utjecati na očuvanje okoliša. Održivo upravljanje okolišem usko je povezano s prostornim planiranjem stoga je potrebno ulagati u programe planiranja na razini općine. Očuvanje i održivo korištenje biološke raznolikosti.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Provođenje mjera energetske učinkovitosti u kućanstvima i gospodarstvu Smanjenje emisije štetnih tvari u atmosferu Podignuta razina javne uključenosti i svijesti donositelja odluka o važnosti i implementaciji održivog upravljanja resursima Povećanje kvalitete zraka Zaštita prirodnih dobara i zaštićenih svojti Edukacija lokalne zajednice o nužnosti očuvanja okoliša Podupiranje programa udruga u području ekologije i zaštite okoliša Revizija i aktualizacija dokumenata prostornog planiranja
CILJNE SKUPINE	Stanovnici općine Hum na Sutli, gospodarski subjekti, poslovna zajednica
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli, Krapinsko-zagorska županija, Regionalna energetska agencija
INDIKATORI	Broj gospodarskih subjekata koji koriste obnovljive izvore energije, broj projekata u sektoru zaštite okoliša, broj izmjena prostornog plana, kakvoća zraka, broj kućanstava

koje koriste obnovljive izvore energije, broj održanih radionica za zaštitu prirodne baštine i okoliša.

MJERA 2.2.	FUNKCIONALNA I MODERNA PROMETNA INFRASTRUKTURA
SVRHA MJERE	Područje općine Hum na Sutli nezadovoljavajuće je povezano s ostatkom Krapinsko-zagorske županije. Ipak, potrebna je sanacija pojedinih cestovnih pravaca koji su u lošem stanju. Održavanje i obnova kolnika i opreme na cestama te modernizacija i rekonstrukcija najkritičnijih dionica podići će ukupnu razinu kvalitete cestovne mreže i ostale prometne infrastrukture. Rekonstrukcijom i obnovom željezničke pruge od Đurmanca prema Humu na Sutli dodatno će se poboljšati prometna povezanost Općine.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Obnova i rekonstrukcija željezničke pruge od Đurmanca prema Humu na Sutli
	Rekonstrukcija pojedinih cestovnih pravaca i nogostupa
	Sanacija klizišta na nerazvrstanim cestama
	Izrada potrebne dokumentacije za sanaciju klizišta
	Ulaganje u daljnji razvoj željezničke i cestovne infrastrukture
CILJNE SKUPINE	Stanovnici općine Hum na Sutli, putnici, prolaznici, turisti
NOSITELJI MJERE	Općine Hum na Sutli, Krapinsko-zagorska županija, Hrvatske ceste, Županijska uprava za ceste, Hrvatske željeznice, Hrvatske vode
INDIKATORI	Broj saniranih klizišta, broj pravilno označenih pružnih prijelaza, dužina sanirane/modernizirane željezničke mreže, dužina sanirane/modernizirane lokalne ceste, dužina sanirane/modernizirane županijske ceste, dužina sanirane/modernizirane državne ceste, dužina izgrađenog nogostupa, duljina novoizgrađene ceste (lokalne, državne, županijske)

PRIORITET 2.3.	UREĐENOST I DOSTUPNOST KOMUNALNE INFRASTRUKTURE
SVRHA MJERE	Kvalitetan sustav komunalne infrastrukture podrazumijeva uređen sustav odvodnje otpadnih voda, vodoopskrbe, prikupljanja i odlaganja otpada. Izgradnja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom nužna je sukladno zakonskim propisima kako bi se osigurala zaštita podzemnih i površinskih voda, tla i zraka. Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda ujedno doprinosi višoj kvaliteti života i većem stupnju zaštite okoliša. Poboljšanjem i sanacijom vodoopskrbnog sustava smanjio bi se gubitak vode u javnom vodoopskrbnom sustavu koji je trenutno dosta visok. Povećanje kapaciteta pitke vode ljeti i smanjenje broja domaćinstava sa zdravstveno neispravnom kvalitetom vode.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Nastavak izgradnje kanalizacijske mreže sukladno razvoju stambenih i gospodarskih područja
	Utvrđivanje postojećeg stanja utvrđivanjem uskih grla
	Osvijestiti ljude o sigurnom odlaganju opasnog otpada
	Izgradnja kapitalnih objekata nužnih za povećanje kapaciteta vodoopskrbnog sustava
	Izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda
	Uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
	Uređenje zelenih otoka
CILJNE SKUPINE	Prilagoditi sortirnicu otpada i reciklažno dvorište suvremenim uvjetima
NOSITELJI MJERE	Cjelokupno stanovništvo, komunalna poduzeća, poduzetnici i obrtnici, javne ustanove, agrikultura, civilne organizacije i stanovništvo izvan Općine koje se opskrbljuje vodom iz zajedničkih vodosprema.
	Općina Hum na Sutli, Humkom Hrvatske vode,

INDIKATORI	Duljina izgrađene kanalizacijske mreže, duljina rekonstruirane kanalizacijske mreže, količina, pročišćene vode, broj priključaka na kanalizacijsku mrežu (kućanstva), duljina magistralnog cjevovoda (vodoopskrba), količina obrađenog otpada, broj zelenih otoka
-------------------	---

PRIORITETNI CILJ 3	PREPOZNATLJIV PROSTOR SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA, EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE I RURALNOG TURIZMA
---------------------------	--

PRIORITET 3.1.	ODRŽIV RURALNI RAZVOJ U FUNKCIJI DEMOGRAFSKOG I GOSPODARSKOG NAPRETKA
SVRHA MJERE	Čuvanje prirodnih resursa promicanjem održive, poglavito ekološke poljoprivrede. Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije s ciljem povećanja sudjelovanja na tržištu te poljoprivredna diversifikacija. Uvođenjem i primjenom inovativnih poljoprivrednih tehnologija te okrupnjavanjem zemljišta osigurat će potrebne količine i kvalitetu poljoprivrednih i šumskih proizvoda na tržištu. Usmjerenost na ekološku proizvodnju omogućit će zaštitu autohtonih proizvoda podneblja. Aktiviranjem očuvanih poljoprivrednih površina stvorit će se kvalitetna baza proizvođača (ekoloških) proizvoda. Poticanje stvaranja nasada novih poljoprivrednih kultura s naglaskom na stvaranje i brendiranje gotovog proizvoda.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Uspostava sustava potpore za okrupnjavanje zemljišta
	Potpore za uređivanje zapuštenih zemljišta
	Uvođenje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i modernizacija proizvodnje postojećih poljoprivrednih proizvođača
	Jačanje proizvođačkih grupa te povezivanje proizvođača radi stvaranja proizvoda više dodane vrijednosti
	Edukacije za ekološku poljoprivredu
	Potpore udruagama u području poljoprivredne proizvodnje
	Aktivno djelovanje lokalne akcijske grupe
CILJNE SKUPINE	Vlasnici neobrađenog zemljišta, poljoprivredna gospodarstva, obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, trgovačko društvo ili zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli, Krapinsko-zagorska županija, Ministarstvo poljoprivrede
INDIKATORI	Broj sudionika edukacija ruralnog razvoja, broj članova poljoprivrednih zadruga, Broj članova PG-a, povećanje/smanjenje površina poljoprivrednog neobrađenog obradivog zemljišta, broj projekata PG-a financiranih kroz Program ruralnog razvoja na razini RH, broj programa udruga u sektoru ruralnog razvoja, broj projekata LAG-a

MJERA 3.2.	RAZVOJ SELEKTIVNIH OBLIKA TURIZMA I BRENDIRANJE PODRUČJA DUGE STAKLARSKE TRADICIJE
SVRHA MJERE	Razvoj turističke destinacije i brendiranje općine kao mjesto duge staklarske tradicije. Razvijanjem novih programa pratit će se trendovi tržišta, raditi na promociji općine Hum na Sutli te će se diversificirati turistički proizvod. Povezivanjem turističkih djelatnika sustavno će se raditi na razvoju turističke ponude. Aktivnosti su usmjerene prema unapređivanju ponude turističkih proizvoda i usluga, povećanju smještajnih kapaciteta. Osnovni cilj je povećanje konkurentnosti i atraktivnosti općine kao odredišta ruralnog turizma unaprijeđenog ponudom uživanja u ribolovu i ribarskim specijalitetima kao i razgled i upoznavanje sa tradicijom proizvodnje stakla.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	Formiranje turističkog ureda u svrhu povezanosti s turističkim uredima Županije
	Potpore rada turističke zajednice koja ima zadatak okupiti sve turističke djelatnike sa svrhom jačanja ponude i veće konkurentnosti općine.
	Osmišljavanje turističke ponude, definiranje programa razvoja turizma i način održive valorizacije postojećih turističkih područja

	Brendiranje i razvoj vizualnog identiteta općine kao prostora duge staklarske tradicije
	Osmišljavanje i sufinanciranje programa manifestacija od posebnog značaja za općinu
	Uspostava potpore udrugama koje djeluju u turističkom segmentu i doprinose promociji općine te promoviraju uključivanje građana u razvoj civilnog društva
CILJNE SKUPINE	Građani općine Huma na Sutli i Zagorja
NOSITELJI MJERE	Općinska uprava, turistička zajednica, poduzetnici, udruge, mediji, pojedinci
INDIKATORI	Broj poduzetnika / obrtnika u djelatnosti turizma, broj OCD-a u sektoru turizma i kulture, broj posjetitelja, broj noćenja, broj postelja, broj ostvarenih prihoda u djelatnosti pružanja usluga smještaja i pripreme i posluživanja hrane, broj provedenih programa udruga u sektoru turizma

MJERA 3.3.	RAZVOJ POSLOVNOG OKRUŽENJA KAO PROSTORA SIGURNOG PODUZETNIČKOG ULAGANJA
SVRHA MJERE	Svrha i cilj prioriteta je olakšavanje poslovanja postojećih poduzetnika na području općine u postojećoj gospodarskoj zoni, privlačenje novih ulaganja u gospodarstvo i formiranje novih poslovnih zona u skladu s prostorno planskom dokumentacijom. Direktan rezultat prioriteta je porast ulaganja u gospodarstvo kao posljedica bolje komunalne opremljenosti zone, povećanih površina za ulaganja i bolje strategije privlačenja ulaganja. Razvoj poslovnog okruženja podrazumijeva i kvalitetnu poduzetničku klimu koja je bazirana na educiranoj i konkurentnoj radnoj snazi. Realizacija poslovnog poduhvata podrazumijeva kvalitetnu pripremu investicijskog ciklusa te dostupne financijske instrumente. Time se podupire rast gospodarskih aktivnosti, odnosno doprinosi se rastu konkurentnosti, zaposlenosti i profitabilnosti poslovnih subjekata.
AKTIVNOSTI / PROJEKTI	<p>Marketinške aktivnosti za privlačenje investitora – brošure, sajmovi, internet</p> <p>Plan upravljanja zonom</p> <p>Certificiranje zona – međunarodno priznat certifikati</p> <p>Otkup i priprema zemljišta</p> <p>Izrada projektne dokumentacije za uređenje zona</p> <p>Opremanje, izgradnja novih te modernizacija postojećih poslovnih zona</p> <p>Gradnja cjelokupne komunalne infrastrukture i uređenje okoliša unutar zone</p> <p>Organizacija edukacija za poduzetnike – nove poslovne prilike, trendovi, umrežavanje</p> <p>Ovisno o vrijednosti ulaganja i broju novozaposlenih, potencijalni investitori će dobivati parcele po povoljnim uvjetima uz djelomično ili potpuno oslobađanje plaćanja lokalnih poreza, naknada i doprinosa.</p> <p>Uspostava fizičke potpore za podršku poduzetnicima u obliku info točke, centra za razvoj poduzetništva ili poslovnog inkubatora</p> <p>Organizacija savjetovanja i edukacije za privlačenje sredstava iz fondova EU i potpora ministarstava</p> <p>Financijska potpora poduzetnicima – sufinanciranje kamate za poduzetničke kredite, osmišljavanje modela / programa potpore za poduzetnike</p>
CILJNE SKUPINE	Postojeći gospodarski subjekti, potencijali poduzetnici, zainteresirani investitori
NOSITELJI MJERE	Općina Hum na Sutli – javna uprava, javna poduzeća u vlasništvu općine, Krapinsko-zagorska županija
INDIKATORI	Produktivnost poduzetnika koji posluju na području općine Hum na Sutli mjerena omjerom ukupnog prihoda i ukupnog broja zaposlenika, popunjenost poslovne zone, broj novo realiziranih investicija, stupanj izrađenosti komunalne i cestovne infrastrukture u zoni, broj poduzetnika u zoni, broj programa za financijsku potporu poduzetničkih potpora koje provodi općina Hum na Sutli, broj sudionika edukacija za poduzetnike

6 USKLAĐENOST CILJEVA RAZVOJA S EUROPSKIM, NACIONALNIM I REGIONALNIM STARTEŠKIM DOKUMENTIMA

Temeljem pretpostavki strateškog planiranja za područje općine Hum na Sutli izrađena je **lokalna razvojna strategija**. Prilikom izrade Strategije, primijenilo se osnovno načelo koje odražava koncept solidarnosti. Time se izražava moralna dimenzija društvenog sustava, koncept održivosti te koncept konkurentnosti jedinica lokalne samouprave. S relevantnim dokumentima na svim razinama planiranja usklađeni su prioritetni ciljevi razvoja sa svrhom osiguranja vertikalne kohezije razvojnih ciljeva i prioriteta i ispunjenja zadanih prioriteta. Vremenski period za koje se strategija izrađuje odnosi se na programsko razdoblje na razini Europske unije – period 2014. – 2020. godina.

Izrada Strategije namijenjena je prvenstveno za potrebe proaktivnog i odgovornog upravljanja lokalnim razvojem. To podrazumijeva stvaralačko oblikovanje budućnosti i sistematično upravljanje aktivnostima u cilju ostvarenja zadanih ciljeva. Odgovorno upravljanje podrazumijeva odgovornost spram građana, uključujući i buduće generacije. Sve aktivnosti poduzete tijekom izrade Strategije odnose se za osiguranje sukladnosti dokumenta s važnim strateškim dokumentima na europskoj, nacionalnoj i regionalnoj razini.

Na razini Europske unije, Lokalna razvojna strategija općine Hum na Sutli usklađena je sa:

- 1. Europa 2020 – Strategija Europa 2020.** sadrži viziju europske socijalne tržišne ekonomije za 21. stoljeće. Predlažu se tri prioriteta koji se međusobno nadopunjuju: pametan rast - razvijanjem ekonomije utemeljene na znanju i inovaciji; održiv rast - promicanje ekonomije koja učinkovitije iskorištava resurse, koja je zelenija i konkurentnija te uključiv rast - njegovanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja donosi društvenu i teritorijalnu povezanost. U toj namjeri Europska komisija predlaže sljedeće glavne ciljeve EU: 75% populacije u dobi između 20- 64 godina trebalo bi biti zaposleno; 3% BDP-a EU treba investirati u istraživanje i razvoj; treba ispuniti klimatsko-energetske ciljeve „20/20/20“ (uključujući i povećanje do 30% smanjenja emisije ukoliko okolnosti dozvoljavaju); postotak osoba koje rano napuste školovanje trebao bi biti ispod 10%, a najmanje 40% mlađe generacije trebalo bi završiti tercijarni stupanj obrazovanja te bi 20 milijuna manje ljudi trebalo biti u opasnosti od siromaštva.
- 2. Promocija kulturnih i kreativnih sektora za rast i poslove u EU** – odnosi se na niz političkih inicijativa i promociju modernog nadzornog okruženja. Komisija ovom Strategijom također želi potaknuti jače partnerstvo između različitih politika, osobito kulture, obrazovanja, industrije, ekonomije, turizma, urbanog i regionalnog razvoja te prostornog planiranja. Ujedno, planira pokrenuti EU financiranje da poveća podršku za sektore, posebice kroz predloženi program Kreativna Europe 2014. – 2020., koji iznosi 1.8 milijarde €, te kroz fondove Kohezijske politike.
- 3. CLLD – Community – Led Local Development** – smjernice za planiranje lokalnog razvoja dane su od strane Europske unije s ciljem maksimalnog iskorištavanja strukturnih fondova. Metodologija koja se primjenjuje fokusira se na lokalne razine, u razvoj se uključuju lokalne razvojne grupe (LAG), ciljevi se planiraju u odnosu na lokalne potrebe i potencijale te razvoj uključuje inovativne pristupe lokalnom kontekstu, umrežavanje i suradnju.

Na razini Republike Hrvatske, Strategija je usklađena sa:

- 1. Strategija razvoja turizma** – glavni ciljevi ove Strategije usmjereni su na sustavno podizanje razine znanja, obogaćivanje postojećih i generiranje novih turističkih sadržaja i doživljaja, vještina i obrazovanja turističkih djelatnika, čime će se kontinuirano unaprjeđivati postojeća kvaliteta i izvrsnost usluge, stvaranje preduvjeta za jačanje poduzetništva, čime će se omogućiti ulazak u novi investicijski ciklus, stvaranje novih radnih mjesta i samozapošljavanje, učinkovito brendiranje Hrvatske i njenih turističkih regija. Time se želi postići postići kvalitativno diferenciranje od konkurencije i osiguranje tržišne prepoznatljivosti.
- 2. Sporazum o partnerstvu i Nacionalni program reformi (2014. godina)** u Republici Hrvatskoj formulira prioritete Vlade za smanjenje nezaposlenosti i uočavanje neusklađenosti i manjkavosti, očuvanje radnih mjesta i sprječavanje daljnje nezaposlenosti, te daljnjem radu na fleksibilnom i mobilnom tržištu rada, povezujući obrazovanje i tržište rada putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO), te poboljšanje djelotvornosti institucija tržišta rada.
- 3. Program ruralnog razvoja 2014. – 2020.** - definira način na koji će se dostići ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike, a odnose se konkurentnost poljoprivrede, održivo gospodarenje resursima i uravnotežen razvoj ruralnih područja.
- 4. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. - 2020.** – glavni ciljevi ovog programa odnose se na promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrške mobilnosti radne snage, promicanje socijalne uključenosti, borbe protiv siromaštva i svake diskriminacije, ulaganje u obrazovanje, osposobljavanje i strukovno osposobljavanje za vještine i cjeloživotno učenje, jačanje institucionalnih kapaciteta javnih tijela i zainteresiranih strana te učinkovite javne uprave.
- 5. Pametna specijalizacija** je novi koncept politike inovacija osmišljen kako bi se promicalo učinkovito djelotvorno korištenje investicija u istraživanje. Cilj je potaknuti regionalne inovacije u cilju postizanja gospodarskog rasta i prosperiteta, omogućujući da se regije usredotoče na njihove prednosti. Strategija pametne specijalizacije treba biti izgrađena na čvrstim analizama regionalnih sredstava i tehnologije što bi također trebalo uključivati analizu potencijalnih partnera u drugim regijama.
- 6. Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti Republike Hrvatske (2014. – 2020.)** - bazira se na osiguravanju uvjeta za ostvarenje tri glavna cilja: borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih, kao i smanjenje broja siromašnih i socijalno isključenih osoba; uspostava koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti. Pritom je potrebno istaknuti da je anti diskriminacijska politika polazni princip u ostvarenju navedenih prioriteta i ciljeva. Strateška područja sadrže nekoliko glavnih strateških aktivnosti te načine njihove provedbe koje će se detaljnije razraditi u okviru trogodišnjeg programa provedbe na nacionalnoj razini, a koji će zahtijevati izradu odgovarajućih dokumenata na regionalnoj i lokalnoj razini. Dokument zastupa aktualnu europsku i međunarodnu politiku i sadrži poveznice s europskim i međunarodnim

dokumentima ovoga karaktera te planira korištenje europskih i međunarodnih fondova za realizaciju dijela predviđenih strateških aktivnosti.

- 7. Akcijski plan za provedbu Strategije razvoja poduzetništva žena u Republici Hrvatskoj. 2014. – 2020.**
– akcijski plan predstavlja niz mjera i aktivnosti koje će se provoditi za postizanje zadanih ciljeva: poboljšanje usklađenosti i umreženosti javnih politika, poboljšanje sustavne podrške poduzetništvu žena, uvođenje poduzetništva žena u cjelokupnu institucionalnu infrastrukturu te promocija poduzetništva žena.
- 8. Strategija razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013. - 2020.** donešena je u skladu s Ekonomskim programom Republike Hrvatske 2013. s ciljem jačanja poduzetničkog potencijala i unapređenja kulture poduzetništva. Strateški ciljevi odnose se na unapređenje ekonomske uspješnosti maloga gospodarstva u sektorima proizvođačkih i uslužnih djelatnosti, većim razvijanjem raznih financijskih mogućnosti za subjekte maloga gospodarstva i uklanjanje financijskog jaza za malo gospodarstvo, pružanje potpore osnivanju novih poduzeća, rast broja aktivnih poduzeća i jačanje institucija koje pružaju potporu poduzetnicima kako bi se na taj način pridonijelo ravnomjernijem i uravnoteženom razvoju hrvatskih regija, pružanje potpore većem razvoju subjekata maloga gospodarstva jačanjem njihove uprave, uvođenjem i djelovanjem većeg broja visokokvalificiranih zaposlenika te podupiranjem cjeloživotnog učenja zaposlenih u subjektima maloga gospodarstva.
- 9. Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013.** - izazovi brzog razvoja novih znanja i tehnologija, čestih promjena na tržištu rada i sve veće potražnje za visoko kvalificiranom radnom snagom, demografskog starenja stanovništva, procesa globalizacije i pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji kao središnji prioritet nameću razvoj društva temeljenog na znanju i procesu cjeloživotnog učenja. Strategija razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013. oslanja se i na načela i ciljeve Lisabonske deklaracije Obrazovanje i stručno usavršavanje do 2010. godine iz 2000. godine koja poziva zemlje članice na osuvremenjivanje obrazovnih sustava kako bi Europska unija postala najkonkurentnija i najdinamičnija ekonomija utemeljena na znanju. Europski prioriteti i strategije razvoja strukovnog obrazovanja potvrđeni su i u Kopenhaškoj deklaraciji (2002.), Izjavama iz Maastrichta (2004.) i Helsinkija (2006). Ciljevi donošenja *Strategije razvoja sustava strukovnog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2008. – 2013.* su: odrediti pravce razvoja strukovnog obrazovanja i načine njihove realizacije, utvrditi parametre promjena strukovnog obrazovanja, uspostaviti mehanizme sustavnog praćenja i ostvarivanja ciljeva, promicati jednaka prava i uvjete učenja za sve, promicati strukovno obrazovanje i osposobljavanje, unaprijediti kvalitetu strukovnog obrazovanja te izgraditi mehanizme usporedivosti i priznavanja hrvatskih strukovnih kvalifikacija u Europi (Europski kvalifikacijski okvir).
- 10. Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014-2020”** - obuhvaća ulaganja Republike Hrvatske iz europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova u sedmogodišnjem razdoblju od 2014.-2020. Financijska alokacija iz ESI fondova za navedeni Operativni programa iznosi 6,881 milijardi, a obuhvaća sljedeće prioritetne osi:

1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija

2. Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije
3. Poslovna konkurentnost
4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima
6. Zaštita okoliša i održivost resursa
7. Povezanost i mobilnost
8. Socijalno uključivanje i zdravlje
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje
10. Tehnička pomoć

11. **Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014. – 2020.** – procjena je kako će se stopa zaposlenosti 2020. godine povećati za 5 postotnih bodova. Naglasak se pritom stavlja na srednje visoke tehnologije proizvodnje, komunikaciju i informatiku, u skladu s pametnim specijalizacijskim okvirima, a imajući u vidu zahtjeve rastućeg "zelenog gospodarstva". To zahtijeva znatna ulaganja u razvoj nastavnih planova i programa, atraktivnost i kvalitetu strukovnog obrazovanja i naukovanja, uz zadržavanje ljudskog kapitala starijih radnika već zaposlenih radnika, kao i sustav koordinacije i suradnje između poslovnog, obrazovnog sustava i znanstveno-istraživačkog sektora.
12. **Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske** – predstavlja smislen i planski razvoj prometnog sektora u Republici Hrvatskoj, a obuhvaća 6 prethodno izrađenih sektorskih prometnih strategija od kojih su za Lokalnu razvojnu strategiju općine Hum na Sutli bitne – ceste, željeznica, javni prijevoz i regionalna mobilnost.
13. **Operativni programi za razdoblje 2007. – 2013. godine** – usklađuju investicijske prioritete i mjere Republike Hrvatske u prošlom programskom razdoblju u sektorima prometa, okoliša, regionalne konkurentnosti i ljudskih potencijala. Strategija razvoja općine Hum na Sutli usklađena je s mjerama u operativnim programima i fokusira se na poboljšanje komunalne infrastrukture, uspostavu održivog prometnog sustava, razvoj ljudskih potencijala i ustanova za obrazovanje te promiče učinkovitu javnu upravu.
14. **Strateški plan ministarstva uprave za 2014.-2016.** – glavni ciljevi ovog strateškog područja su: unaprijediti stručnost i kvalitetu pružanja upravnih usluga, unaprijediti sustav javne uprave, izgraditi korisnički usmjerenu upravu, unapređenje kvalitete javnih usluga kroz djelotvornu primjenu ICT-a u radu javne uprave.

Na regionalnoj razini, Strategija je usklađena sa strateškim dokumentima:

1. **Strategija razvoja Krapinsko-zagorske županije 2011. – 2015.** - županijska razvojna strategija je temeljni planski dokument namijenjen planiranju održivog društveno-gospodarskog razvoja svake županije. Smjernice poboljšanja kvalitete života i poticanje zapošljavanja, obrazovanja i socijalnog uključivanja, predloženi su u sva 4 cilja razvoja Krapinsko-zagorske županije.
2. **Akcijski plan za provedbu mjera Nacionalne politike za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011. – 2015. godine na području Krapinsko-zagorske županije** - ovim se planom promiče ravnopravnost

spolova kao temeljna ustavna vrednota te se u skladu s tim osmišljavaju aktivnosti koje će rezultirati podizanjem znanja i svijesti o ljudskim pravima žena i ravnopravnosti spolova s naglaskom na projekte usmjerene na pružanje pomoći ženama žrtvama nasilja, ženama s invaliditetom i pripadnicama nacionalnih manjina. U dijelu tržišta rada i poduzetništva, potpomagat će se aktivnosti usmjerene na unapređenje konkurentnosti žena na tržištu rada te ojačati poduzetništvo žena. Poticati će se veće sudjelovanje muškaraca u brizi oko djece i ojačati institucionalna skrb za djecu te starije i nemoćne članove/ice obitelji.

3. **Akcijski plan socijalnih usluga za 2014. godinu za Krapinsko-zagorsku županiju** – akcijski plan usmjeren je na pružanje socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku kroz aktivnosti udomiteljstva, te osnivanje mobilnih timova za ranu intervenciju te edukacijsko-rehabilitacijskih skupina za djecu predškolske dobi. Usporedno s ovim aktivnostima, osmišljene su aktivnosti i za stare i nemoćne u vidu osnivanja savjetovališta za oboljele, dnevnih centara te promicanje volonterstva pri pružanju socijalnih usluga. Plan predviđa i aktivnosti za dugotrajno nezaposlene osobe u vidu osnivanja klubova podrške, osmišljavanja novih oblika zapošljavanja i promoviranje socijalnog poduzetništva.
4. **Županijski program djelovanja za mlade Krapinsko-zagorske županije 2012. – 2016.** – ovim programom djelovanja za mlade definiraju se aktivnosti usmjerene na podupiranje razvoja u području obrazovanja i informatizacije, zapošljavanja i poduzetništva, socijalne politike, zdravstvene zaštite, aktivnog sudjelovanja mladih u društvu, izgradnja civilnog društva i volonterskog rada, kulture mladih i slobodnog vremena te mobilnosti, informiranja i savjetovanja. Aktivnosti se ovim programom usmjeravaju u socijalno poduzetništvo, ekologiju, kulturu i ravnopravnost te održivi razvoj.
5. **Strategija održivog korištenja energije Krapinsko-zagorske županije** – odnosi se na koncept održivog razvitka Županije u cilju zaštite njezinih ljudskih i prirodnih resursa; usmjerena je na strateško poticanje korištenja obnovljivih izvora kao domaćih, sigurnih i čistih izvora energije; pruža kontinuiranu podršku učinkovitom korištenju energije u svim sektorima ljudskog djelovanja - zgradarstvu, prometu, industriji, poljoprivredi te se usuglašava s institucionalnim i zakonskim okvirima na nacionalnoj i EU razini.
6. **Strategija razvoja ljudskih potencijala Krapinsko-zagorske županije 2014. – 2020.** – osnovni cilj strategije je dostizanje veće zaposlenosti uz konkurentno društveno i odgovorno gospodarstvo. Strategija razvoja općine Hum na Sutli usklađena je sa Strategijom razvoja ljudskih potencijala utoliko što doprinosi postizanju navedenih ciljeva: Unapređenje znanja, vještina i kompetencija u funkciji konkurentnog gospodarstva; razvoj i usklađivanje programa obrazovanja s potrebama tržišta rada te povećanje razine zapošljivosti, produktivnosti i socijalne kohezije.

7 INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA STRATEGIJOM

Kvalitetno upravljanje lokalnim razvojem pretpostavlja uspostavu lokalnog partnerstva koje odgovara realnostima lokalnog konteksta. Za potrebe izrade Lokalne razvojne strategije općine Hum na Sutli osnovano je Partnersko vijeće koje predstavlja lokalne dionike, sugerira smjernice razvoja, osmišljava predviđene aktivnosti unutar prioriteta poštujući načela jednakosti i partnerstva. Partnersko vijeće dio je institucionalnog okvira provedbe Strategije te njegovi članovi predstavljaju i glavno tijelo za praćenje i provedbu Strategije.

Uspostavljen **institucionalni okvir** nužan je za maksimiziranje prilika vezanih uz korištenje sredstava te osiguravanje odgovarajućeg administrativnog kapaciteta kako bi se osigurala učinkovita provedba, nadziranje i procjena Strategije sa stajališta upravljanja i financijske kontrole. Institucionalni okvir Strategije predstavljaju svi glavni dionici lokalnog razvoja koji svojim usmjerenim djelovanjem i koncentracijom sredstava doprinose ostvarenju postavljenih ciljeva. Glavni dionici, njihova uloga u pripremi, provedbi i praćenju Strategije prikazana je u tablici u nastavku.

DIONIK	ULOGA U PRIPREMI	ULOGA U PROVEDBI	ULOGA U PRAĆENJU I OCJENI PROVEDE
OPĆINSKO VIJEĆE	Redovito prima izvješća o tijeku pripreme Strategije, sudjeluje u procesu javne rasprave te potvrđuje i usvaja dokument	Provodi aktivnosti komunikacijskog plana, diseminira postignute rezultate, animira ciljne skupine za usmjereno i ciljano djelovanje, inicira i sudjeluje u provedbi projekata, potvrđuje i usvaja akcijski plan.	Prima i usvaja izvješća o provedbi, nadzire i kontrolira provedbu, razmatra rezultate i učinke provedbe u odnosu na postavljene ciljeve te inicira i priprema dopune i izmjene akcijskog plana i izmjene Strategije.
NAČELNIK	Sudjeluje na sastancima Partnerskog vijeća, usvaja predložene mjere razvoja, predlaže potrebne izmjene i nadopune. Komunicira s općinskim vijećem i upoznaje članove vijeća s tijekom izrade i provedbe Strategije.	Potvrđuje akcijski i komunikacijski plan Strategije i priprema za usvajanje na sjednici općinskog vijeća, inicira i sudjeluje u pripremi i provedbi razvojnih projekata te usvaja predložene projekte. Provodi aktivnosti zadane komunikacijskim planom.	Daje prijedloge za izradu Akcijskog plana, inicira projekte i realizaciju projektnih ideja, promovira postignute rezultate, vrši monitoring nad ispunjavanjem zadanih ciljeva te predlaže dodatne mjere u slučaju neispunjavanja zadanog cilja.
OPĆINSKA UPRAVA	Organizira i sudjeluje na sastancima Partnerskog vijeća, prikuplja potrebne podatke za situacijsku i SWOT analizu, prikuplja podatke o indikatorima te u suradnji s Partnerskim vijećem izrađuje plan razvojnih prioriteta i ostale dijelove Strategije.	Zadaci u provedbi su: <ul style="list-style-type: none"> • redoviti pregledi stanja prema zadanim indikatorima i ocjenjivanje utjecaja provedenih mjera na razvoj • pregled, praćenje i ocjena napretka Strategije u skladu s utvrđenim ciljevima Strategije i Akcijskim planom • priprema akcijskog plana za svaku godinu 	Priprema izvješća o provedbi strategija, prikuplja potrebne podatke, daje kvantitativnu i kvalitativnu ocjenu provedbe.

		<ul style="list-style-type: none"> • koordinacija rada Partnerskog vijeća, načelnika i općinskog vijeća. 	
PARTNERSKO VIJEĆE	Sudjeluje na radionicama za izradu Strategije, ukazuje na mogućnosti razvoja i otvorene prijetnje. Identificira snage i slabosti lokalnog područja, usmjerava razvoj, daje prijedlog sadržaja strateških ciljeva i mjera.	Razmatra otvorena pitanja, daje mišljenje i prijedloge o značajnim pitanjima iz područja stručnosti njegovih članova. Sudjeluje u provedbi komunikacijskog plana.	Prati rezultate i razvojne učinke predloženih mjera te priprema podloge za izradu izvješća o provedbi Strategije.
GOSPODARSKI SUBJEKTI	Ove tri skupine predstavljaju glavne dionike izrade Strategije. Sudjeluju u procesu javne rasprave, daju prijedloge i komentare.	Svojim djelovanjem i provedbom aktivnosti doprinose ostvarenju zadanih ciljeva.	Dostavljaju podatke o provedenim aktivnostima, iznosima ulaganja i sl. u skladu s postavljenim indikatorima.
OBRAZOVNE USTANOVE			
ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA			

8 PROVEDBA STRATEGIJE

Provedba Strategije temelji se na implementaciji predloženih aktivnosti / projekata unutar zadanih ciljeva i prioriteta razvoja. Glavni dionici provedbe Strategije su: Općina Hum na Sutli, privatni i civilni sektor te ostali dionici javnog sektora. Sukladno glavnim nositeljima aktivnosti, provedba Strategije vrši se kroz tri kanala:

1. Provođenjem aktivnosti i akcija koje inicira i implementira Općina Hum na Sutli u skladu s definiranim ciljevima razvoja u razdoblju do 2020. godine (programsko razdoblje);
2. Implementacijom projekata, programa i akcija kojima su nositelji jedinica regionalne samouprave, javna (državna tijela) i ustanove izvan ingerencije lokalne samouprave – dionici javnog sektora;
3. Akcijama ostalih glavnih dionika razvoja (civilnog sektora, gospodarski subjekata) koji su u skladu s postavljenim ciljevima i doprinose ostvarenju zadanih indikatora.

Provedba Strategije vrši se pomoću Akcijskog plana provedbe Strategije te jedinstvene Baze projekata Općine Hum na Sutli.

Akcijski plan implementacije daje pregled prioriteta projekata i mjera, uključujući njihove veze sa strateškim i sektorskim ciljevima, kao i najbitnije elemente za njihovu implementaciju. Akcijski plan provedbe Strategije izrađuje se jednom godišnje i usvaja zajedno s proračunom za narednu fiskalnu godinu, a prema obrascu u PRILOGU 1. Za aktivnosti i mjere čija realizacija započinje u prvoj godini, u odgovarajućem formatu sažeto se navode elementi važni za planiranje i praćenje njihove implementacije: naziv programa / aktivnosti, proračunska klasifikacija, plan financijskih sredstava za narednu godinu te projekcije za naredne dvije, pokazatelji rezultata, polazne vrijednosti u baznoj godini (godini sastavljanja Akcijskog plana) te ciljane vrijednosti za tri godine. Akcijski plan preuzima ulogu Plana razvojnih programa sukladno Zakonu o proračunu i predstavlja strateško-planski dokument koji stvara dobru pretpostavku za povezivanje svih strateških dokumenata jedinice sa proračunskim planiranjem.

Osnova za pripremu Akcijskog plana je koordinacija među glavnim dionicima lokalnog razvoja koji su navedeni u institucionalnom okviru. Nositelj pripreme Akcijskog plana su službenici općinske uprave uz intenzivnu suradnju sa Partnerskim vijećem i predstavničkim tijelom Općine. Akcijski plan usvaja se zajedno sa usvajanjem prijedloga proračuna na sjednici općinskog vijeća.

Drugi i treći segment provedbe (od gore navedena tri segmenta – razina lokalne samouprave, javni sektor te privatni i civilni sektor) prati se kroz stvaranje jedinstvene Baze projekata putem otvorenog poziva za dostavu projekata. Baza sadrži ključne podatke o planiranim investicijama, projektima i aktivnostima koje se planiraju provesti od strane šireg kruga dionika, a doprinijet će direktno postizanju navedenih indikatora. Pregled obrasca kojim će se prikupljati projekti dan je u PRILOGU 3, a sistematični pregled Baze projekata koja se vodi u Excel dokumentu prikazan je u PRILOGU 4.

Baza projekata uspostaviti će se po usvajanju Strategije od strane općinskog vijeća te će kontinuirano pratiti i nadopunjavati tijekom cijelog programskog razdoblja. Baza se ne uspostavlja radi financiranja navedenih projekata, već se provodi isključivo s ciljem sustavnog pregleda aktivnosti na području općine Hum na Sutli, a vlasništvo nad projektnim idejama će se u potpunosti poštivati. Preporučljivo je da projektni prijedlozi imaju veći krug korisnika, odnosno širu ciljanu skupinu te veći utjecaj na razvoj zajednice.

Baza projekata analizira se s obzirom na:

→ Vrstu prijavitelja projekta (privatna osoba, pravna osoba, OCD, javni sektor)

→ Vrijednost projekta

→ Sektor projekta

→ Fazu u kojoj se projekt nalazi

Ovako pripremljena analiza Baze projekata sastavni je dio godišnjeg izvješća o provedbi projekta.

9 PRAĆENJE PROVEDBE STRATEGIJE

Osim operativnog sustava provedbe i osmišljavanja alata kojima funkcionalno i koordinirano provodimo Strategiju, potrebno je uspostaviti sustav praćenja i izvještavanja koji se temelji na bazi u kojoj se nalaze podaci o ostvarenim rezultatima te na izvještajima koji na sažet i jasan način pružaju informacije o ostvarenim rezultatima. Svrha sustava praćenja i izvještavanja je osigurati dovoljno informacija za nositelje provedbe Strategije za donošenje ocjena o sljedećim ključnim elementima:

- » uspješnosti postizanja postavljenih ciljeva za tekuće razdoblje,
- » razlozima za eventualno nedostizanje postavljenih ciljeva i mogućim rješenjima,
- » adekvatnosti planiranih resursa (materijalnih, ljudskih, financijskih) za dostizanje planiranih ciljeva, odnosno prijedlozima za eventualnim realokacijama resursa,
- » relevantnosti planiranih prioriteta i mjera s obzirom na eventualne promijenjene okolnosti odnosno temeljem iskustava iz provedbe,
- » financijskoj učinkovitosti provedbe mjera, i
- » uspješnosti procesa partnerstva s ključnim socio-ekonomskim dionicima.

Iskustvo i istraživanja pokazuju da mnogi strateški planovi nisu implementirani upravo zbog toga što nisu uloženo kvalitetni naponi da bi se oni operacionalizirali. Stoga, kako bi se maksimalno umanjila pojavnost ovog rizika, Strategija propisuje i načine provedbe i praćenja:

1. Praćenje financijskog učinka provedenih mjera.
2. Praćenje kvalitativnog učinka provedenih mjera putem zadanih indikatora.

Praćenje financijskog i kvalitativnog učinka provedenih mjera vrši se putem pripreme godišnjeg Izvješća o provedbi Strategije. Izvješće se sastoji od financijskog i narativnog dijela (PRILOG 5). U financijskom izvještaju se ukratko opisuje koje su sve razvojne mjere poduzete u izvještajnom razdoblju te se daje kratak izvještaj o financiranju provedbe skupine razvojnih mjera u izvještajnom razdoblju. To znači da se opisuju ukupno planirana sredstva za ostvarivanje skupine razvojnih mjera u izvještajnom razdoblju te utrošena sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju prema izvorima financiranja (državni proračun, županijski proračun, lokalni proračun, pomoći Europske unije, javna poduzeća, ostali izvori (javno-privatna partnerstva, koncesije, sredstva privatnog sektora), ukupno. Drugi dio financijskog izvješća sastoji se od izvještaja o pokazateljima rezultata - opisni i tablični dio. U opisnom se dijelu ukratko opisuju postignuti konkretni rezultati provedenih razvojnih mjera u izvještajnom razdoblju pomoću pokazatelja rezultata¹. Za svaku mjeru koja je identificirana u Strategiji odabrani su pokazatelji rezultata. Tablični dio sumarno prikazuje pokazatelje rezultata, njegov opis, jedinicu mjere, izvor podatka, polaznu vrijednost u baznoj godini te trenutnu vrijednost u izvještajnom razdoblju i ciljanu vrijednost za naredno razdoblje.

---

¹ Pokazatelj rezultata najčešće mjeri konkretno postignuće u fizičkim ili monetarnim jedinicama kao npr., broj osoba koje su prošle trening.

Narativni dio izvješća o provedbi sastoji se od sumarnog prikaza provedenih mjera i ocjeni izvršenja planiranih sredstava. U narativnom dijelu opisuju se glavni dionici koji su sudjelovali u provedbi i sastavljanju izvješća te realizacija planiranih sredstava i postignuti zadani pokazatelji rezultata prema grupama razvojnih mjera. Narativnom dijelu dodaje se i izvješće o statusu projekata unutar Baze projekata.

U sljedećoj tablici dan je pregled indikatora po pojedinim prioritetima – tablica je sastavni dio narativnog izvješća. Izvješće (financijsko i narativno) se sastavlja temeljem izvršenja proračuna za godinu za koju se sastavlja se temeljem prikupljenih podataka o investicijama i pokazateljima rezultata, a ne kasnije od 30.09. tekuće godine za prethodnu godinu. Izvješće usvaja Partnersko vijeće za pripremu i provedbu Strategije te općinsko vijeće.

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TREKUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
SINERGIJA ZNANJA, ISKUSTAVA I KULTURNO-POVIJESNE BAŠTINE U FUNKCIJI ODRŽIVOG RAZVOJA ZAJEDNICE	1.1. Socijalna odgovornost društva i jednake mogućnosti za sve	Broj korisnika socijalnih usluga	Broj	Općina Hum na Sutli	58	58
		Broj mobilnih timova	Broj	Općina Hum na Sutli	3	3
		Broj pomoćnika / asistenata u nastavi	Broj	Općina Hum na Sutli	1	2
		Broj udruga koje pružaju pomoć u sektoru socijalne potpore	Broj	Općina Hum na Sutli	2	2
		Broj osoba u domovima za starije i nemoćne osobe	Broj	Općina Hum na Sutli	40	50
	1.2. Kulturno-povijesna baština u funkciji kvalitetnog društvenog života	Broj obnovljenih objekata kulturne baštine	Broj	TZ Općine Hum na Sutli	0	1
		Broj turističkih paketa koji uključuju posjet uspostavljenim kulturnim objektima	Broj	TZ Općine Hum na Sutli	1	1
		Broj projekata udruga u sektoru kulture	Broj	Općina Hum na Sutli	4	6
		Broj kulturnih manifestacija	Broj	Općina Hum na Sutli, TZ Općine Hum na Sutli	4	6
		Broj posjetitelja kulturnih manifestacija	Broj	Općina Hum na Sutli, TZ Općine Hum na Sutli	400	500
		Veličina knjižnog fonda	Broj građe	Općina Hum na Sutli, općinska knjižnica	20.550	26.300
		Broj članova knjižnice	Broj	Općina Hum na Sutli, općinska knjižnica	455	512
		Broj projekata Kulturnog centra Hum na Sutli	Broj	Općina Hum na Sutli, Kulturni centar	-	2

	1.3. Dostupnost obrazovanja kao temelj stručnih radnih resursa	Broj danih pomoći za učenike srednjih škola	Broj	Općina Hum na Sutli	35	40
		Broj danih pomoći za studente	Broj	Općina Hum na Sutli	20	30
		Visina materijalnog ulaganja u osnovnu školu	000 kuna	Općina Hum na Sutli, KZŽ, OŠ	216	130
		Broj djece u vrtiću i jaslicama	Broj	Općina Hum na Sutli	130	130
		Broj učenika kojima se sufinanciraju troškovi prijevoza	Broj	Općina Hum na Sutli	28	20
	1.4. Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava	Broj edukacija za službenike javne uprave	Broj	Općina Hum na Sutli	8	10
		Broj polaznika edukacija za javnu upravu	Broj	Općina Hum na Sutli	1	1
		Broj službenih prigovora na rad javne uprave	Broj	Općina Hum na Sutli	-	5
		Brzina izlaska na intervenciju DVD-a	minuta	DVD	8	7
	1.5. Poticanje zdravog načina života i pozitivnih vrijednosti	Broj sportskih objekata	Broj	Općina Hum na Sutli	1	1
		Dužina biciklističke staze / planinarske rute / šetnice	m	Općina Hum na Sutli, TZ Općine Hum na Sutli	3.000	7.000
		Broj dječjih igrališta	Broj	Općina Hum na Sutli	6	6

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TREKUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
RAZVIJENA KOMUNALNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA	2.1. Odgovorno upravljanje i planiranje prostorom	Broj projekata u sektoru zaštite okoliša	Broj	Općina Hum na Sutli	1	2
		Izrađen plan gospodarenja šumama	DA / NE	Općina Hum na Sutli	NE	DA
		Broj radionica za zaštitu prirode	Broj	Općina Hum na Sutli	-	2
		Broj kućanstava koja koriste obnovljive izvore energije	Broj	Općina Hum na Sutli	2	6
		Broj dokumenata prostornog planiranja	Broj	Općina Hum na Sutli	1	1
	2.2. Funkcionalna i moderna prometna infrastruktura	Broj saniranih klizišta	Broj	Općina Hum na Sutli	2	4
		Dužina modernizirane željezničke mreže	km	Općina Hum na Sutli, HŽ	1	1
		Dužina moderniziranih / saniranih županijskih cesta	km	Općina Hum na Sutli, ŽUC	2	5
		Dužina sanirane / modernizirane državne ceste	km	Općina Hum na Sutli / HC	1,5	7
		Dužina izgrađene / modernizirane nerazvrstane ceste	km	Općina Hum na Sutli	1,6	2
		Dužina nogostupa	km	Općina Hum na Sutli	-	3
	2.3. Uređenost i dostupnost komunalne infrastrukture	Broj zelenih otoka	Broj	Općina Hum na Sutli	4	4
		Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu	Broj	Općina Hum na Sutli, Humkom d.o.o.	6	200
		Dužina kanalizacijske mreže	km	Općina Hum na Sutli, Humkom d.o.o.	3,8	15

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENUTNA VRIJEDNOST (2013.)	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)
PREPOZNLJIV PROSTOR SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA, EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE I RURALNOG TURIZMA	3.1. Održiv ruralni razvoj u funkciji demografskog i gospodarskog napretka	Prosječna veličina zemljišta po kućanstvu	ha	APRRR	0,5	0,5
		Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta	ha	APRRR	1.650,07	1.660,07
		Iznos dobivenih potpora po poljoprivrednom gospodarstvu	Kn	APRRR	1.056,00	1.200,00
		Broj projekata u sektoru poljoprivrede i promocije	Broj	Općina Hum na Sutli	-	1
	3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma i brendiranje područja duge staklarske tradicije	Smještajni kapaciteti	Broj	TZ općine Hum na Sutli	1	2
		Broj noćenja	Broj	TZ općine Hum na Sutli	300	400
		Broj posjetitelja manifestacija	Broj	TZ općine Hum na Sutli	450	520
		Broj manifestacija	Broj	TZ općine Hum na Sutli	4	6
		Broj obnovljenih objekata kulturne baštine uključenih u turističku ponudu	Broj	TZ općine Hum na Sutli, Općina Hum na Sutli	0	2
		Broj turističkih proizvoda uvrštenih u ponudu KZŽ	Broj	TZ općine Hum na Sutli	2	3
	3.3. Razvoj poslovnog okruženja kao prostora sigurnog poduzetničkog ulaganja	Površina zemljišta zone u vlasništvu Općine Hum na Sutli	m ²	Općina Hum na Sutli	1.600	1.600
		Broj poduzetnika u zoni	Broj	Općina Hum na Sutli	4	5
		Broj novih investitora	Broj	Općina Hum na Sutli	-	1
		Broj odobrenih subvencija za poduzetničke kredite	Broj	Općina Hum na Sutli	2	2
		Broj zaposlenih u zoni	Broj	Općina Hum na Sutli	810	900
		Izgrađenost komunalne i cestovne infrastrukture u zoni	%	Općina Hum na Sutli	75 %	90 %

10 KOMUNIKACIJSKI AKCIJSKI PLAN

Komunikacijski akcijski plan sastavni je dio Strategije, a odnosi se na koordinirane aktivnosti promocije i širenja svijesti o strateškim ciljevima razvoja općine Hum na Sutli. Zajedničkim djelovanjem, koncentracijom sredstava, partnerstvom, suradnjom te uključivanjem cjelokupne zajednice, osigurat će se postizanje zadane misije i vizije razvoja općine Hum na Sutli.

Kako bi se diseminirali rezultati Strategije te ojačala svijest o samom postojanju strateškog okvira razvoja, osmišljen je Komunikacijski akcijski plan. Glavni nositelj aktivnosti unutar Akcijskog plana je Općina Hum na Sutli i općinska uprava. Osnovna svrha ovog Akcijskog plana je davanje informacija i promoviranje programa i operacija. Informacije su upućene lokalnoj zajednici, glavnim dionicima i nositeljima razvoja.

Komunikacijski akcijski plan izrađen je sa svrhom:

- » podizanja svijesti u javnosti o izrađenoj Strategiji;
- » informiranja nositelja razvojnih mjera o njihovoj ulozi u provedbi Strategije;
- » razvijanja administrativne sposobnosti za učinkovitu komunikaciju u okviru Strategije;
- » osiguranja transparentnosti u provedbi Strategije;
- » povezivanja osoba koje rade na informiranju i promidžbi programa i projekata kako bi se informacije što kvalitetnije kanalizirale kao i definirati ovlasti i odgovornosti osoba zaduženih za isto u pojedinim institucijama, a sukladno ulogama koje te institucije imaju u strukturi provedbe projekata.

Sve aktivnosti koje će se poduzimati u okviru Komunikacijske strategije pridržavat će se načela transparentnosti u komunikaciji:

- » informacije će biti prezentirane u jasnom, pristupačnom i razumljivom obliku
- » aktivnosti će se temeljiti na usmjeravanju svih relevantnih poruka ciljanim skupinama
- » ciljane skupine bit će uzete u obzir već prilikom razvijanja i korištenja komunikacijskih alata
- » sve će aktivnosti biti komplementarne i konzistentne, te će težiti uspostavljanju dopunjujućih komunikacijskih alata i odašiljanju cjelovite poruke;
- » uspostaviti će se sistem praćenja i ažuriranja informacija, kako bi iste bile u tijeku s vremenom i potencijalnim promjenama situacije.

Ciljne skupine na koje su usmjerene komunikacijske aktivnosti su dionici koji imaju aktivnu ulogu u ostvarenju ciljeva i mjera razvoja područja općine Hum na Sutli, a to su:

- » Javnost – važno je javnost upoznati sa predviđenim ciljevima razvoja te dodanom vrijednosti koja će se stvoriti implementacijom predviđenih aktivnosti. Ova interesna skupina bit će upoznata sa Strategijom putem internetskih stranica Općine, društvenih mreža i medija.

- » Mediji će također imati značajnu ulogu u prijenosu informacija ciljnoj skupini, posebno kroz objavu u regionalnom i lokalnom tisku te putem emisija i promidžbi na radiju i televiziji. Mediji predstavljaju komunikacijski kanal za prijenos informacija, ne samo široj javnosti, nego i potencijalnim korisnicima. Komunikacija s medijima bit će proaktivna i uključivat će priopćenja za novinare, brošure, letke i obavijesti za novinare, za čiju pripremu će biti zadužen tim unutar općinske uprave.
- » Šira zajednica / potencijalni korisnici - osim institucija izravno uključenih u upravljanje i provedbu Strategije, potrebno je u provedbu uključiti širu zajednicu: privatni sektor i poslovne organizacije, sindikate, obrazovni, znanstveni i istraživački sektor, nevladin sektor. Ovo je ciljna skupina čiji članovi mogu imati značajnu ulogu kod određivanja uspjeha provođenja Strategije. Za svaku podgrupu koja je uključena u ovaj segment ciljne skupine, razvija se prilagođena metoda komunikacije.
- » Partneri u provedbi – partneri u provedbi su obrtnička i gospodarska komora, Zavod za zapošljavanje, Regionalna energetska agencija sjeverozapadne Hrvatske, Zagorska razvojna agencija d.o.o., Centar za socijalnu skrb, Crveni križ, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Krapinsko-zagorske županije, Krapinsko-zagorska županija te svi ostali nosioci mjera definirani unutar pojedinog prioritarnog cilja.

Aktivnosti koje će se provoditi unutar Komunikacijskog akcijskog plana prikazane su u nastavku.

Aktivnost	Ciljana skupina	Metoda	Trošak	Izvor troška	Vrijeme implementacije
Uspostava komunikacijske strukture koja doprinosi širenju informacija	Javnost, mediji, šira zajednica, potencijalni korisnici, partneri u provedbi	Definirati vizualni identitet Strategije u skladu s <i>brandingom</i> općine, implementirati ga na Internet stranicu, imenovati osobu za kontakt u slučaju upita	15.000,00 kuna	Lokalni proračun	Studen 2014. – siječanj 2015.
Predstavljanje Strategije	Javnost, mediji, šira zajednica, potencijalni korisnici, partneri u provedbi	Organizirati javno predstavljanje strategije nakon njezina usvajanja, jednom polugodišnje organizirati sastanak vijeća za izradu radi utvrđivanja potrebe za izmjenama	0,00	n/a	kontinuirano
Osigurati da sva tijela uključena u provedbu Strategije posjeduju potrebne alate kako bi mogla odgovoriti na sve komunikacijske i promidžbene zahtjeve	Javnost, mediji, šira zajednica, potencijalni korisnici, partneri u provedbi	Osigurati kanale komunikacije sa partnerima u provedbi Strategije koji će osigurati protok svježih informacija vezanih za razvoj i postizanje ciljeva, prioriteta i mjera navedenih u Strategiji, organizirati jednu radionicu godišnje za predstavnike partnera kako bi ih se informiralo o novim metodama i komunikacijskim alatima	0,00	n/a	kontinuirano

<p>Kreirati sažetak strategije kako bi bila čitljivija i dostupnija javnosti</p>	<p>Javnost, mediji, šira zajednica, potencijalni korisnici, partneri u provedbi</p>	<p>Kreirati sažetak strategije s glavnim ciljevima razvoja koja će se lako diseminirati prema krajnjim korisnicima čime će se direktno utjecati na jačanje svijesti o zajedničkim ciljevima</p>	<p>5.000,00 kuna</p>	<p>Lokalni proračun</p>	<p>Siječanj – ožujak 2015.</p>
---	---	---	----------------------	-------------------------	--------------------------------

Prilog I – Partnersko vijeće za izradu Strategije razvoja općine Hum na Sutli

Članovi Partnerskog vijeća za izradu strategije razvoja općine Hum na Sutli:

1. Zvonko Jutriša
2. Rajko Jutriša
3. Rozalija Miklaužić
4. Anica Kovačić
5. Ivana Čuček
6. Gordana Špoljar
7. Verica Krklec
8. Mira Klasić
9. Josip Vuk
10. Narcisa Brezinščak

Stručno vodstvo u izradi Strategije pružila

Zagorska razvojna agencija d.o.o.

Prilog II – Akcijski plan

CILJ	PRIORITET	PROGRAM / AKTIVNOST		FINANCIJSKA SREDSTVA			POKAZATELJ REZULTATA					
		Šifra aktivnosti / programa	Naziv	Plan 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Naziv	Jedinica mjere	Trenutna vrijednost 2014.	Ciljana vrijednost 2015.	Ciljana vrijednost 2016.	Ciljana vrijednost 2017.
1.	1.1.											
	1.2.											
	1.3.											
2.	2.1.											
	2.2.											
	2.3.											
3.	3.1.											

3.2.												
3.3.												
3.4.												

Prilog III – Prijedlog obrasca za prikupljanje projekata

1. OSNOVNE INFORMACIJE O PROJEKTU

Naziv projekta:	
Lokacija projekta:	
Očekivano trajanje projekta:	
Procjena vrijednosti projekta u HRK:	

2. Informacije o prijavitelju

Naziv prijavitelja:	
Osoba ovlaštena za zastupanje:	
Kontakt osoba:	
Adresa:	
Telefon/fax kontakt osobe:	
e-mail kontakt osobe:	
Web stranica:	

3. Opis projektne ideje

Kratak opis projektnih aktivnosti:	
Ciljevi projekta:	
Očekivani rezultati projekta (kvantificirati):	
Ciljane skupine:	
Krajnji korisnici projekta:	

4. Sektor projekta

<p>Sektor projekta: <i>(odaberite jedno od ponuđenog)</i></p>	☐ gospodarstvo ☐ poljoprivreda ☐ turizam ☐ infrastruktura ☐ obrazovanje ☐ zaštita prirode i okoliš ☐ kultura ☐ sport ☐ razvoj civilnog društva ☐ ostalo (navesti što): _____
---	---

5. Projektne partneri

Naziv partnera:	
Uloga partnera u projektu:	

6. Sufinanciranje projektne ideje

Planirana struktura financiranja projekta:	☐ vlastita sredstva (___%) ☐ gradski/općinski proračun (___%) ☐ županijski proračun (___%) ☐ sredstva iz državnog proračuna i državnih ustanova (___%) ☐ EU fondovi (___%) ☐ sredstva iz drugih inozemnih izvora ☐ zajam/kredit (___%) ☐ zaklade (___%) ☐ ostali izvori (___%) (navesti koji) _____
--	---

7. Tehnička pripremljenost projektne prijave

Faza zrelosti projekta: (odaberi jedno od ponuđenog)	☐ provedba projekta je u tijeku ☐ u tijeku je priprema za provedbu projekta ☐ projekt je u potpunosti pripremljen za prijavu na izvore financiranja i provedbu ☐ projekt je tek u fazi idejnog rješenja – prijedlog
Zemljište/objekt je u vlasništvu prijavitelja	☐ Da ☐ Ne Ako nije, objasniti: <hr/> <hr/> <hr/>
PROJEKTNA DOKUMENTACIJA – označiti sa „DA“ ukoliko postoji, označiti sa „NE“ ako ne postoji ili sa „n/p“ ukoliko nije potrebna	
Projektni zadatak	
Idejno rješenje	
Idejni projekt	
Lokacijska dozvola	
Glavni projekt	
Građevinska dozvola/potvrda glavnog projekta ²	
Izvedbeni projekt	
Tehničke specifikacije	
Troškovnik za radove	
2-5 nacрта	
Zahtjev za izdavanje građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta	

² Ukoliko prijavitelj ne posjeduje građevinsku dozvolu/potvrdu glavnog projekta mora dokazati da je kod ovlaštenog tijela podnio zahtjev za njeno izdavanje. Prijavitelj navedeno dokazuje zahtjevom za izdavanje građevinske dozvole/potvrde glavnog projekta kojeg je podnio ovlaštenom tijelu iz kojeg mora biti jasno vidljivo da je zahtjev zaprimljen kao i datum zaprimanja zahtjeva.

Studija izvedivosti	
Analiza troškova i koristi	
Procjena utjecaja zahvata na okoliš	
Akt nadležnog tijela o provedenom postupku ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu	
Dokument kojim se dokazuje da je kod nadležnog tijela pokrenut postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu	
Mišljenje konzervatora	

NAPOMENE:

- Prilikom ispunjavanja ovog obrasca koristite elektronski format
- Obrazac je nužno popuniti za svaku projektnu ideju (jedan prijavitelj može prijaviti više projektnih ideja)
- Poželjno je da projektni prijedlozi uključuju širi krug dionika i pozitivno utječu na razvoj zajednice
- Popunjene obrasce poslati na e-mail:

PRILOG IV - Minimalni sadržaj Baze projekta

Red. br.	Naziv projekta	Nositelj	Procijenjena vrijednost projekta u kunama	Izvori financiranja	Procijenjeni početak i kraj projekta	Usklađenost sa strategijom	Faza

PRILOG V – FINANCIJSKI IZVJEŠTAJ O PROVEDBI

R. Br.	PODRUČJE RAZVOJA	PRIORITET LRS	Planirana sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju							Utrošena sredstva za provedbu skupine mjera u izvještajnom razdoblju						
			Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori	Sveukupno	Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori	Sveukupno
1.	Gospodarstvo	3.1.							0,00							0,00
		3.2.							0,00							0,00
		3.3.							0,00							0,00
UKUPNO 1.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.	Komunalna infrastruktura	2.2.							0,00							0,00
		2.3.							0,00							0,00
UKUPNO 2.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.	Društvene djelatnosti	1.1.							0,00							0,00
		1.3.							0,00							0,00
		1.5.							0,00							0,00
UKUPNO 3.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
4.	Zaštita okoliša, prostor i priroda	2.1.							0,00							0,00
		1.2.							0,00							0,00
UKUPNO 4.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
5.	Institucije	1.4.							0,00							0,00
UKUPNO 5.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
UKUPNO 1. + 2. + 3. + 4. + 5.			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Izveštaj o pokazateljima rezultata

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TREKUTNA VRIJEDNOST (2013.)	Ostvarena Vrijednost 2014.	Ostvarena Vrijednost 2015.	Ostvarena Vrijednost 2016.	Ostvarena Vrijednost 2017.	Ostvarena Vrijednost 2018.	Ostvarena Vrijednost 2019.	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)	
Sinergija znanja, iskustava i kulturne baštine u funkciji održivog razvoja zajednice	1.1. Socijalna odgovornost društva i jednake mogućnosti za sve	Broj korisnika socijalnih usluga	Broj	Općina Humna Sutli	58							58	
		Broj mobilnih timova	Broj	Općina Humna Sutli	3								3
		Broj pomoćnika / asistenata u nastavi	Broj	Općina Humna Sutli	1								2
		Broj udruga koje pružaju pomoć u sektoru socijalne potpore	Broj	Općina Humna Sutli	2								2
		Broj osoba u domovima za starije i nemoćne osobe	Broj	Općina Humna Sutli	40								50
	1.2. Kulturno-povijesna baština u funkciji kvalitetnog društvenog života	Broj obnovljenih objekata kulturne baštine	Broj	TZ Općine Humna Sutli	0								1

1.3. Dostupnost obrazovanja kao temelj stručnih radnih resursa	Broj turističkih paketa koji uključuju posjet uspostavljenim kulturnim objektima	Broj	TZ Općine Hum na Sutli	1								1
	Broj projekata udruga u sektoru kulture	Broj	Općina Hum na Sutli	4								6
	Broj kulturnih manifestacija	Broj	Općina Hum na Sutli, TZ Općine Hum na Sutli	4								6
	Broj posjetitelja kulturnih manifestacija	Broj	Općina Hum na Sutli, TZ Općine Hum na Sutli	400								500
	Veličina knjižnog fonda	Broj građe	Općina Hum na Sutli, općinska knjižnica	20.550								26.300
	Broj članova knjižnice	Broj	Općina Hum na Sutli, općinska knjižnica	455								512
	Broj projekata Kulturnog centra Hum na Sutli	Broj	Općina Hum na Sutli, Kulturni centar	-								2
	Broj danih pomoći za učenike srednjih škola	Broj	Općina Hum na Sutli	35								40
	Broj danih pomoći za studente	Broj	Općina Hum na Sutli	20								30
	Visina materijalnog	000 kuna	Općina Hum na Sutli, KZŽ, OŠ	216								130

		ulaganja u osnovnu školu											
		Broj djece u vrtiću i jaslicama	Broj	Općina Humna Sutli	130								130
		Broj učenika kojima se sufinanciraju troškovi prijevoza	Broj	Općina Humna Sutli	28								20
	1.4. Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava	Broj edukacija za službenike javne uprave	Broj	Općina Humna Sutli	8								10
		Broj polaznika edukacija za javnu upravu	Broj	Općina Humna Sutli	1								1
		Broj službenih prigovora na rad javne uprave	Broj	Općina Humna Sutli	-								5
		Brzina izlaska na intervenciju DVD-a	minuta	DVD	8								7
	1.5. Poticanje zdravog načina života i pozitivnih vrijednosti	Broj sportskih objekata	Broj	Općina Humna Sutli	1								1
		Dužina biciklističke staze / planinarske rute / šetnice	m	Općina Humna Sutli, TZ Općine Humna Sutli	3.000								7.000
		Broj dječjih igrališta	Broj	Općina Humna Sutli	6								6

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TRENTNA VRIJEDNOST (2013.)	Ostvarena vrijednost 2014.	Ostvarena vrijednost 2015.	Ostvarena vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2017.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2019.	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)	
RAZVIJENA KOMUNALNA I SOCIJALNA INFRASTRUKTURA	2.1. Odgovorno upravljanje i planiranje prostorom	Broj projekata u sektoru zaštite okoliša	Broj	Općina Hum na Sutli	1							2	
		Izrađen plan gospodarenja šumama	DA / NE	Općina Hum na Sutli	NE								DA
		Broj radionica za zaštitu prirode	Broj	Općina Hum na Sutli	-								2
		Broj kućanstava koja koriste obnovljive izvore energije	Broj	Općina Hum na Sutli	2								6
		Broj dokumenata prostornog planiranja	Broj	Općina Hum na Sutli	1								1
	2.2. Funkcionalna i moderna prometna infrastruktura	Broj saniranih klizišta	Broj	Općina Hum na Sutli	2								4
		Dužina modernizirane željezničke mreže	km	Općina Hum na Sutli, HŽ	1								1

		Dužina moderniziranih / saniranih županijskih cesta	km	Općina Hum na Sutli, ŽUC	2							5	
		Dužina sanirane / modernizirane državne ceste	km	Općina Hum na Sutli / HC	1,5								7
		Dužina izgrađene / modernizirane nerazvrstane ceste	km	Općina Hum na Sutli	1,6								2
		Dužina nogostupa	km	Općina Hum na Sutli	-								3
	2.3. Uređenost i dostupnost komunalne infrastrukture	Broj zelenih otoka	Broj	Općina Hum na Sutli	4								4
		Broj priključaka na kanalizacijsku mrežu	Broj	Općina Hum na Sutli, Humkom d.o.o.	6								200
		Dužina kanalizacijske mreže	km	Općina Hum na Sutli, Humkom d.o.o.	3,8								15

CILJ	PRIORITET	INDIKATOR	JEDINICA MJERE	IZVOR PODATKA	TREKUTNA VRIJEDNOST (2013.)	Ostvarena vrijednost 2014.	Ostvarena vrijednost 2015.	Ostvarena vrijednost 2016.	Ostvarena vrijednost 2017.	Ostvarena vrijednost 2018.	Ostvarena vrijednost 2019.	CILJANA VRIJEDNOST (2020.)	
PREPOZNTALJIV PROSTOR SOCIJALNOG PODUZETNIŠTVA I KONKURENTNOG GOSPODARSTVA, EKOLOŠKE POLJOPRIVREDE I RURALNOG TURIZMA	3.1. Održiv ruralni razvoj u funkciji demografskog i gospodarskog napretka	Prosječna veličina zemljišta po kućanstvu	ha	APRRR	0,5							0.5	
		Površina obrađenog poljoprivrednog zemljišta	ha	APRRR	1.650,07								1.660,07
		Iznos dobivenih potpora po poljoprivrednom gospodarstvu	Kn	APRRR	1.056,00								1.200,00
		Broj projekata u sektoru poljoprivrede i promocije	Broj	Općina Hum na Sutli	-								1
	3.2. Razvoj selektivnih oblika turizma i brendiranje područja duge staklarske tradicije	Smještajni kapaciteti	Broj	TZ općine Hum na Sutli	1								2
		Broj noćenja	Broj	TZ općine Hum na Sutli	300								400
		Broj posjetitelja manifestacija	Broj	TZ općine Hum na Sutli	450								520
		Broj manifestacija	Broj	TZ općine Hum na Sutli	4								6

		Broj obnovljenih objekata kulturne baštine uključenih u turističku ponudu	Broj	TZ općine Hum na Sutli, Općina Hum na Sutli	0								2
		Broj turističkih proizvoda uvrštenih u ponudu KZŽ	Broj	TZ općine Hum na Sutli	2								
3.3. Razvoj poslovnog okruženja kao prostora sigurnog poduzetničkog ulaganja		Površina zemljišta zone u vlasništvu Općine Hum na Sutli	m ²	Općina Hum na Sutli	1.600								1.600
		Broj poduzetnika u zoni	Broj	Općina Hum na Sutli	4								5
		Broj novih investitora	Broj	Općina Hum na Sutli	-								1
		Broj odobrenih subvencija za poduzetničke kredite	Broj	Općina Hum na Sutli	2								2
		Broj zaposlenih u zoni	Broj	Općina Hum na Sutli	810								900

		Izgrađenost komunalne i cestovne infrastrukture u zoni	%	Općina Hum na Sutli	75 %									90%
--	--	--	---	---------------------------	------	--	--	--	--	--	--	--	--	-----

Narativno izvješće o provedbi Lokalne razvojne strategije općine Hum na Sutli sadrži:

1. Uvod

- Razdoblje za koje se izvještava
- Metodologija pripreme izvješća
- Izvori podataka

2. Sažetak financijskog učinka provedenih mjera

- Kratak prikaz financijskog učinka provedenih mjera / aktivnosti u izvještajnom razdoblju prema grupama razvojnih mjera i izvorima financiranja
- Opis odstupanja od definiranog financijskog okvira
- Preporuke za drugo financijsko razdoblje

3. Sažetak izvješća o pokazateljima rezultata provedbe aktivnosti

---

- Ocjena provedbe obzirom na postavljeni akcijski plan te aktivnosti koje provode glavni dionici (definirani institucionalnim okvirom)
- Odnos zadano / ostvareno – u odnosu na postavljene indikatore
- Preporuke za naredno financijsko razdoblje

4. Ocjena potrebe za revizijom strateškog dokumenta

- Identifikacija odstupanja u financijskoj i kvalitativnoj provedbi Strategije
- Opis glavnih prepreka u provođenju Strategije i prijedlog otklanjanja prepreka
- Obzirom na postignute indikatore, ocjena potrebe promjene Strategije

5. Ocjena suradnje glavnih dionika

- Provedene aktivnosti glavnih dionika definiranih Institucionalnim okvirom
- Osvrt na održane sastanke / radionice
- Popis provedenih aktivnosti / mjera sukladno Komunikacijskom akcijskom planu

6. Izvješće o Bazi projekata prema zadanim parametrima analize

---

- Izvješće o statusu Baze projekata u izvještajnom razdoblju sukladno definiranim parametrima u Strategiji

7. Popis imena i prezimena osoba koje su sastavile izvješće

- Navesti osobe koje su sudjelovale u pripremi izvješća